

Ministarstvo
finansija

Adresa: ul. Stanka Dragojevića 2,
81000 Podgorica, Crna Gora
tel: +382 20 242 835
fax: +382 20 224 450
www.mif.gov.me

Br: 05-02-040/24-4667/2

Podgorica, 10.07.2024. godine

Za: MINISTARSTVO PRAVDE, Vuka Karadžića 3, Podgorica

gospodinu, Andreju Miloviću, ministru

Predmet: Mišljenje na Predlog strategije digitalizacije pravosuđa 2024-2027, sa Akcionim planom za period 2024-2025 godine

Veza: Vaš akt br. 01-011/24-6959 od 01.07.2024. godine

Poštovani gospodine Miloviću,

Povodom *Predloga strategije digitalizacije pravosuđa 2024-2027, sa Akcionim planom za period 2024-2025 godine*, Ministarstvo finansija daje sledeće:

MIŠLJENJE

Dostavljeni Predlog strategije digitalizacije pravosuđa 2024-2027, sa Akcionim planom za period 2024-2025 godine predstavlja sektorski strateški dokument koji ima za cilj da unaprijedi informacioni sistem pravosuđa, kroz modernizaciju i integraciju postojećih digitalnih sistema, kao i razvoj specifičnih informacionih sistema unutar pojedinačnih pravosudnih entiteta Ministarstva pravde, Sudskog savjeta, sudova, tužilaštva, Uprave za izvršenje krivičnih sankcija. Naime, kako se navodi u tekstu sprovođenje Predloga strategije ima višestruki značaj i ogleda se u unapređenju dostupnosti pravde i pravne sigurnosti u postupku ostvarivanja zaštite prava i sloboda građana i podizanje nivoa poverjenja u pravosudni sistem, kroz četiri strateška cilja.

Na tekst Predloga strategije i pripremljeni Izvještaj o analizi uticaja propisa, sa aspekta implikacija na poslovni ambijent, nemamo primjedbi.

U tekstu Izvještaja o analizi uticaja propisa navedeno je da su za implementaciju predmetne Strategije za period 2024-2027 godine potrebna sredstva procijenjena u ukupnom iznosu od 8.217.800,00€. Finansijska sredstva potrebna za realizaciju aktivnosti za period 2024-2025 iznose 3.761.540,00€, od čega se iznos od 2.201.540,00€ predviđa iz budžetskih sredstava, a iznos od 1.560.000,00€ iz sredstava EU pomoći kroz IPA. Planirana projekcija za 2024. godinu iz budžetskih sredstava iznosi 673.410,00€, a za 2025. godinu 1.528.130,00€. Nadalje, kako je navedeno u obrazloženju za realizaciju aktivnosti koje su planirane predmetnim strateškim dokumentom sredstva su obezbijeđena Zakonom o budžetu za 2024. godinu („Službeni list Crne Gore“, broj: 124/23) kod Ministarstva pravde (organizacioni kod 40201), u okviru aktivnosti Razvoj informaciono-komunikacionih tehnologija (programski kod 12 024 001 002).

Shodno navedenom, a na osnovu uvida u sredstva opredijeljena Zakonom o budžetu Crne Gore za 2024. godinu Ministarstvu pravde za finansiranje aktivnosti koje su planirane predmetnim strateškim dokumentom u navedenom iznosu, Ministarstvo finansija, sa aspekta državnog budžeta, u načelu nema primjedbi na *Predlog strategije digitalizacije pravosuđa 2024-2027, sa Akcionim planom za period 2024-2025 godine*, uz napomenu da će iznos sredstava potreban za realizaciju predmetnog Predloga u narednim godinama biti predmet razmatranja prilikom procesa izrade godišnjih zakona o budžetu.

S poštovanjem,

MINISTAR
Novica Vuković

IZVJEŠTAJ O SPROVEDENOJ ANALIZI PROCJENE UTICAJA PROPISA

PREDLAGAČ PROPISA

Ministarstvo pravde

NAZIV PROPISA

Strategija digitalizacije pravosuđa 2024-2027, sa Akcionim planom za period 2024-2025. godine

1. Definisanje problema

- Koje probleme treba da riješi predloženi akt?
- Koji su uzroci problema?
- Koje su posljedice problema?
- Koji su subjekti oštećeni, na koji način i u kojoj mjeri?
- Kako bi problem evoluirao bez promjene propisa ("status quo" opcija)?

Strategija digitalizacije pravosuđa 2024-2027 sa pratećim dvogodišnjim Akcionim planom za njeno sprovođenje 2024-2025 predstavlja sektorski strateški dokument koji treba da riješi problem nedovoljnog stepena digitalizacije poslovnih procesa u pravosudnim institucijama. Njen značaj je višestruk i prevashodno ima za cilj kontinuitet u razvoju informacionih sistema pravosuđa primjenom digitalnih tehnologija, kako bi se povećala efikasnost, kvalitet usluga, statistička komponenta, ostvarila razmjena podataka između sistema i povećalo povjerenje javnosti u pravosudne institucije kroz dostupnost e-servisa i mogućnost online plaćanja. Pored toga, donošenjem Strategije digitalizacije pravosuđa 2024-2027 održava se korak sa potrebom usaglašavanja pravosudnog informacionog sistema sa relevantnim nacionalnim i međunarodnim standardima, kao i preporukama međunarodnih tijela zaduženih za praćenje nivoa usaglašenosti sa tim standardima.

Izvještaji Evropske komisije o Crnoj Gori u proteklih nekoliko godina su posebno apostrofirali preporuke u cilju realizacije mjera iz pregovaračkog poglavlja 23, koje se odnose na uspostavljanje novog informacionog sistema pravosuđa u cilju povećanja efikasnosti pravosudnih institucija, dobijanja pouzdane statistike, omogućavanja razmjene podataka i smanjenja prosječnog trajanja sudskih i tužilačkih postupaka, poboljšanja sistema upravljanja ljudskim i finansijskim resursima, te unapređenjem ICT infrastrukture.

Sagledavajući stepen realizacije operativnih ciljeva prethodnog Programa razvoja informaciono-komunikacionih tehnologija pravosuđa 2021-2023, u Završnom izvještaju o sprovođenju ovog strateškog dokumenta, koji je Vlada Crne Gore usvojila u aprilu 2024. godine, konstatovano je da su tri Operativna cilja djelimično realizovana. Na navedene zaključke ukazala je i nezavisna eksterna evaluacija Programa razvoja informaciono-komunikacionih tehnologija pravosuđa 2021-2023, koja je imala za cilj da na objektivan i sistematičan način sagleda rezultate i uticaj sprovođenja IKT Programa na kraju oročenog perioda, kao i da obezbijedi kvalitetne inpute u procesu donošenja novog strateškog dokumenata. Stepenn realizacije ovog dokumenta nije bio dovoljan iz više objektivnih razloga: nedovoljna budžetska sredstva, kašnjenje u realizaciji IPA II sredstava usled sporosti procedura koje je sprovodila Delegacija EU u Podgorici, česte promjene rukovodećih lica u Ministarstvu pravde, nedovoljan broj ICT službenika u pravosudnim institucijama, kao i pandemija izazvana virusom COVID 19.

Zastarjela ICT rješenja i infrastruktura u pravosuđu, kao i nedovoljan stepen digitalizacije direktno za posledicu imaju neefikasnost pravosudnih institucija, povećanje trajanja sudskih i tužilačkih postupaka, nepouzdanu statistiku, nemogućnost razmjene podataka, što sve utiče na stagnaciju i regresivne procese u pravosuđu, a time i na proces pristupanja Crne Gore EU u okviru Poglavlja 23.

Subjekti koji su najviše oštećeni zbog ograničenih reformi u oblasti digitalizacije pravosuđa su građani, čiji je stepen povjerenja u pravosuđe i dalje nizak, usljed nedovoljne efikasnosti pravosudnog informacionog sistema i dostupnosti elektronskih servisa i usluga, a takođe oštećeni su i pravosudni organi usljed nedovoljnog ostvarivanja operativnih ciljeva iz prethodnog IKT Programa, a što je u velikoj mjeri uticalo na njihov rad.

Bez kontinuiteta strateškog planiranja u oblasti reforme digitalizacije pravosuđa onemogućilo bi se sprovođenje ključnih reformi u pravosuđu, a odustanak od ove prakse bi takođe negativno uticao na održivost već sprovedenih reformi.

2. Ciljevi

- Koji ciljevi se postižu predloženim propisom?
- Navesti usklađenost ovih ciljeva sa postojećim strategijama ili programima Vlade, ako je primjenljivo.

Opšti cilj donošenja Strategije digitalizacije pravosuđa 2024-2027, sa pratećim Akcionim planom za period 2024-2025, jeste sveobuhvatno unapređenje informacionog sistema pravosuđa, kroz modernizaciju i integraciju postojećih digitalnih sistema, kao i razvoj specifičnih informacionih sistema unutar pojedinačnih pravosudnih entiteta Ministarstva pravde, Sudskog savjeta, sudova, tužilaštva, Uprave za izvršenje krivičnih sankcija, što će uticati na unapređenje dostupnosti pravde i pravne sigurnosti u postupku ostvarivanja zaštite prava i sloboda građana i podizanje nivoa poverjenja u pravosudni sistem.

Strategija sadrži četiri strateška cilja:

- Standardizacija i upravljanje procesom digitalizacije pravosuđa
- Unapređenje ICT infrastrukture pravosuđa, digitalizacija poslovnih procesa i razvoj digitalnih servisa
- Razvoj i unapređivanje digitalnih vještina i kompetencija pravosuđa
- Jačanje transparentnosti pravosuđa primjenom savremenih tehnologija

U okviru svakog strateškog cilja definisani su indikatori uticaja, početna vrijednost i ciljana vrijednost za 2025. i 2027. godinu. Svaki od navedenih strateških ciljeva sadrži više operativnih ciljeva. Takođe, neki operativni ciljevi vezani su i za konkretna privremena mjerila za pregovaračko poglavlje 23.

Akcionim planom su utvrđene aktivnosti, institucije nadležne za sprovođenje aktivnosti kao i njihovi partneri, period sprovođenja aktivnosti utvrđen prema kvartalima, pokazatelj/ indikator rezultata, sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti i izvor finansiranja.

Kada je riječ o međusobnoj usklađenosti Strategije i drugih dokumenata javnih politika koje sprovodi Vlada i institucije pravosuđa, potreba da se osigura strateški pristup reformama adresirana je i u Programu rada Vlade za 2024. godinu, koji predviđa donošenje Strategije digitalizacije pravosuđa 2024-2027, sa Akcionim planom za period 2024-2025.

Strategija digitalizacije pravosuđa 2024-2027 je na prvom mjestu usko povezana i usklađena sa Strategijom reforme pravosuđa 2024-2027, koja ističe digitalizaciju pravosuđa kao jedan od ključnih elementa za podizanje pravne sigurnosti i vladavine prava.

Ostali strateški dokumenti sa kojima je Strategija digitalizacije pravosuđa 2024-2027 usklađena su:

Nacionalna strategija održivog razvoja do 2030. godine, Strategija za izvršenje krivičnih sankcija 2023-2026, Strategija digitalne transformacije Crne Gore 2022-2026, Strategija sajber bezbjednosti Crne Gore 2022-2026

Kada je riječ o usklađenosti Strategije sa procesom evropskih integracija i dokumentima javnih politika u ovoj oblasti, Programom pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji 2023 – 2024. predviđeno je usvajanje nove Strategije. Programom rada Vlade predviđeno da se naredna Strategija usvaja za period počev od 2024. godine.

Strategija će biti usklađena sa EU propisima koji se odnose na digitalizaciju poslovanja u oblasti pravosuđa. Neki od tih propisa su:

- EIDAS i GDPR regulative, važni EU propisi koji se odnose na digitalnu transformaciju i zaštitu podataka.
- NIS2 Direktiva, zakonodavni instrument EU koji je usvojen kako bi se unaprijedila sigurnost mreža i informacionih sistema
- Evropska agenda za modernizaciju pravosuđa

3. Opcije

- Koje su moguće opcije za ispunjavanje ciljeva i rješavanje problema? (uvijek treba razmatrati "status quo" opciju i preporučljivo je uključiti i neregulatornu opciju, osim ako postoji obaveza donošenja predloženog propisa).
- Obrazložiti preferiranu opciju?

Obaveza donošenja Strategije digitalizacije pravosuđa 2024-2027, sa pratećim Akcionim planom za period 2024-2025 utvrđena je Programom pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji 2023-2024 i Programom rada Vlade Crne Gore za 2024. godinu, zbog čega nije moguća opcija „status quo“.

4. Analiza uticaja

- Na koga će i kako će najvjerovatnije uticati rješenja u propisu - nabrojati pozitivne i negativne uticaje, direktne i indirektne.
- Koje troškove će primjena propisa izazvati građanima i privredi (naročito malim i srednjim preduzećima).
- Da li pozitivne posljedice donošenja propisa opravdavaju troškove koje će on stvoriti.
- Da li se propisom podržava stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija.
- Uključiti procjenu administrativnih opterećenja i biznis barijera.

Efikasna implementacija strateških i operativnih ciljeva definisanih Strategijom digitalizacije pravosuđa 2024-2027, kao i ispunjenje aktivnosti definisanih pratećim Akcionim planom za period 2024-2025 uticaće na:

- građane, sa posebnim akcentom na ranjive ili marginalizovane kategorije kroz olakšavanje pristupa pravosudnim institucijama putem elektronskih servisa

- privredu i međunarodne organizacije, kroz olakšavanje pristupa pravosudnim institucijama putem elektronskih servisa i kroz razmjenu podataka putem web servisa

- efikasnost cjelokupnog pravosuđa, kroz jačanje nezavisnosti, nepristrasnosti, odgovornosti, stručnosti i transparentnosti institucija

- na pravosudne profesije (advokate, notare, javne izvršitelje i sudske vještace) kroz unaprjeđenje namjenski razvijenog informacionog sistema- Registara navedenih profesija, što će doprinijeti stručnosti i jačanju sistema disciplinske odgovornosti pravosudnih profesija;

- na administrativne i stručne kapacitete Ministarstva pravde i pravosudnih institucija, kroz unaprjeđenje znanja u oblasti strateškog i projektnog planiranja, monitoringa i evaluacije

- na efikasnost rada Centra za obuku u sudstvu i državnom tužilaštvu i Centra za alternativno rješavanje sporova, kroz jačanje njihovih stručnih i administrativnih kapaciteta primjenom savremenih ICT rješenja

- životnu sredinu, kroz odlaganje zastarjele opreme i elektronskog otpada, sprovođenjem procedura za pravilno recikliranje elektronskog otpada, smanjivanjem upotrebe papira kroz digitalizaciju dokumenata i uvođenjem elektronskih servisa i usluga.

Razvoj i primjena elektronskih servisa ne samo da unapređuju pristup pravdi, već indirektno smanjuju potrebu za fizičkim dolaskom do pravosudnih institucija, što smanjuje upotrebu prevoznih sredstava i time doprinosi smanjenju emisije štetnih gasova. Na ovaj način, Strategija ne samo da modernizuje pravosudni sistem, već digitalizacijom aktivno doprinosi očuvanju životne sredine.

Sprovođenje ove Strategije neće izazvati negativne uticaje, kako direktne tako i indirektne.

Sprovođenje ovog strateškog dokumenta neće izazvati troškove građanima i privredi i neće imati uticaja na biznis barijere.

Donošenjem ovog dokumenta ne podržava se stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišne konkurencije.

5. Procjena fiskalnog uticaja

- Da li je potrebno obezbjeđenje finansijskih sredstava iz budžeta Crne Gore za implementaciju propisa i u kom iznosu?

- Da li je obezbjeđenje finansijskih sredstava jednokratno, ili tokom određenog vremenskog perioda? Obrazložiti.
- Da li implementacijom propisa proizilaze međunarodne finansijske obaveze? Obrazložiti.
- Da li su neophodna finansijska sredstva obezbjeđena u budžetu za tekuću fiskalnu godinu, odnosno da li su planirana u budžetu za narednu fiskalnu godinu?
- Da li je usvajanjem propisa predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proisteći finansijske obaveze?
- Da li će se implementacijom propisa ostvariti prihod za budžet Crne Gore?
- Obrazložiti metodologiju koja je korišćena prilikom obračuna finansijskih izdataka/prihoda.
- Da li su postojali problemi u preciznom obračunu finansijskih izdataka/prihoda? Obrazložiti.
- Da li su postojale sugestije Ministarstva finansija na nacrt/predlog propisa?
- Da li su dobijene primjedbe uključene u tekst propisa? Obrazložiti.

Ukupni troškovi za sprovođenje Strategije reforme pravosuđa 2024-2027 mogu se okvirno procijeniti na nivou od 8.217.800,00 eura. Navedena sredstva biće utrošena za:

- Implementaciju standarda i upravljanje procesom digitalizacije pravosuđa
- Unaprjeđenje ICT infrastrukture pravosuđa, digitalizacija poslovnih procesa i razvoj digitalnih servisa
- Razvoj i unapređivanje digitalnih vještina i kompetencija pravosuđa
- Jačanje transparentnosti pravosuđa primjenom savremenih tehnologija

Strategija digitalizacije pravosuđa 2024 – 2027. godine, odnosno njene pojedinačne aktivnosti finansiraće se iz budžeta, donatorskih sredstava i sredstava koja su objezbjeđena kroz IPA 2018.

Kroz Akcioni plan za sprovođenje Strategije digitalizacije pravosuđa 2024 – 2027. za period 2024 – 2025. godine, za realizaciju svih planiranih aktivnosti predviđen je utrošak u ukupnom iznosu od 3.761.540,00 EUR, dok će se sljedećim Akcionim planom za 2026 – 2027. godinu definisati preostala finansijska sredstva. Planirana projekcija za 2024. godinu je 1.533.410,00 EUR, dok za 2025. godinu iznosi 2.228.130,00 EUR, sa sledećim izvorima finansiranja:

Godina	Budžet CG	IPA	Ukupno
2024. godina	673,410.00 €	860,000.00 €	1,533.410.00 €
2025. godina	1,528,130.00 €	700,000.00 €	2,228.130.00 €
Ukupno	2,201,540.00 €	1,560,000.00 €	3,761.540.00 €

Ekstrapolacijom procjene troškova za Akcioni plan za sprovođenje Strategije, može se procijeniti da će za implementaciju aktivnosti u periodu 2026 – 2027. godine neophodna sredstva biti okvirno najmanje na nivou troškova druge godine implementacije, odnosno u iznosu od 2,228,130.00 EUR po godini. Time se ukupni troškovi za sprovođenje Strategije mogu okvirno procijeniti na nivou od 8,217,800.00 EUR.

Obračun procjene finansijskih izdataka izvršen je na osnovu Metodoloških smjernica za procjenu troškova vladinih strategija koju je razvila Regionalna škola za javnu upravu (ReSPA) i na čiju upotrebu prilikom budžetiranja strateških dokumenata upućuje Metodologija razvijanja politika, izrade i praćenja sprovođenja strateških dokumenata Generalnog Sekretarijata Vlade Crne Gore. Korišćen je pristup inkrementalnih (dodatnih) troškova, odnosno troškova dodatnih ulaznih elemenata ili resursa koje treba dodati postojećoj infrastrukturi da bi se realizovale aktivnosti i ostvarili ciljevi predviđeni Strategijom.

Kalkulacija troškova rađena je metodom odozdo-na-gore, najprije detaljnom razradom svake aktivnosti, identifikacijom resursa neophodnih za njeno sprovođenje i izračunavanje troškova korišćenja resursa, upotrebom standardnih troškova, predloženih Metodološkim smjernicama i potvrđenim u konsultacijama sa stejkholderima i istraživanjem tržišta. Samo u pojedinačnim slučajevima je korišćena metoda analognih i istorijskih troškova, kao i metoda ekspertske procjene.

Tri scenarija finansiranja:

1. Optimistički scenario

Ovaj scenario se zasniva na pretpostavci da će za sve aktivnosti neophodni dodatni resursi biti u najvećoj mjeri obezbijeđeni putem budžeta i da dodatna budžetska sredstva neće biti neophodna za sprovođenje planiranih aktivnosti.

2. Realni scenario

Iako planirani ekonomski razvoj i dosadašnja iskustva u saradnji sa donatorima ukazuju da će neophodni dodatni resursi za sprovođenje planiranih aktivnosti i postizanja ciljeva Strategije biti u dovoljnoj mjeri obezbijeđeni putem budžeta i donatorske podrške, uvijek postoji određena mogućnost da oba izvora finansiranja, dosadašnji nivo budžetskih izdvajanja i donatorska podrška, neće u potpunosti obezbijediti sve neophodne dodatne resurse za implementaciju aktivnosti. Ukoliko se nakon prve godine implementacije Strategije procijeni da postoji vjerovatnoća za ovakvim scenarijom, biće neophodno da se u budžetu za 2025. godinu predvide eventualno nedostajuća neophodna finansijska sredstva.

3. Pesimistički scenario

Ukoliko se, iz bilo kojih razloga, ekonomski rast ne ostvari u planiranoj mjeri i/ili dođe do povlačenja donatora iz Crne Gore, realizacija aktivnosti bi bila značajno ugrožena i postojala bi velika vjerovatnoća da operativni i strateški ciljevi ne budu ostvareni.

Kalkulacija troškova po izvorima finansiranja za prve dve godine implementacije je zasnovana na prethodno opisanom realnom scenariju.

Implementacijom Strategije ne proizilaze međunarodne finansijske obaveze.

Neophodna finansijska sredstva obezbijeđena su u budžetu za tekuću (2024.) fiskalnu godinu u iznosu od 1.573.204,00 EUR, dok za 2025. treba planirati sredstva u iznosu od 2.228.130,00 EUR.

Aktivnosti koje su planirane ovim strateškim dokumentom će se realizovati iz sredstava Budžeta koja su opredijeljena Zakonom o budžetu Crne Gore za 2024. godinu ("Službeni list CG", br. 124/23), a shodno rasporedu po potrošačkim jedinicama i izdacima po ekonomskoj klasifikaciji, i to:

Ministarstvo pravde, organizacioni kod 40201, program 12 024 - Uređenje i upravljanje u sistemu pravosuđa, potprogram 12 024 001 - Sprovođenje politika iz nadležnosti Ministarstva pravde, aktivnost 12 024 001 002 - Razvoj informaciono komunikacionih tehnologija.

Usvajanjem Strategije nije predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proisteci finansijske obaveze.

Implementacijom Strategije neće se ostvariti prihod za budžet Crne Gore.

6. Konsultacije zainteresovanih strana

- **Naznačiti da li je korišćena eksterna ekspertska podrška i ako da, kako.**
- **Naznačiti koje su grupe zainteresovanih strana konsultovane, u kojoj fazi RIA procesa i kako (javne ili ciljane konsultacije).**
- **Naznačiti glavne rezultate konsultacija, i koji su predlozi i sugestije zainteresovanih strana prihvaćeni odnosno nijesu prihvaćeni. Obrazložiti.**

Ekspertsku podršku u izradi Strategije digitalizacije pravosuđa 2024-2027, sa pratećim Akcionim planom za period 2024-2025, pružio je nacionalni ekspert angažovan od strane Ministarstva pravde, kao i međunarodni ekspert, angažovan u okviru projekta EUROL3, i to kroz podršku Radnom timu za izradu Strategije i Akcionog plana. Takođe, ekspertsku podršku u izradi fiskalne procjene Strategije digitalizacije pravosuđa 2024-2027, i Akcionog plana pružio je međunarodni ekspert angažovan uz podršku projekta „Osnaživanje odgovornosti u pravosudnom sistemu i unaprijeđenje prava žrtava u Crnoj Gori“, koji predstavlja dio zajedničkog programa Evropske unije i Savjeta Evrope „Horizontal Facility za Zapadni Balkan i Tursku“.

Strategija digitalizacije pravosuđa, kao i Akcioni plan predstavljaju rezultat rada međuresornog Radnog tima. Sastav Radnog tima činili su predstavnici Ministarstva pravde, Vrhovnog suda Crne Gore, Vrhovnog državnog tužilaštva, Sudskog savjeta, UIKS-a, Tužilačkog savjeta, Centra za obuku u sudstvu i državnom tužilaštvu, Centra za alternativno rješavanje sporova, Notarske komore, kao i Univerziteta Crne Gore.

Shodno Uredbi o izboru predstavnika nevladinih organizacija u radna tijela organa državne uprave i sprovođenju javne rasprave u pripremi zakona i strategija, poštujući princip transparentnosti, Ministarstvo

pravde je dana 18.09.2023. godine objavilo Javni poziv za konsultovanje zainteresovane javnosti za izradu Strategije digitalizacije pravosuđa 2024-2027 sa Akcionim planom za period 2024-2025. U periodu određenom za konsultovanje zainteresovane javnosti nije pristigao ni jedan prilog, a Ministarstvo pravde je sačinilo Izvještaj o obavljenom konsultovanju zainteresovane javnosti za izradu Strategije digitalizacije pravosuđa 2024-2027 sa Akcionim planom za period 2024-2025, i objavilo isti na svojoj internet stranici.

Ministarstvo pravde redovno je obavještavalo javnost putem svoje internet stranice o svim aktivnostima u vezi izrade Nacrta strategije i akcionog plana; datumima održavanja sastanaka, kao i zaključcima koje je Radni tim donosio na predmetnim sastancima.

Usvajanju ove strategije prethodilo je i sprovođenje javne rasprave, u skladu sa Zakonom o državnoj upravi i Uredbom o izboru predstavnika nevladinih organizacija u radna tijela organa državne uprave i sprovođenju javne rasprave u pripremi zakona i strategija. Javna rasprava povodom Strategije trajala je od 30. aprila 2024. godine do 20. maja 2024. godine. Nije bilo dostavljenih predloga, sugestija i komentara, a Ministarstvo pravde je izradilo i na svom sajtu objavilo izvještaj sa javne rasprave.

7. Monitoring i evaluacija

- Koje su potencijalne prepreke za implementaciju propisa?
- Koje će mjere biti preduzete tokom primjene propisa da bi se ispunili ciljevi?
- Koji su glavni indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva?
- Ko će biti zadužen za sprovođenje monitoringa i evaluacije primjene propisa?

Ne postoje potencijalne prepreke za implementaciju ovog strateškog dokumenta.

U cilju ispunjenja operativnih ciljeva predviđenih Strategijom, izrađen je Akcioni plan za njeno sprovođenje, koji sadrži konkretne aktivnosti, koje je potrebno preduzeti u cilju ispunjenja operativnih ciljeva.

Za svaki hijerarhijski nivo ciljeva, definisani su odgovarajući indikatori uspjeha sa početnim i ciljnim vrijednostima na polovini perioda sprovođenja Strategije, kao i u završnoj godini. Konkretnije, za strateške ciljeve se definišu indikatori uticaja (impact indicators), a za operativne ciljeve, indikator učinka (outcome indicators). Dodatno, za konkretne aktivnosti na sprovođenju Strategije definisani su indikatori rezultata (result indicators) u sklopu Akcionog plana.

Strateški cilj 1: Standardizacija i upravljanje procesom digitalizacije pravosuđa			
Indikator uticaja	Početna vrijednost u 2023.	Prelazna vrijednost 2025.	Ciljana vrijednost 2027.
Usvojene politike, planovi i analize (uključujući rodno odgovorne)	0 %	30 %	100 %
Završena implementacija standarda u pravosudnim institucijama	0 %	30 %	50 %
Formirano Koordinaciono tijelo za standardizaciju i upravljanje procesom digitalizacije pravosuđa.	NE	DA	DA
U okviru Strateškog cilja 1 definisani su sljedeći operativni ciljevi:			
OC 1.1. Uspostavljanje operativnih mehanizama za koordinaciju procesa digitalizacije pravosuđa			
OC1.2. Implementacija standarda za upravljanje rizikom, bezbjednošću informacija i kontinuitetom poslovanja			
OC 1.3. Obezbijediti kontinuitet poslovanja u slučaju prekida rada ili vanrednih situacija			

OC1.1	Indikator	Početna vrijednost u 2023.	Prelazna vrijednost do kraja 2025.	Ciljana vrijednost do kraja 2027.
1.	Broj održanih sastanaka Koordinacionog tijela za standardizaciju i upravljanje procesom digitalizacije pravosuđa na godišnjem nivou	0	16	40

2.	Broj godišnjih i završnih izvještaja o realizaciji Strategije i Akcionog plana	0	1	2
3.	Platforma za elektronsku komunikaciju funkcionalna	NE	DA	DA

OC1.2	Indikator	Početna vrijednost u 2023.	Prelazna vrijednost do kraja 2025.	Ciljana vrijednost do kraja 2027.
1.	Broj usvojenih politika upravljanja u skladu sa ISO standardima	0	3	3
2.	Broj usvojenih GAP analiza	0	4	4
3.	Procenat implementiranih politika upravljanja - za operativne rizike, bezbjednost informacija i kontinuitet poslovanja	0 %	70 %	100 %

OC1.3	Indikator	Početna vrijednost u 2023.	Prelazna vrijednost do kraja 2025.	Ciljana vrijednost do kraja 2027.
1.	Broj usvojenih rodno odgovornih Analiza uticaja na poslovanje (BIA)	0	4	4
2.	Broj usvojenih rodno odgovornih Planova kontinuiteta poslovanja (BCP)	0	4	4
3.	Implementacija planova kontinuiteta poslovanja (BCP) pravosudnih institucija	NE	NE	DA

Strateški cilj 2: Unapređenje ICT infrastrukture, digitalizacija poslovnih procesa i razvoj digitalnih servisa

Indikator uticaja	Početna vrijednost u 2023.	Prelazna vrijednost 2025.	Ciljana vrijednost 2027.
Unaprijeđena ICT infrastruktura pravosuđa	NE	NE	DA
Implementirana nova i unaprijeđena postojeća softverska rješenja	NE	DA	DA

U okviru Strateškog cilja 2 definisani su sljedeći operativni ciljevi:

OC 2.1. Standardizacija podataka i procesa u pravosudnom sektoru

OC 2.2. Razvoj zajedničkih ICT resursa, unapređenje hardverskih i softverskih kapaciteta u pravosudnom sektoru

OC 2.3. Razvoj digitalnih servisa i platformi za građane i građanke kao i druge korisnike/ce usluga pravosudnog sektora

OC2.1	Indikator	Početna vrijednost u 2023.	Prelazna vrijednost do kraja 2025.	Ciljana vrijednost do kraja 2027.
1.	Identifikovani podaci razvrstani po polu i procesi	NE	DA	DA
2.	Usvojeni standardi za podatke razvrstane po polu i procese	NE	NE	DA

OC2.2	Indikator	Početna vrijednost u 2023.	Prelazna vrijednost do kraja 2025.	Ciljana vrijednost do kraja 2027.
1.	Urađena analiza i definisane potrebe ICT resursa ISP-a	NE	DA	DA
2.	Unaprijeđena ICT infrastruktura	NE	NE	DA
3.	Funkcionalan Data Centar Ministarstva pravde na novoj lokaciji	NE	DA	DA
4.	Prosječna starost računarske opreme u godinama	5.62 godine	5,2	4.4 godine
5.	% sudova u kojima je implementiran e-Spis	0 %	50%	100%
6.	% sudova u kojima je implementiran PRIS v2	0 %	100%	100%
7.	% sudova u kojima je implementiran ERP	0 %	100%	100%
8.	% aktivnih predmeta koji su digitalizovani	0 %	30%	100 %
9.	% usvojenih projekata za unapređenje mjera fizičke i tehničke bezbjednosti pravosudnih objekata	0 %	30 %	100%

OC2.3	Indikator	Početna vrijednost u 2023.	Prelazna vrijednost do kraja 2025.	Ciljana vrijednost do kraja 2027.
1.	Urađena analiza potreba i izrađena idejna rješenja za digitalizaciju poslovnih procesa u pravosuđu	NE	DA	DA
2.	Broj razvijenih i implementiranih rodno odgovornih digitalnih servisa	5	7	9
3.	Mogućnost usluge elektronskog plaćanja za digitalne servise	NE	DA	DA

Strateški cilj 3: Razvoj i unapređivanje digitalnih vještina i kompetencija pravosuđa

Indikator uticaja	Početna vrijednost u 2023.	Prelazna vrijednost do kraja 2025.	Ciljana vrijednost 2027.
Unaprijeđeni kadrovski kapaciteti i digitalne kompetencije	NE	NE	DA
Uspostavljena podrška korisnicima ICT rješenja i servisa	NE	NE	DA

U okviru Strateškog cilja 3 definisani su sljedeći operativni ciljevi:

OC 3.1. Jačanje kadrovskih ICT kapaciteta pravosudnog sektora

OC 3.2. Unapređenje digitalnih kompetencija zaposlenih u pravosuđu

OC 3.3. Efikasna podrška korisnicima ICT rješenja i servisa

OC3.1	Indikator	Početna vrijednost u 2023.	Prelazna vrijednost do kraja 2025.	Ciljana vrijednost do kraja 2027.
-------	-----------	----------------------------	------------------------------------	-----------------------------------

1.	Urađena analiza postojećeg ICT kadra, definisani potrebni ICT profili i obuke, uključujući rodne dimenzije	NE	DA	DA
2.	Razvijen plan regrutacije za popunjavanje ICT pozicija i definisan Plan edukacije	NE	DA	DA
3.	% popunjenosti ICT radnih mjesta	67,34 %	70 %	75%
4.	Broj realizovanih obuka i edukacija	4	6	10

OC3.2	Indikator	Početna vrijednost u 2023.	Prelazna vrijednost do kraja 2025.	Ciljana vrijednost do kraja 2027.
1.	Sprovedena analiza i definisane potrebne obuke zaposlenih u pravosuđu	NE	DA	DA
2.	Broj specijalističkih obuka uključujući i obuke o integrisanju rodne perspektive	0	3	5

OC3.3	Indikator	Početna vrijednost u 2023.	Prelazna vrijednost do kraja 2025.	Ciljana vrijednost do kraja 2027.
1.	Usvojena Pravila o organizaciji i koordinaciji pružanja podrške korisnicima ISP-a	NE	DA	DA
2.	Formiran tim za podršku korisnicima	NE	DA	DA
3.	Razvijena baza znanja u cilju kontinuiranog unapređenja kvaliteta usluga	NE	NE	DA

Strateški cilj 4: jačanje transparentnosti pravosuđa primjenom savremenih tehnologija			
Indikator uticaja	Početna vrijednost u 2023.	Prelazna vrijednost do kraja 2025.	Ciljana vrijednost 2027.
Povećana transparentnost pravosudnog sistema i stepen povjerenja građana u digitalizaciju pravosuđa	NE	DA	DA
Unaprijeđen web portal i dostupni rodno odgovorni digitalni servisi za građane i građanke	NE	DA	DA
Implementirana online platforma za javno učešće	NE	NE	DA
U okviru Strateškog cilja 4 definisani su sljedeći operativni ciljevi: OC 4.1. Povećati informisanost javnosti o digitalnim uslugama pravosuđa OC 4.2. Unaprijediti transparentnost pravosudnog sistema kroz digitalne servise OC 4.3. Promovisati javno učešće i interakciju sa pravosudnim sistemom			

OC4.1	Indikator	Početna vrijednost u 2023.	Prelazna vrijednost do kraja 2025.	Ciljana vrijednost do kraja 2027.
1.	Broj realizovanih informativnih kampanja	0	1	3
2.	Implementiran Program radionica i seminara o korišćenju digitalnih usluga pravosuđa	0	1	3
3.	Promovisane nove digitalne usluge	NE	DA	DA

OC4.2	Indikator	Početna vrijednost u 2023.	Prelazna vrijednost do kraja 2025.	Ciljana vrijednost do kraja 2027.
1.	Unaprijeđene web stranice i dostupni rodno odgovorni digitalni servisi	NE	DA	DA
2.	Objavljeni ažurni podaci razvrstani po polu i dokumenta na pravosudnom web portalu	DA	DA	DA

OC4.3	Indikator	Početna vrijednost u 2023.	Prelazna vrijednost do kraja 2025.	Ciljana vrijednost do kraja 2027.
1.	Razvijena online platforme za pružanje sugestija i razmjenu ideja o radu pravosuđa (integrirajući rodni aspekt)	NE	DA	DA
2.	Stepen zadovoljstva korisnika uslugama portala (skala od 1 do 5) – (integrirajući rodni aspekt)	0	3	4
3.	Implementacija preporuka i sugestija korisnika online platforme, uključujući adresiranje rodnog jaza	NE	DA	DA

Praćenje sprovođenja Strategije biće povjereno Koordinacionom tijelu kojeg obrazuje Vlada Crne Gore u roku od 30 dana od dana usvajanja Strategije. U članstvo Koordinacionog tijela biće uključeni predstavnici svih ključnih institucija pravosuđa koji su prepoznati kao nosioci aktivnosti i partneri u Akcionom planu.

U okviru nadležnosti za praćenje sprovođenja Strategije, Koordinaciono tijelo ima sljedeće zadatke:

- Organizuje i sinhronizuje aktivnosti pravosudnih institucija i drugih nadležnih institucija u sprovođenju aktivnosti predviđenih Strategijom i Akcionim planom za njenu implementaciju;
- Prati prioritete, dinamiku i rokove realizacije i ocjenjuje postignute rezultate u implementaciji Akcionog plana;
- Ocjenjuje racionalizaciju utroška budžetskih sredstava i sredstava iz drugih izvora opredjeljenih za realizaciju Akcionog plana;
- Dostavlja Vladi Crne Gore godišnji i završni izvještaj sa pregledom stanja, ocjenom i prijedlogom mjera.

Koordinaciono tijelo će održavati sastanke po potrebi, a najmanje četiri puta godišnje. Organizacija i način rada bliže će se urediti Poslovnikom o radu, koji ovo tijelo usvaja na konstitutivnoj sjednici. Osim Poslovnika, Koordinaciono tijelo usvaja i jedinstvenu metodologiju izvještavanja i evaluacije rezultata rada usmjerenu na unifikaciju metodološkog pristupa i kvaliteta izvještavanja među institucijama. U slučaju kašnjenja u sprovođenju reformi, biće uspostavljen i mehanizam ranog uzbunjivanja.

Nakon okončanja implementacije Strategije, izvršiće se njena eksterna evaluacija od strane nezavisnog eksperta, čiji će rezultati biti sastavni dio završnog izvještaja o implementaciji Strategije, koji će biti dostavljeni Vladi Crne Gore.

Podgorica, 09.07.2024. godine

VLADA CRNE GORE

MINISTARSTVO PRAVDE

STRATEGIJA DIGITALIZACIJE PRAVOSUĐA 2024-2027

(DIGITAL JUSTICE)

- Nacrt -

Podgorica, jun 2024. godine

Sadržaj:

1	UVOD	5
1.1	Svrha strategije	6
1.2	Zainteresovane strane	6
1.3	Nacionalni okvir	7
1.3.1	Strateški okvir	7
1.3.2	Zakonodavni okvir.....	8
1.4	Međunarodne obaveze	9
2	ANALIZA POSTOJEĆEG STANJA.....	11
2.1	Evaluacija Programa razvoja IKT pravosuđa 2021-2023	11
2.2	SWOT analiza	14
2.3	Pregled postojećih informacionih sistema u pravosuđu	15
2.3.1	Ministarstvo pravde	15
2.3.2	Sudski savjet - Sudstvo.....	19
2.3.3	Državno tužilaštvo.....	24
2.3.4	Uprava za izvršenje krivičnih sankcija	27
2.3.5	Zajednička ICT rješenja pravosudnih institucija i aktuelni projekti	28
2.4	DRVO PROBLEMA	30
2.5	ORODNJAVANJE JAVNIH POLITIKA	32
3	VIZIJA I IDENTIFIKOVANI STRATEŠKI PRAVCI	32
3.1	Vizija budućnosti informacionog sistema pravosuđa	32
4	STRATEŠKI I OPERATIVNI CILJEVI.....	34
4.1	Strateški cilj 1	35
4.1.1	Operativni cilj 1.1	36
4.1.2	Operativni cilj 1.2	37
4.1.3	Operativni cilj 1.3	38
4.2	Strateški cilj 2	40
4.2.1	Operativni cilj 2.1	41
4.2.2	Operativni cilj 2.2	42
4.2.3	Operativni cilj 2.3	43
4.3	Strateški cilj 3	45
4.3.1	Operativni cilj 3.1	46

4.3.2	Operativni cilj 3.2	47
4.3.3	Operativni cilj 3.3	48
4.4	Strateški cilj 4	49
4.4.1	Operativni cilj 4.1	50
4.4.2	Operativni cilj 4.2	51
4.4.3	Operativni cilj 4.3	52
5	MONITORING, IZVJEŠTAVANJE I EVALUACIJA	54
6	PROCJENA FINANSIJSKIH SREDSTAVA POTREBNIH ZA SPROVOĐENJE STRATEGIJE	56
7	AKCIONI PLAN	59
8	OBJAVLJIVANJE	60

Definicije:

- ICT - *Information and communication technology*
- SWOT - *Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats*
- ISP - Informacioni Sistem Pravosuđa
- MP - Ministarstvo pravde
- UIKS - Uprava za izvršenje krivičnih sankcija
- ESB - *Enterprise Service Bus*
- GSB - *Government Service Bus*
- SC - Strateški ciljevi
- OC - Operativni ciljevi
- IU - Indikatori učinka
- KA - Ključne aktivnosti
- ISO - *International Organization for Standardization*
- ISO 9001 - Standard za upravljanje operativnim rizicima
- ISO 27001 - Standard za upravljanje bezbjednošću informacija
- ISO 22301 - Standard za upravljanje kontinuitetom poslovanja
- ITIL - *IT Infrastructure Library*
- COBIT - *Control Objectives for Information and Related Technologies*
- BIA - *Business Impact Analysis*
- BCP - *Business Continuity Plan*
- EAI - *Enterprise Application Integration*
- API - *Application Programming Interface*
- MJU - Ministarstvo Javne Uprave
- MUP - Ministarstvo Unutrašnjih Poslova
- CRC - Komitet za prava djeteta
- HRCttee - Komitet za ljudska prava
- CCPR - Pakt o građanskim i političkim pravima
- CEDOW - Konvencija o eliminaciji svih oblika diskriminacije žena
- CAT - Konvencija protiv mučenja i drugih okrutnih, nečovječnih ili ponižavajućih tretmana ili kazni
- CED - Konvencija o zaštiti svih osoba od prisilnog nestanka

SPT - Podkomitet za sprečavanje torture

CRPD - Konvencija o pravima osoba sa invaliditetom

CEPEJ - Evropska komisija za efikasnost pravosuđa

MONEYVAL - Komitet stručnjaka za procjenu mjera protiv pranja novca i finansiranja terorizma

GREVIO - Grupa stručnjaka za borbu protiv nasilja nad ženama i nasilja u porodici

GRECO - Grupa država protiv korupcije

GRETA - Grupa stručnjaka za borbu protiv trgovine ljudima

e-CODEX - e-Justice Communication via Online Data Exchange

NIS2 - Direktiva o mjerama za zajednički nivo sigurnosti mrežnih i informacionih sistema širom EU

eIDAS - Regulatorna EU o elektronskoj identifikaciji i uslugama povjerenja

1 UVOD

Digitalizacija pravosudnog sistema Crne Gore predstavlja ključan korak ka stvaranju modernijeg, efikasnijeg i transparentnijeg sistema pravosuđa po mjeri svih građanki i građana. Nezavisnost i efikasnost čine temelj na kojem se gradi efektivnost nacionalnih pravosudnih sistema. Osnovna potreba za izradom Strategije digitalizacije pravosuđa 2024-2027 (u daljem tekstu: Strategija) leži u ambiciji da se kroz primjenu ICT-a stvori informacioni sistem pravosuđa (u daljem tekstu: ISP), koji objedinjuje i povezuje više sistema pravosudnih institucija, koji je prilagodljiv savremenim izazovima, efikasan u svom radu i transparentan prema građanima.

Strategija teži da doprinese unapređenju pravosudnih usluga, olakša ravnopravan pristup pravdi za muškarce i žene, smanji administrativna opterećenja, i podigne povjerenje građana u pravosudni sistem. Osim toga, usmjerena je na usklađivanje pravosudnog sistema sa najboljim međunarodnim praksama i standardima u skladu sa ljudskim pravima i rodnom ravnopravnošću, kao podršci procesu integracije u Evropsku uniju kroz poboljšanje digitalne infrastrukture i harmonizaciju sa evropskim propisima i zahtjevima.

Predstavljajući četvrti strateški dokument u nizu koji se bavi ovom tematikom, ova Strategija se gradi na temeljima postavljenim Programom razvoja informaciono-komunikacionih tehnologija pravosuđa 2021-2023, Strategijom informaciono-komunikacionih tehnologija pravosuđa 2016-2020, i ICT Strategijom u oblasti pravosuđa za period 2011-2014. Ovaj kontinuitet u strateškom planiranju omogućava Crnoj Gori da se pozicionira kao ključni akter u digitalnoj areni, te kroz sektorski strateški okvir koji je usklađen sa Nacionalnom strategijom digitalizacije i drugim relevantnim strateškim dokumentima, doprinese stvaranju pravosudnog sistema odlikovanog povjerenjem i poštovanjem vladavine prava.

U izradi ovog strateškog dokumenta, posebna pažnja posvećena je implementaciji održivih praksi koje promovišu ekološku odgovornost i smanjenje negativnog uticaja na životnu sredinu. Kroz Strategiju, posvetićemo se ekološki odgovornom odlaganju zastarjele opreme i elektronskog otpada, čime direktno smanjujemo zagađenje i doprinosimo očuvanju životne sredine, sprovođenjem procedura za pravilno recikliranje elektronskog otpada, uz stroge mjere za sigurnu eliminaciju štetnih materija. Takođe, cilj je smanjivanje upotrebe papira kroz digitalizaciju dokumenata i uvođenje elektronskih servisa i usluga. Razvoj i primjena elektronskih servisa ne samo da unapređuju pristup pravdi, već indirektno smanjuju potrebu za fizičkim dolaskom do pravosudnih institucija, što smanjuje upotrebu prevoznih sredstava i time doprinosi smanjenju emisije štetnih gasova. Na ovaj način, naša Strategija ne samo da modernizuje pravosudni sistem, već digitalizacijom aktivno doprinosi očuvanju životne sredine.

Strategija predviđa razvoj digitalnih alata i platformi koje ne samo da unapređuju pristup pravdi, već i smanjuju potrebu za fizičkim resursima, što direktno utiče na očuvanje prirodnih resursa. Ovi temelji usmjeravaju razvoj informacionih sistema pravosuđa (ISP) prema budućnosti u kojoj digitalne tehnologije služe kao most između građana i pravosudnog sistema, omogućavajući svima jednostavan pristup pravdi koji odgovara na potrebe društva uz očuvanje pravde i zakonitosti.

Izgradimo zajedno pravosuđe budućnosti - Digitalna Crna Gora na djelu !

1.1 Svrha strategije

Svrha Strategije digitalizacije pravosuđa 2024-2027 za Crnu Goru jeste da odgovori na sveprisutne zahtjeve savremenog društva za pristupom pravdi kroz napredne digitalne alate i procese. Ova Strategija, usklađena sa prethodnim programskim i reformskim dokumentima, te strateškim smjernicama, usmjerena je na jačanje digitalnih kapaciteta pravosudnih institucija, unapređenje kvaliteta usluga koje pružaju i podizanje ukupne efikasnosti pravosudnog sistema.

Nastavljajući put započet Strategijom informaciono-komunikacionih tehnologija pravosuđa za period 2016-2020 i Programom razvoja informaciono-komunikacionih tehnologija pravosuđa 2021-2023, nova Strategija se izgrađuje na čvrstim temeljima postavljenim u prethodnim godinama. U toku realizacije ovih dokumenata, suočeni smo sa izazovima, uključujući normativna ograničenja koja su uticala na punu primjenu digitalnih procesa. Prepoznajući ove prepreke, Strategija se zalaže za njihovo prevazilaženje, omogućavajući tako kontinuirani razvoj i primenu ICT-a u pravosudnom sektoru.

Ministarstvo pravde u saradnji sa, IKT odjeljenjima Sekretarijata Sudskog savjeta, Vrhovnog državnog tužilaštva i Uprave za izvršenje krivičnih sankcija, strategijom stremi ka holističkoj modernizaciji pravosudnog sistema. Kroz integraciju digitalnih tehnologija, cilj je unapređenje kvaliteta usluga i jačanje povjerenja javnosti u pravosudne institucije.

Digitalizacija poslovnih procesa, ostvarivanje interoperabilnosti, transparentnost sistema kroz elektronske servise, kao i jačanje analitičkih kapaciteta, ključni su ciljevi Strategije. Oni će doprinijeti realizaciji reformskih prioriteta, posebno u okviru pregovaračkog procesa za Poglavlje 23, koje se odnosi na pravosuđe. Integracija pravosudnih informacionih sistema, kao ključna komponenta, omogućava efikasnu razmjenu informacija, smanjenje administrativnih barijera, veću produktivnost i bržu pravnu zaštitu za građane i građanke. Pored toga, integracija unapređuje upravljanje podacima, podstiče donošenje odluka zasnovanih na činjenicama, poboljšava usklađenost sa međunarodnim standardima, i jača povjerenje u pravosudni sistem.

1.2 Zainteresovane strane

U pripremu dokumenta bio je uključen široki krug stejkholdera, uključujući resorno Ministarstvo pravde, institucije pravosuđa (Vrhovni sud Crne Gore, Vrhovno državno tužilaštvo, Sudski savjet, Centar za alternativno rješavanje sporova, Centar za obuku u sudstvu i državnom tužilaštvu), Uprava za izvršenje krivičnih sankcija, Notarska komora, Centar za alternativno rješavanje sporova, predstavnici Univerziteta Crne Gore, Ministarstvo javne uprave, ali i međunarodni akteri kroz čiju ekspertsku podršku preko EUROL 3 projekta (European Union Support to the Rule of Law u Crnoj Gori) je izrađen sam nacrt Strategije sa Akcionim planom, kao i analize koje su poslužile kao osnova za procjenu trenutnog stanja.

Od ukupno 16 članova Radnog tima formiranog za izradu Strategije digitalizacije pravosuđa 2024-2027 10 njih čine muškarci, dok su 6 članica žene. Ovakav odnos je uzrokovan strukturom rukovodilaca institucija koje su bile uključene u sastav Radnog tima, kao i činjenicom da je procenat zaposlenih službenica ženskog pola u IT sektoru pravosuđa mnogo manji u odnosu na muškarce.

1.3 Nacionalni okvir

1.3.1 Strateški okvir

Strategija predstavlja logičan nastavak i proširenje inicijativa započetih Programom razvoja informaciono-komunikacionih tehnologija pravosuđa 2021-2023.

Uklapa se u širi spektar nacionalnih i evropskih politika, čime se osigurava koherentan pristup reformama u pravosudnom sektoru. Ova sinergija je posebno adresirana u Programu rada Vlade za 2024. godinu i Srednjoročnom programu rada Vlade za period 2024-2027, koji zajedno postavljaju osnovu za sveobuhvatnu digitalizaciju pravosudnog sistema.

Strategija digitalizacije pravosuđa 2024-2027 je na prvom mjestu usko povezana i usklađena sa **Strategijom reforme pravosuđa 2024-2027**, koja ističe digitalizaciju pravosuđa kao jedan od ključnih elementa za podizanje pravne sigurnosti i vladavine prava. Posebno je važan zajednički fokus na razvoju ISP-a, kroz integraciju i razvoj više različitih informacionih sistema pravosudnih institucija, što je identifikovano kao jedan od najvažnijih operativnih ciljeva. Rješavanje centralnog problema- nedovoljnog stepena digitalizacije poslovnih procesa pravosuđa, zahtijeva složen i temeljni pristup, koji će trajati godinama, te se iz tog razloga mora odvojiti u zaseban strateški dokument sa pažljivo planiranim strateškim ciljevima. Konkretno u okviru strateškog cilja 2 Strategije reforme pravosuđa 2024-2027 - Unaprjeđenje stručnosti i efikasnosti pravosuđa, kao poseban operativni cilj 2.8 definisano je- Razvijanje informacionog sistema pravosuđa, dok je Akcionim planom za sprovođenje ove Strategije kao posebna aktivnost postavljeno donošenje i dosljedna primjena Strategije digitalizacije pravosuđa 2024-2027. Dodatno, indikatori učinka definisani u navedenim Strategijama su usklađeni prije svega na nivou implementacije pravosudnog ISP-a koji će značajno podignuti stepen digitalizacije poslovnih procesa, razmjenu podataka, statističku komponentu važnu za izvještavanje, korišćenje zajedničkih servisa, što će doprinijeti optimizaciji troškova i modernizaciji ICT infrastrukture pravosuđa, te u konačnom reformisati kompletno pravosuđe.

Dalje, Strategija se oslanja na "Nacionalni program reformi Crne Gore" i "Evropsku agendu za modernizaciju pravosuđa", čime se potvrđuje njena usklađenost sa ključnim direktivama i standardima u oblasti digitalizacije. Takva usklađenost i integracija osiguravaju da se reformski naponi u pravosuđu realizuju na način koji je komplementaran široj strategiji države i EU, obećavajući sinergijske efekte i maksimalnu efikasnost u ostvarivanju ciljeva digitalizacije.

Stoga, ova strategija ne samo da nastavlja put započet prethodnim programima i strategijama, već i podiže nivo ambicija, postavljajući temelje za pravosuđe koje je sposobno da odgovori na izazove savremenog digitalnog doba, promovišući efikasnost, transparentnost i pristupačnost pravosudnih usluga za sve građane.

- **Nacionalna strategija održivog razvoja do 2030.** godine obuhvata Strateški cilj 2.3 „Razvijati državu kao efikasnu vladavinu prava“, koji definiše da kriminal, organizovani kriminal, korupcija, a od skoro i terorizam, predstavljaju ozbiljne izazove i prijetnje za savremene države. Na ove izazove države najčešće ne mogu adekvatno da odgovore same; neophodno je šire unutar-društveno, ali i međunarodno partnerstvo, kako bi se ove pojave eliminisale ili barem svele na najmanju moguću mjeru.

- **Strategija digitalne transformacije Crne Gore 2022-2026**, obuhvata Strateški cilj 1 „Unapređenje kapaciteta i sposobnosti za digitalnu transformaciju Crne Gore“ - Ravnomjeran razvoj svih djelova društva obezbjeđuje se kroz koordinisano upravljanje, međusobno povezani procesi smanjuju negativne uticaje silosa i omogućavaju holističke usluge građanima i privredi koja ima za cilj da unaprijedi kvalitet, efikasnost i transparentnost javnih usluga, kao i da poveća zadovoljstvo i povjerenje građana u digitalnu upravu
- **Strategija sajber bezbjednosti Crne Gore 2022-2026**, koja predstavlja interesorni dokument koji se odnosi na petogodišnji strateški period i usmjeren je na unapređenje ukupnih kapaciteta (zakonodavnih, operativnih, ljudskih, finansijskih i tehničkih) za adekvatan odgovor na izazove i prijetnje koje dolaze iz sajber prostora u/i izvan Crne Gore.
- **Podrška procesu digitalizacije**, koji predstavlja program podrške EU za digitalnu transformaciju Crne Gore, koji obuhvata i podršku za digitalizaciju pravosuđa. Ovaj program ima za cilj da pruži tehničku i finansijsku podršku za razvoj i implementaciju digitalnih alata i usluga u pravosuđu, kao i da ojača kapacitete i znanja zaposlenih u pravosuđu. Ovaj program se posebno odnosi na strateške ciljeve koji se tiču optimizacije rada pravosudnih institucija i unapređenja digitalnih usluga i alata u pravosuđu.

Kroz sinergiju sa ovim i drugim reformskim procesima i dokumentima, Strategija postavlja temelje za realizaciju ciljeva digitalizacije pravosudnog sistema u Crnoj Gori, usmjeravajući se na unapređenje infrastrukture, optimizaciju procesa i jačanje povjerenja u pravosudne institucije.

Dodatno, uzima u obzir i važne strategijske smjernice na nacionalnom i međunarodnom nivou, kao što su Nacionalna strategija održivog razvoja do 2030. godine, Strategija za borbu protiv trgovine ljudima 2019-2024, Strategija za izvršenje krivičnih sankcija 2023-2026, Strategija za prevenciju i suzbijanje terorizma, pranja novca i finansiranja terorizma 2022-2025, kao i Nacionalna strategija rodne ravnopravnosti 2021-2025, integrišući ih u sveobuhvatan okvir za digitalizaciju pravosuđa.

1.3.2 Zakonodavni okvir

Strategija podrazumjeva usklađenost sa ključnim zakonodavnim okvirom Crne Gore, koji predstavljaju temelj za efikasnu primjenu i integraciju informaciono-komunikacionih tehnologija u pravosudni sektor. Ova usklađenost obuhvata sveobuhvatni spektar nacionalnih zakona, podzakonskih akata, smjernica i standarda, postavljajući pravne temelje za modernizaciju pravosudnog sistema kroz digitalizaciju.

Zakon o elektronskom dokumentu, Zakon o informacionoj bezbjednosti, Zakon o elektronskoj upravi, Zakon o zaštiti podataka o ličnosti, Zakon o rodnoj ravnopravnosti i Zakon o elektronskoj identifikaciji i elektronskom potpisu ključni su za stvaranje pouzdanog i sigurnog digitalnog pravosudnog okruženja. Osim što osiguravaju pravni okvir za digitalne transakcije, ti zakoni takođe štite privatnost i integritet podataka, kao i prava i slobode pojedinaca u digitalnom okruženju.

Nadalje, Strategija prepoznaje potrebu za kontinuiranim preispitivanjem i ažuriranjem zakonodavnog okvira kako bi se osiguralo da pravosudni sistem ostane u korak sa tehnološkim inovacijama i evolucijom digitalnog društva. Kroz ovaj pristup, Strategija ne samo da podstiče usklađenost sa trenutnim zakonodavstvom, već i anticipira buduće izazove i prilike koje digitalizacija može donijeti.

Na kraju, usklađenost sa zakonodavnim okvirom omogućava Strategiji da izgradi solidne temelje za digitalizaciju pravosudnog sistema, čime se poboljšava pristup pravdi, efikasnost usluga i povjerenje javnosti u pravosudni sistem.

1.4 Međunarodne obaveze

Ciljevi u ovoj Strategiji u velikoj mjeri su uslovljeni potrebom za punim usaglašavanjem sa relevantnim međunarodnim standardima konkretizovanim kroz preporuke UN ugovornih tijela (CRC, HRCtee, CCPR, CEDAW, CAT, CED, SPT, CRPD), kao i ekspertskih tijela Savjeta Evrope (Venecijanska komisija, GRECO, GRETA, GREVIO, MONEYVAL, CEPEJ, ECRI itd.). Kroz informacione sisteme pravosuđa se skladište podaci po brojnim kriterijumima, uključujući ali se ne ograničavajući na rod, starost i pripadnost naročito osjetljivim društvenim grupama.

Imajući u vidu da je Crna Gora u procesu pristupanja EU i da je potpisnik Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, osim nacionalne regulative Strategija treba da bude usklađena prije svega i sa EU regulativom kao i sa međunarodnim standardima i najboljom praksom u oblasti digitalizacije pravosuđa kako bi osigurala njenu efikasnost, transparentnost i uspjeh.

Programom pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji 2024 – 2025. u Strateškom okviru 1.1 definisano je usvajanje Strategije digitalizacije pravosuđa za period 2024-2027, sa Akcionim planom za period 2024-2025.

Ovim dokumentom prepoznati su i adresirani ključni izazovi, nalazi i preporuke koji proističu iz integracionog procesa Crne Gore u EU i njenih međunarodnih obaveza u okviru pregovaračkog procesa u Poglavlju 23, prije svega **ocjene Evropske komisije o ostvarenom napretku** u oblasti reforme pravosuđa u okviru Poglavlja 23.

Nadalje, Dinamički plan aktivnosti Vlade za dobijanje **IZVJEŠTAJA O ISPUNJENOSTI PRIVREMENIH MJERILA (IBAR)** u pregovaračkim poglavljima 23 i 24 utvrđuje 20 aktivnosti u cilju ispunjenja privremenih mjerila, među kojima su:

- *Obezbijediti uslove za bezbjednu automatsku razmjenu podataka između Uprave policije i specijalnog državnog tužilaštva - Kreiranje Akcionog plana za implementaciju sistema za bezbjednu automatsku razmjenu podataka između Uprave policije i Specijalnog državnog tužilaštva (aktivnost 19), i*
- *Omogućiti Specijalnom državnom tužilaštvu bezbjedan elektronski pristup bazama podataka relevantnih organa uključenih u borbu protiv korupcije i organizovanog kriminala kojima do sada nije bio moguć pristup (aktivnost 20).*

Strategija će biti usklađena sa EU propisima koji se odnose na digitalizaciju poslovanja u oblasti pravosuđa. Neki od tih propisa su:

- **EIDAS i GDPR regulative**, su važni EU propisi koji se odnose na digitalnu transformaciju i zaštitu podataka. EIDAS regulativa uspostavlja pravni okvir za elektronsku identifikaciju i usluge povjerenja za elektronske transakcije (elektronski potpis, elektronski pečat, elektronsku dostavu, elektronski žig), dok GDPR regulativa uređuje zaštitu podataka u vezi sa obradom ličnih podataka i slobodnim prometom takvih podataka. Ove dvije regulative se posebno odnose na strateški cilj koji se tiče zaštite podataka i bezbjednosti informacija u pravosuđu. Takođe, ove dvije regulative utiču i na druge strateške ciljeve, jer postavljaju standarde i obaveze za pružaoce i korisnike digitalnih usluga i alata u pravosuđu.
- **NIS2 Direktiva** je zakonodavni instrument EU koji je usvojen kako bi se unaprijedila sigurnost mreža i informacionih sistema. Ova direktiva je značajan korak u povećanju otpornosti Evrope na sajber napade i poboljšanju koordinacije između država u reagovanju na sajber prijetnje. Glavni

ciljevi NIS2 direktive uključuju: povećanje nivoa sigurnosti mreža i informacionih sistema širom EU, poboljšanje reaktivnosti i koordinacije u slučaju sajber napada i promocija kulture bezbjednosti informacija u sektorima od vitalnog značaja.

- **Evropska agenda za modernizaciju pravosuđa**, koja predstavlja strateški okvir za unapređenje pravosudne saradnje i pristupa pravdi u EU, posebno u vezi sa korišćenjem digitalnih alata i procesa, interoperabilnošću informacionih sistema, zaštitom podataka i digitalnom bezbjednošću. Ova agenda se posebno odnosi na strateške ciljeve koji se tiču optimizacije pravosudne komunikacione mreže i unapređenja digitalnih usluga i alata u pravosuđu.
- **Uredba (EU) 2022/850 Evropskog parlamenta i Vijeća** od 30. maja 2022. o računarskom sistemu za prekograničnu elektronsku razmjenu podataka u području pravosudne saradnje u građanskim i kaznenim postupcima (**sistem e-CODEX**) i izmjeni Uredbe (EU) 2018/1726 koja se primjenjuje na prekograničnu elektronsku razmjenu podataka u području pravosudne saradnje u građanskim i kaznenim postupcima pomoću sistema e-CODEX.
- **Konvencija Savjeta Evrope o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u porodici** (Istanbulska konvencija) međunarodni je ugovor sastavljen pod okriljem Savjeta Evrope koji je potpisan 11. maja 2011. godine. Konvencija ima za cilj sprečavanje nasilja, zaštitu žrtava i "okonačavanje nekažnjivosti počinitelja". Do januara 2018. godine potpisalo ju je 46 država, kao i Evropska unija.
- **Direktiva (EU) 2024 Evropskog parlamenta i Savjeta od 16. aprila 2024. godine o borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u porodici** koja za svrhu ima da obezbijedi sveobuhvatan okvir za efikasnu prevenciju i borbu protiv nasilja nad ženama i nasilja kroz jačanje i uvođenje mjera u sledećim oblastima: definicija relevantnih krivičnih djela i kazni; zaštita žrtava i pristup pravdi, podrška žrtvama, poboljšano prikupljanje podataka, prevenciju, koordinaciju i saradnju.

2 ANALIZA POSTOJEĆEG STANJA

U sklopu nastojanja ka modernizaciji pravosudnog sistema Crna Gora je u posljednjoj deceniji intenzivirala razvoj i primjenu informaciono-komunikacionih tehnologija unutar pravosudnih institucija. Fokus je stavljen na izgradnju nezavisnog, odgovornog i efikasnog pravosuđa, koje je u skladu sa evropskim pravosudnim standardima. Razvoj i primjena naprednih informacionih sistema za razmjenu podataka i unapređenje analitičkih kapaciteta smatraju se ključnim elementima za ostvarivanje dubinske reforme pravosudnog sistema Crne Gore.

Najkonkretniji rezultati postignuti realizacijom Programa razvoja IKT pravosuđa 2021-2023 su ostvareni u pogledu unapređenja postojeće ICT infrastrukture pravosuđa Crne Gore. Znatno je povećan procenat procesorske snage serverske i storage opreme u Data centrima pravosudnih institucija, dok je prosječna starost računarske opreme dostigla iznos od 5,5 godina. Završen je razvoj i implementacija softverskih rješenja za podistem ISP-a za Ministarstvo pravde, kao i razvoj i implementacija softverskog rješenja za podistem ISP-a UIKS-a, te nekoliko web servisa važnih za interoperabilnost između informacionog sistema Ministarstva pravde i UIKS-a.

Kao glavni izazov se pokazao razvoj podsistema ISP-a za sudove, koji nije završen zbog neprofesionalnog odnosa izvođača prema projektu i nepoštovanja ugovorenih obaveza, što je dovelo do raskida Ugovora. Usled neuspostavljanja podsistema ISP-a za sudove, koji treba da posluži kao ključni „backend“ sistem u dvosmjernoj elektronskoj komunikaciji sa građanima, nije bilo moguće razviti i uvesti upotrebljive elektronske servise, integrisane sa pravosudnim web portalom, portalom e-Uprave i pružaocima elektronske identifikacije, namjenjene građanima i poslovnoj zajednici.

COVID19 pandemija je dodatno negativno uticala na realizaciju aktivnosti Programa razvoja IKT pravosuđa 2021-2023., kao i nedostatak dovoljnog broja kvalifikovanog ICT osoblja u pravosudnim institucijama.

2.1 Evaluacija Programa razvoja IKT pravosuđa 2021-2023

Krajem 2023. godine Ministarstvo pravde je angažovalo nezavisnog eksperta u cilju izrade evaluacije Programa i pripadajućeg Akcionog plana. Evaluacija je primjenom metodološkog pristupa na jedan vrlo studiozan i sistematičan pristup analizirala rezultate definisane Programom i Akcionim planom. Glavne preporuke evaluacije:

Broj	Generalne preporuke
GP.1	Informacioni sistem pravosuđa mora biti usklađen sa potrebama svih institucija iz sektora pravde i strateškim pravcima razvoja ovog sektora vezanim za ostvarenje operativne efikasnosti, kvalitativnih unaprjeđenja, informacione bezbjednosti, kontinuiteta poslovanja i efektivnosti troškova. Prilikom implementacije projekata iz budućeg programa treba definisati realno ostvarive, kritične faktore uspjeha i ključne pokazatelje na osnovu kojih se može procijeniti njihov učinak.
GP.2	IKT Program odnosno strateški plan zahtjeva sponzorstvo, te jasnu i nedvosmislenu podršku i koordinaciju rukovodstva svih institucija uključenih u implementaciju. Treba postojati svijest i podrška rukovodstva institucija o važnosti sprovođenja informatičkih programa/projekata digitalne transformacije.

GP.3	Unaprijediti proaktivost i koordinaciju rada u projektima uvođenja informacionih sistema, kako bi se postigla puna interoperabilnost i izbjeglo dupliranje IT infrastrukture i softverskih rješenja. Uvesti dijeljene servise koji će se koristiti u svim institucijama sektora pravde, u mjeri u kojoj je to moguće imajući u vidu ustavne i zakonske nadležnosti institucija, po uzoru na sistem poslovne inteligencije.
GP.4	Međuinstitucionalna saradnja se treba poboljšati u procesu donošenja strateških odluka poput uspostavljanja održivog institucionalnog okvira za održavanje i podršku informacionim sistemima i IKT infrastrukture, u skladu sa ustavnim i zakonskim nadležnostima institucija, te u toku planiranja i dizajniranja interoperabilnih softverskih rješenja koja će razmjenjivati podatke sa drugim podsistemima i eksternim sistemima.
GP.5	Potrebno je proaktivno upravljati promjenama. Da bi korisnici, ali i vanjski akteri prihvatili promjene koje sa sobom nosi svako uvođenje informatičkih rješenja, moraju biti od samog početka uključeni u dizajniranje promjene. Potrebno je osigurati više obuka o fleksibilnom upravljanju projektima orijentisanim na rezultate.
GP.6	Prilikom implementacije Programa i pojedinačnih projekata neophodno je pratiti i zadovoljstvo kako internih korisnika, tako i vanjskih aktera. U novom Programu predvidjeti aktivnost anketiranja zaposlenika u pravosuđu, građana i poslovne zajednice o kvalitetu i pouzdanosti postojećih elektronskih usluga, te prikupljanja povratnih informacija koje bi poslužile za razvoj novih elektronskih usluga i kanala komunikacije.
GP.7	Uočeno je kašnjenje u realizaciji brojnih aktivnosti koje su vezane za implementaciju donatorskih sredstava. Zbog toga je potrebna bolja koordinacija sa donatorima i izbor adekvatnog metoda implementacije donatorskih sredstava koji će osigurati agilnost u upravljanju projektom i procesima nabavki koje su često sastavni dio svakog projekta digitalne transformacije.
GP.8	Informacioni sistemi (kako oni koji su uspostavljeni u okviru ovog Programa, tako i oni implementirani ranije) se u budućnosti moraju kontinuirano unaprjeđivati kako bi bili u mogućnosti odgovoriti promijenjenim potrebama institucija u pogledu izmjena zakona i zakonom propisane nadležnosti, organizacionih promjena, promjena u radnim postupcima, kako bi bili u korak sa tehnološkim trendovima i standardima.
GP.9	Uvođenje svakog informacionog sistema obično kao posljedicu ima promjenu poslovnih procesa koja se mora inkorporirati u interne pravilnike koji regulišu radne postupke obuhvaćene tim informacionim sistemima. Tim pravilnicima je takođe neophodno regulisati pitanja vezana za kontrolu pristupa i poslove administriranja predmetnih informacionih sistema.
GP.10	Implementacije informacionih sistema zahtjevaju značajna ulaganja koja se mogu osigurati bilo iz državnog budžeta bilo iz donatorskih fondova, uz koordinaciju istih. Nastaviti sa praksom diverzifikacije izvora finansiranja procesa digitalne transformacije i u budućnosti. U tu svrhu je potrebno jačati kapacitete institucija u sektoru pravde za pripremu i implementaciju donatorskih projekata, te po potrebi angažovati vanjske stručnjake koji mogu svojim znanjem i iskustvom značajno pomoći u ovom procesu.

GP.11	Nastaviti osiguranje potrebnih finansijskih resursa za redovno godišnje održavanje informacionih sistema, ključne IKT infrastrukture (poslije isteka garantnog perioda) i rješenja kojima se sprovode tehničke mjere informacione bezbjednosti.
-------	--

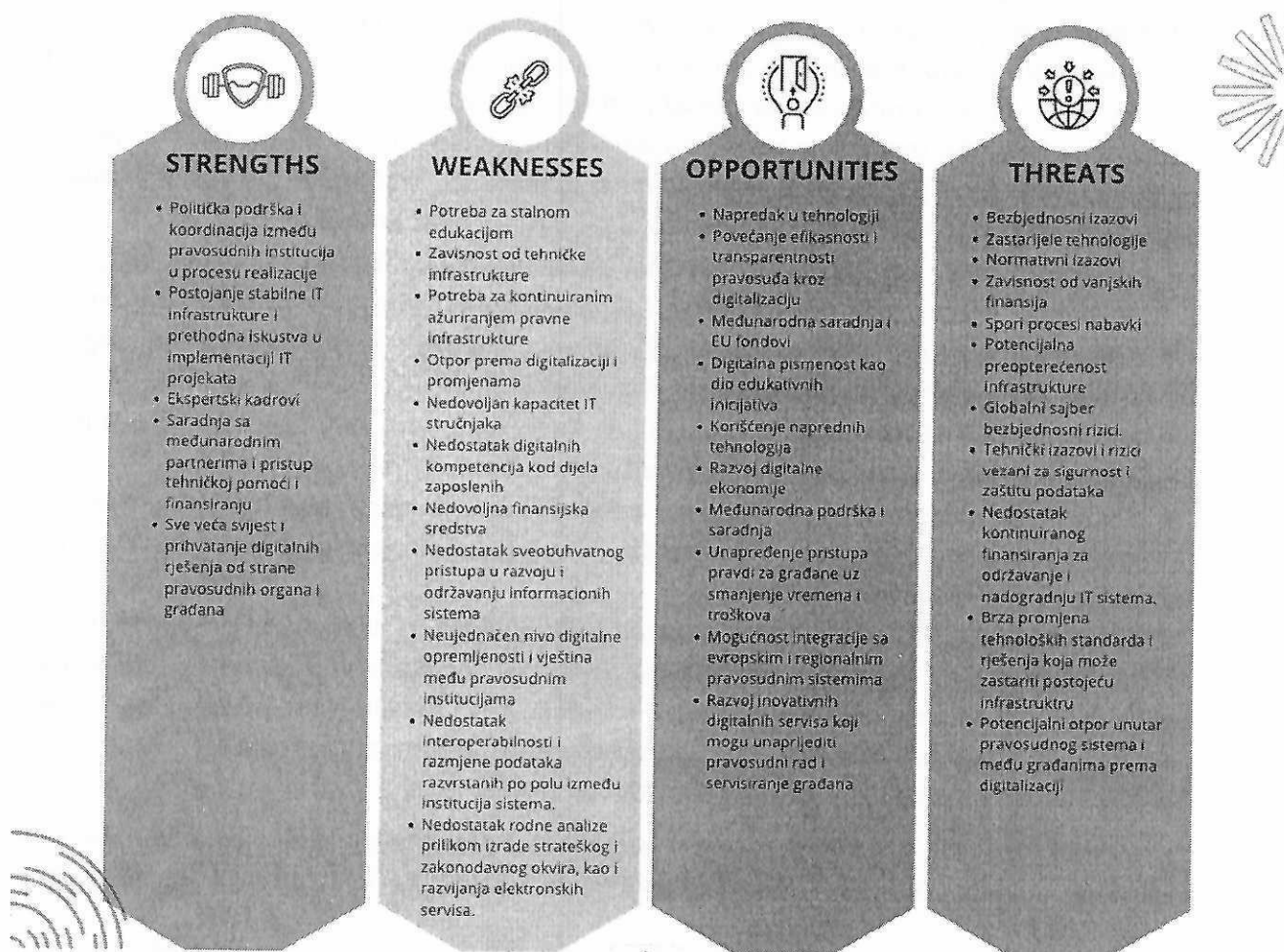
U kontekstu značaja Programa za EU integracije Evropska komisija je u svojim izvještajima posebno istakla preporuke vezane za povećanje efikasnosti pravosudnih institucija, obezbjeđivanja pouzdane statistike, omogućavanja razmjene podataka u cilju smanjenja trajanja sudskih i tužilačkih postupaka, kao i unapređenja sistema upravljanja ljudskim i finansijskim resursima, te poboljšanja ICT infrastrukture.

Upravo zbog toga zaključci i preporuke urađene evaluacije predstavljaju polaznu osnovu za kreiranje Strategije digitalizacije pravosuđa 2024-2027. U nastavku je link na kojem se može preuzeti kompletan sadržaj evaluacije :

[Evaluacija Programa razvoja ICT pravosuđa za period 2021-2023.](#)

2.2 SWOT analiza

Strategija predstavlja ambiciozan plan nastavka digitalizacije pravosuđa koji teži modernizaciji i unaprjeđenju cjelokupnog sistema pravosuđa. Jedan od ključnih koraka u planiranju strategije digitalizacije pravosuđa u Crnoj Gori jeste da se identifikuju snage, slabosti, prilike i prijetnje koje su prisutne u kontekstu pravosudnog sistema, što je neophodno za formulisanje efikasnih aktivnosti. Ova analiza pomaže u razumijevanju kako unutrašnji kapaciteti pravosuđa mogu biti iskorišteni za iskorištavanje vanjskih prilika, dok se istovremeno minimiziraju ili neutrališu potencijalne slabosti i prijetnje.

Sprovođenjem rezultata SWOT analize, stvara se čvrsta osnova za uspješnu implementaciju Strategije digitalizacije pravosuđa Crne Gore. Postojeća „Evaluacija Programa razvoja informaciono-komunikacionih tehnologija pravosuđa za period 2021-2023 i pripadajućeg Akcionog plana“, je prepoznala dobar dio „snaga“ i „slabosti“ zbog čega će njeni zaključci i preporuke biti uključeni u Strategiju, u posebnoj poglavlju, u cjelini.

2.3 Pregled postojećih informacionih sistema u pravosuđu

2.3.1 Ministarstvo pravde

Ključna uloga u sprovođenju strateških dokumenata u dijelu upotrebe ICT-a u segmentu pravosuđa na nacionalnom nivou pripala je Ministarstvu pravde, kao vodećoj instituciji procesa reforme pravosuđa, sa ciljem pune digitalizacije poslovnih procesa u svim pravosudnim institucijama.

Implementacija Strategije informaciono-komunikacionih tehnologija pravosuđa za period 2016-2020. godine i Akcionog plana bila je usmjerena na razvoju i implementaciji Informacionog sistema pravosuđa (ISP), modularnog sistema struktuiranog u četiri podsistema- podsistem Ministarstva pravde, podsistem sudova, podsistem Državnog tužilaštva, i podsistema Uprave za izvršenje krivičnih sankcija. Ovakav pravosudni ICT ekosistem treba da zadovolji sve potrebe i ključne poslovne procese pravosudnih institucija sa punom međusobnom interoperabilnošću, pri čemu se ne smije ugroziti princip nezavisnosti različitih grana vlasti, sa jasno razdvojenim nadležnostima i definisanim vlasništvom nad podacima u njemu. U tom cilju izvršena je promjena organizacione strukture Ministarstva pravde 2018. godine, kroz formiranje nove organizacione jedinice - Direktorata za ICT pravosuđa i bezbjednost podataka, čije osnovne nadležnosti su prepoznate u dijelu:

- Centralizovanog upravljanja i koordinacije cjelokupnog procesa razvoja novog ISP-a pravosuđa, u saradnji sa nadležnim IKT službama/odjeljenjima pravosudnih institucija.
- Realizacija Akcionih planova strateških dokumenata koji se odnose na ICT segment pravosuđa- monitoring, izvještavanje i evaluacija
- Planiranja i obezbjeđivanja nacionalnih i donatorskih sredstava u cilju realizacije mjera iz Akcionih planova strateških dokumenata, koje adresiraju ICT segment pravosuđa
- Održavanja, administriranja i razvoja informacionog sistema Ministarstva pravde kao podsistema ISP-a i cjelokupne informatičke infrastrukture, koja je prepoznata kao kritična IT infrastruktura na državnom nivou.

Uspješan kontinuitet u planiranju i izradi strateških politika iz domena ICT pravosuđa nastavljen je kroz donošenje i realizaciju trogodišnjeg Programa razvoja informaciono-komunikacionih tehnologija pravosuđa 2021-2023. u uskoj saradnji sa IKT odjeljenjima Sekretarijata sudskog savjeta, Vrhovnog državnog tužilaštva i Uprave za izvršenje krivičnih sankcija.

1. Normativa, strategija, programi i planovi

U podsistemu ISP-a za Ministarstvo pravde podržani su poslovni procesi koji se oslanjaju na mnogobrojne zakone i interne pravilnike, koji su uglavnom svi pomenuti u uvodnom dijelu Strategije.

Ministarstvo pravde kontinuirano prati i usklađuje se sa relevantnim međunarodnim zakonima i propisima u oblasti ICT-a, uključujući preporuke Komiteta Savjeta Evrope za efikasnost pravosuđa (CEPEJ), poštovanje GDPR Uredbe (Opšta uredba o zaštiti podataka), te sprovodi aktivnosti u cilju implementacije standarda ISO 27001 (Standard za upravljanje informacionom bezbjednošću). Pored toga, posjeduje jasno definisanu strategiju i programe razvoja ICT-a pravosuđa. Ministarstvo pravde je kroz Strategiju informaciono-komunikacionih tehnologija pravosuđa za period 2016-2020 postavilo temelje digitalizacije

pravosuđa, dok je Program razvoja informaciono-komunikacionih tehnologija pravosuđa za period 2021-2023 usmjeren ka konkretnim IT koracima i projektima.

2. IT Infrastruktura

- a) **Data Centar:** Ministarstvo pravde posjeduje primarni Data centar u kojem je smještena serverska i storage oprema, na kojoj je host-ovan cjelokupni informacioni sistem Ministarstva pravde. Planirano je prebacivanje platforme za virtuelizaciju na nove servere i novi storage, što će dovesti do poboljšanja performansi i smanjenja rizika otkaza serverske i storage opreme.
- b) **Računarska i mrežna oprema:** Ministarstvo pravde raspolaže sa modernom računarskom i mrežnom opremom za svoje zaposlene. Svi računari su učlanjeni u domen i podliježu bezbjednosnim standardima preporučenim od strane Ministarstva javne uprave. Takođe, WAN mreža koju koristi MP se oslanja na resurse MJU i omogućava nesmetan pristup servisima koji se nalaze na centralnoj lokaciji.
- c) **Modularna platforma ESB:** Ministarstvo pravde koristi Mule ESB platformu za razmjenu podataka sa drugim državnim organima. Trenutno se radi na projektu zamjene zastarjele Mule ESB platforme sa novim sistemom za elektronsku razmjenu podataka.
- d) **Disaster Recovery lokacija:** Projekat izgradnje Disaster Recovery lokacije pravosuđa je u toku, u saradnji sa Delegacijom EU. Ova lokacija će služiti kao backup centar za pravosudni ISP, omogućavajući nastavak rada u slučaju vanrednih situacija. Planira se da svaka institucija pravosuđa dobije resurse na Disaster Recovery lokaciji, čime će se osigurati kontinuitet rada svih sistema.

3. Aplikativni softver, digitalni servisi i registri

Direktorat za informacione i komunikacione tehnologije (ICT) Ministarstva pravde Crne Gore kontinuirano radi na održavanju i unapređenju informacionog sistema Ministarstva. Ovaj sistem obuhvata širok spektar softverskih rješenja koja su od vitalnog značaja za pravilno funkcionisanje pravosudnog sistema. Kako su softverska rješenja razvijana u periodu od 10 godina i više, na različitim IT platformama, Ministarstvo pravde je kroz projekat „EU Support to the Rule of Law and Fundamental Rights Sector in Montenegro“ - Application of Unique Information System of Judiciary, završilo razvoj i implementaciju glavnih registara kaznene i prekršajne evidencije, koristeći istu arhitekturu i tehnologiju. Za pojedina rješenja u 2024. godini ističe podrška, tako da je planiran njihova nadogradnja i zamjena. Fokus u narednom periodu jeste na međusobnoj integraciji softverskih rješenja, a poseban primat jeste integracija podsistema ISP-a za ministarstvo sa ostalim podsistemima pravosuđa, u cilju razmjene pravosnažnih sudskih presuda, rehabilitacija, zamolnica, itd. Navodimo nekoliko ključnih sistema MP, koji će sadržati po polu razvrstane podatke:

- a) **Registar novčanih kazni i prekršajne evidencije (ROF):** Ovaj registar služi za unos i izvršenje novčanih kazni izrečenih prekršajnim nalogom i pravosnažnim i izvršnim sudskim odlukama Sudova za prekršaje. Integrisan je sa eksternim servisima poput Ministarstva unutrašnjih poslova i Poreske uprave radi razmjene relevantnih podataka.
- b) **Registar novčanih kazni i prekršajne evidencije (ROF verzija v2):** Završena je nadogradnja ROF sistema na verziju v2, kako bi se uvele nove funkcionalnosti, uključujući podršku za unos pravosnažnih odluke sudova za prekršaje, na način da se izvrši integracija sa sudskim sistemom za unos i praćenje predmeta- PRIS v2.

- c) **Registar kaznene evidencije (RKE):** Ovaj registar služi za unos i praćenje podataka o krivičnim djelima i presudama. Takođe, omogućava razmjenu podataka sa drugim institucijama, poput MUP-a.
- d) **Modul za posebnu evidenciju lica osuđenih po članu 123a Krivičnog zakona Crne Gore:** Ovaj modul omogućava unos i praćenje podataka o licima osuđenim po članu 123a Krivičnog zakona, kada su učinjena na štetu maloljetnih lica
- e) **Aplikacija za uslovni otpust i slobodu (PROBACIJA):** Aplikacija PROBACIJA koristi se za unos podataka o sudskim odlukama o uslovnom otpustu i praćenje njihove implementacije.
- f) **Modul elektronskih Registara:** Ovaj modul obuhvata manje registre koji su u nadležnosti MP i imaju integrisane podatke razvrstane po polu:
- Registar tumača
 - Registar sudskih vještaka
 - Registar licenciranih stečajnih upravnika
 - Imenik notara
 - Imenik javnih izvršitelja/Evidencija lica sa položenim ispitom za javnog izvršitelja
 - Registar građanskih medijatora
 - Registar evaluatora spora
 - Registar lica koja su polagala pravosudni ispit
 - Lista lica za podršku djeci u porodično pravnim sporovima
 - Lista advokata koji su prošli obuku za zastupanje djece u postupcima iz porodično pravnih odnosa
 - Evidencija o polaganju ispita za pripravnike
- g) **LURIS sistem za međunarodnu pravnu pomoć:** LURIS se koristi za upravljanje predmetima međunarodne pravne pomoći i omogućava razmjenu informacija sa drugim pravosudnim organima. Planirano je povezivanje sa sudskim sistemom PRIS v2, u cilju razmjene zamolnica.
- h) **Sistem za monitoring osuđenih lica (CMS):** CMS se koristi za nadzor osuđenih lica kojima je izrečena kazna zatvora u kućnom pritvoru ili za realizaciju izrečene mjere nepribližavanja nasilnika žrtvi.
- i) **Modul za e-skeniranje:** Ovaj modul omogućava skeniranje i pohranjivanje arhivske građe pravosuđa kako bi se omogućio brz pristup relevantnim dokumentima, a u skladu sa međunarodno preuzetim obavezama.
- j) **Pravosudni web portal:** Web portal pravosudnih institucija omogućava građanima i stručnoj javnosti pristup informacijama i uslugama pravosudnog sistema.
- k) **Registar vjerskih zajednica:** Registar vjerskih zajednica vodi se elektronski i sadrži podatke o registrovanim vjerskim zajednicama.
- l) **Help Desk aplikacija i Registar informacione imovine:** Ova aplikacije omogućava podršku korisnicima i evidenciju informacione imovine Ministarstva pravde.
- m) **Standardizovana softverska aplikacija za zatvorsku upravu (SAPA ME):** SAPA ME je aplikacija koja se koristi za upravljanje dokumentima i procesima u zatvorima radi efikasnog praćenja lica lišenih slobode.
- n) **E-servisi:** Ministarstvo pravde ima 26 e-servisa na portalu e-Uprava, a posebno je implementiran napredni servis e-Dostava (online podnošenje zahtjeva, plaćanje taksi i e-delivery) radi olakšavanja komunikacije sa građanima i pružanja usluga putem interneta.

4. Bezbjednost, kontinuitet poslovanja i standardi

Ministarstvo pravde kontinuirano vrši reviziju i ažuriranje svojih bezbjednosnih procedura, Plana kontinuiteta poslovanja, Pravila informacione bezbjednosti i Pravilnika o upotrebi korisničkih i email naloga. Direktor za ICT pokrenuo je projekat implementacije standarda ISO/IEC 27001:2014 u pravosudnim institucijama, a već je izvršena implementacija standarda u Ministarstvu pravde, određenim sudovima, tužilaštvima i UIKS-u. Planira se dalja implementacija standarda ISO/IEC 27001:2022 i certifikacija drugih pravosudnih institucija kroz IPA II projekat „EU Support to the Rule of Law and Fundamental Rights Sector in Montenegro“ - Application of Unique Information System of Judiciary, u kojem je implementacioni partner kancelarija UNOPS -a u Podgorici.

Višefaktorska autentifikacija još uvijek nije implementirana, iako je to predviđeno, s obzirom na to da su svi računari zaposlenih uključeni u domen i primjenjuju se odgovarajuća pravila. Ipak, pristup domenu, službenom mailu, eDMS-u i servisima Ministarstva pravde je obezbijeđen, a internet konekcija je ograničena radi zaštite informacione bezbjednosti.

U cilju podizanja nivoa bezbjednosti informacionog sistema Ministarstva pravde, implementirana su Elastic search i Gray log rješenja, dok se planira implementacija SIEM i DPL rješenja preko IPA II projekta(UNOPS) u 2024. godini. Takođe, planirano je zapošljavanje ISMS menadžera u Direktoratu za ICT, kontinuirana obuka zaposlenih i informisanost o standardima i preporukama za informacionu bezbjednost.

Što se tiče sistema zaštite, vrši se pregled i unapređenje sistema za gašenje požara, automatske dojave požara i kontrole pristupa, kao i video nadzora. Primarni data centar Ministarstva pravde opremljen je različitim sistemima kao što su video nadzor, protiv-požarni sistem, antistatik pod, invertorski sistem i agregat za alternativno napajanje energijom. Dalja poboljšanja u alarmnim i protivpožarnim sistemima su u planu kako bi se osigurala veća bezbjednost i integritet podataka.

U Ministarstvu pravde se trenutno koristi integrisano Single Sign-One rješenje - Key cloak , razvijeno u okviru IPA II projekta pravosudnih registara.

5. Kadrovi, edukacije i obuke

Ministarstvo pravde trenutno ima 8 od ukupno 11 sistematizovanih radnih mjesta popunjenih službenicima. Naglasak je na stalnoj obuci zaposlenih, posebno u korišćenju informaciono-komunikacionih tehnologija i postojećih softverskih rješenja. Direktor za ICT pravosuđa, osnovan 2018. godine, čini mlad tim stručnjaka iz različitih oblasti IT-a. Ovaj tim posjeduje osnovna znanja i vještine potrebne za održavanje i razvoj informatičkih sistema Ministarstva pravde, kao i za dalje planiranje i koordinaciju strateških politika u vezi sa razvojem pravosudnog ISP-a.

Pored kontinuirane interne obuke, zaposleni se redovno usavršavaju i putem eksternih edukacija, seminara i kurseva. Planira se proširenje tima zapošljavanjem dodatnih IT stručnjaka, posebno u specifičnim oblastima kao što su Database Administrator (DBA), menadžeri informacione bezbjednosti (ISMS), analitičari podataka i programeri za razvoj softvera. U skladu sa Zakonom o rodnoj ravnopravnosti, tim će se posebno usavršavati u sferi integrisanja principa rodne ravnopravnosti u ICT-u. Ovo je korak ka unapređenju kapaciteta

Ministarstva pravde u oblasti informacionih tehnologija i efikasnijem upravljanju informacionim sistemima u skladu sa međunarodnim standardima.

6. Ostalo

Ministarstvo pravde aktivno održava međunarodnu saradnju sa partnerima iz regiona i Evropske unije kako bi razmijenili iskustva i primjere dobre prakse. Trenutno je u toku projekat koji se realizuje u saradnji sa Delegacijom EU putem IPA II sredstava, uz podršku UNOPS kancelarije, kao i projekat koji kofinansira Vlada Kraljevine Norveške "Unapređenje efikasnosti pravosuđa", gdje je partner kancelarija UNDP-a u Podgorici. Imamo uspješnu kontinuiranu saradnju kroz projekat EU SUPPORT TO RULE OF LAW (EURoL 3).

Ministarstvo pravde je glavni korisnik sredstava u okviru ovih projekata, a predstavnik Direktorata za ICT pravosuđa je član Upravnog odbora u njima. Ova saradnja omogućava Ministarstvu pravde pristup resursima, stručnoj podršci i najboljim praksama u oblasti informacionih tehnologija, što doprinosi unapređenju ICT sistema u pravosuđu.

Što se tiče licenci, uspješno se sprovode procesi nabavke i obnove licenci za ključne IT resurse Ministarstva pravde, čime se osigurava legalno korišćenje softvera i alata neophodnih za rad. Ova praksa doprinosi stabilnosti i funkcionalnosti IT sistema Ministarstva.

2.3.2 Sudski savjet - Sudstvo

IKT odjeljenje i multimedija Sekretarijata Sudskog savjeta i sudovi, u svojim nastojanjima da modernizuju i unaprijede efikasnost pravosudnog sudskog procesa kroz implementaciju naprednih informaciono-komunikacionih tehnologija (ICT), su naišli na niz izazova koji su u proteklom periodu usporili očekivani napredak. Centralni projekat te modernizacije, Informacioni Sistem Pravosuđa (ISP) – modul sudovi, trebao je da posluži kao ključna karika u digitalizaciji sudskih procesa i olakšavanju razmjene podataka. Projekat uprkos dugom periodu razvoja angažovanog vendora od skoro pet godina nije uspio da ispuni postavljena očekivanja niti da zadovolji potrebe korisnika u sudovima. Ovo je, nažalost, dovelo do zaključka da strategije i pristupi koji su bili na snazi do sada zahtijevaju temeljnu reviziju i prilagođavanje posebno u procesima evaluacije.

Period od 2019. do 2023. godine obilježilo je kašnjenje u razvoju softvera, koje je značajno uticalo na tempo unapređenja ICT sektora unutar pravosudnog sistema. Ovaj neuspjeh zarobio je razvojne kapacitete Sekretarijata Sudskog savjeta, ograničavajući mogućnost pružanja ključnih servisa koji se tiču dostupnosti i pristupa pravdi. S obzirom na ovu situaciju, Sudski savjet je donio odluku u 2023. godini da se krene u interni razvoj sistema PRIS v2, sa nadom da će ovaj put biti uspješniji u realizaciji ciljeva.

Suočeni sa ovim problemima, IKT odjeljenje i multimedija Sekretarijata Sudskog savjeta su prepoznali potrebu za promjenom pristupa, unapređenjem planiranja, definisanjem realnih vremenskih okvira, postavljanjem ostvarivih ciljeva, obezbjeđivanjem dovoljnih finansijskih resursa kao i boljom distribucijom resursa i upravljanjem projektima. Upravo takav pristup će biti ključan za prioritizaciju projekata koji će donijeti konkretnu korist pravosudnom sistemu i njegovim korisnicima, uz istovremeno povećanje efikasnosti i transparentnosti.

Predstoji nam period ključan za adaptaciju strategija ICT sektora, sa jasnim ciljem da se sudski sistem učini dostupnijim, efikasnijim i pravednijim za sve građane, osiguravajući istovremeno zatvaranje rodnog jaza u raspoloživim podacima i sačinjavanje rodnih analiza u svim aspektima. Uz to, napredak u obezbjeđivanju licenci, serverske i storage opreme, kao i trenutni razvoj ERP

sistema i sistema za skladištenje digitalnih dokaza, kao i ESB platforme za razmjenu podataka, označavaju pozitivne korake ka ostvarenju ovog cilja. Takva inicijativa nije samo korak ka modernizaciji sudstva, već i prema obnovi javnog povjerenja i potvrđivanju uloge pravosudnog sistema kao temelja pravde i zakonitosti u društvu.

1. Normativa, strategija, programi i planovi

- a) **Strategija:** IKT odjeljenje Sekretarijata Sudskog savjeta kao najveći entitet ima ključnu ulogu u kreiranju Strateškog plana za period 2024-2027, sa ciljem usklađivanja ICT aktivnosti sa opštim ciljevima pravosuđa. Strategija uključuje fokus na kontinuitet poslovanja, povećanje dostupnosti i transparentnosti, te implementaciju specifičnih tehnoloških rješenja kao što su elektronski sudski spisi i online pristup pravnim informacijama i dokumentima. Takođe, Strategija predviđa redovno praćenje i evaluaciju radi osiguranja njene efikasnosti i relevantnosti.
- b) **Programi i planovi:** Razvijaju se detaljni programi i operativni planovi koji uključuju digitalizaciju dokumenata, izradu studija izvodljivosti i unapređenje infrastrukture. Planovi obuhvataju konkretne inicijative kao što su uvođenje udaljenih suđenja i poboljšanje sigurnosnih protokola, uz edukaciju zaposlenih za efikasno korišćenje novih sistema.
- c) **Normativa:** Proces praćenja i usklađivanja sa zakonskim i podzakonskim aktima je neprekidan, sa posebnim fokusom na ažuriranju normativa za unapređenje pristupa pravdi. Sudski savjet je formirao radnu grupu za unaprjeđenje i standardizaciju sudskih postupaka i procesa, koja se bavi identifikacijom i analizom normativnih prepreka, te usklađivanjem tehnoloških rješenja sa pravnim okvirom.
- d) **Analiza i planiranje resursa:** Analiza postojećih resursa unutar IKT odjeljenja vodi se sa ciljem identifikacije zaposlenih sa relevantnim certifikacijama i kompetencijama koje odgovaraju predviđenim standardima i poslovima. Ova analiza pomoći će u efikasnijem planiranju i distribuciji zadataka unutar odjeljenja. Planirane aktivnosti uključuju detaljnu analizu kompetencija zaposlenih, njihovu dalju edukaciju i certifikaciju, te razvoj i implementaciju standardizovanih procedura i politika. Cilj je unapređenje bezbjednosti, efikasnosti i transparentnosti rada pravosudnog sistema kroz bolje upravljanje ICT resursima i infrastrukturom.

2. IT Infrastruktura

- a) **Data centar:** Sekretarijat Sudskog savjeta kontinuirano radi na održavanju i unapređenju data centra, pridržavajući se najviših standarda za centralizovano skladištenje i obradu podataka. Implementirani su planovi redovnih revizija i oporavka podataka kako bi se osigurala stabilnost i sigurnost ključnih informacionih sistema.
- b) **Licence:** Transparentnim procesima nabavke i obnove ključnih softverskih resursa, uz strogo praćenje kriterijuma za visoku bezbjednost i efikasnost IT infrastrukture. Prioritet je na rješenjima koji jačaju našu sigurnosnu infrastrukturu.
- c) **Stabilna internet konekcija:** Obezbeđena je stabilna optička internet konekcija kapaciteta 1Gbps za 95% lokacija, sa ciljem proširenja na sve lokacije. Za preostale lokacije se suočavamo sa izazovima kao što su zabrana izvođenja građevinskih radova na lokacijama gdje se nalaze sudovi, te se trebaju pronaći alternativna rješenja kako bi se osigurao pouzdan pristup mrežnim resursima sa svih lokacija.
- d) **Razna računarska i mrežna oprema:** Redovno se vrši održavanje, zamjena i nadogradnja postojeće opreme u svim sudovima, finansirana kroz donacije i vlastiti budžet. Proces

uključuje detaljnu analizu potreba, usklađenost nove opreme sa postojećom infrastrukturom, i ekološki odgovorno odlaganje zastarele opreme.

3. Aplikativni softver, digitalni servisi i registri

- a) **Upravljanje PRIS-om:** Nastavak kontinuiranog održavanja i unapređenja PRIS-a, ključnog informacionog sistema za sudove. Internim kapacitetima sa posebnim fokusom na sigurnost, korisničko iskustvo i integraciju dodatnih funkcionalnosti.
- b) **Razvoj PRIS v2:** Aktivni razvoj nove verzije PRIS-a, usmjeren na reviziju kvaliteta podataka, unapređenje izvještajnog sistema, integraciju prekršajnih sudova, i povezivanje sa eksternim sistemima.
- c) **Registar zaloga:** Redovno održavanje i nadogradnja Registra zaloga, sa naglaskom na poboljšanju pristupačnosti i funkcionalnosti za korisnike. Trenutno se suočavamo s normativnim preprekama koje se odnose na uredbu o pristupu eksternih korisnika, što utiče na mogućnost implementacije elektronskih payment servisa unutar sistema. Aktivno radimo na rješavanju ovih izazova u saradnji sa relevantnim regulativnim tijelima, kako bismo omogućili sigurnu i efikasnu elektronsku obradu plaćanja, čime bi se dodatno poboljšala usluga pružena korisnicima.
- d) **Sistem digitalne ovjere:** Implementacija planiranih unapređenja sistema digitalne ovjere kako bi se povećala sigurnost i efikasnost procesa ovjere.
- e) **Registar digitalnih dokaza:** Razvoj i implementacija registra digitalnih dokaza sa visokim stepenom sigurnosti, koristeći interni razvojni tim, radi zaštite dokaznog materijala u procesima razvoja, testiranja, implementacije i održavanja.
- f) **ERP softver:** Aktivno se radi na razvoju ERP sistema, mikroservisne arhitekture koji omogućava sveobuhvatno upravljanje finansijskim, materijalnim i ljudskim resursima u sudovima. Cilj je povećati transparentnost i efikasnost unutar pravosudnog sistema. Do sada je usvojena detaljna biznis analiza za softversko rješenje, a moduli za osnovna sredstva, javne nabavke i materijalno knjigovodstvo uspješno su implementirani i prošli korisničko testiranje (UAT - User Acceptance Testing). Nastavljamo sa radom na integraciji i implementaciji preostalih modula i migraciji podataka kako bismo obezbijedili potpunu funkcionalnost sistema u skladu sa potrebama pravosudnih organa.
- g) **ESB Modularna platforma:** Unapređenje i proširenje modularne platforme Enterprise Service Bus za sigurnu i efikasnu razmjenu podataka između pravosudnih organa i drugih institucija, što omogućava bolju koordinaciju i saradnju sa (Poreskom upravom, Ministarstvom unutrašnjih poslova, Centralnom Bankom Crne Gore i Ministarstvom pravde).
- h) **Sistem digitalne arhive i digitalizacija:** Rad na sistemu digitalne arhive kontinuirano se odvija, sa proširenjem procesa digitalizacije na sve sudske predmete, naglašavajući posebno digitalizaciju arhivske građe Sekretarijata Sudskog savjeta od 2008. do 2023. godine. Trenutno smo u fazi implementacije pilot projekata u Upravnom sudu Crne Gore, Vrhovnom sudu Crne Gore, Privrednom sudu Crne Gore i Osnovnom sudu u Podgorici. Kroz ove pilot projekte vršimo obuku korisnika kako bi se osiguralo kontinuirano sprovođenje digitalizacije sudskih spisa. Paralelno, nalazimo se u fazi evaluacije sa ciljem unapređenja sistema digitalne arhive, što uključuje integraciju sa sistemom PRIS radi efikasnijeg pregleda sudskih spisa. Krajnji cilj je uspostaviti potpunu usklađenost informacionog sistema sa fizičkim upisnicima i omotima spisa, čime se želi omogućiti bolji pristup i očuvanje sudske dokumentacije, uz istovremeno povećanje transparentnosti i efikasnosti pravosudnog sistema.

- i) **Multimedijalna podrška:** Intenziviramo napore na jačanju multimedijalne podrške unutar sudnica. To uključuje kontinuirano unapređenje sistema za video konferencije, tehnološku podršku za glavne pretreze, međunarodnu saradnju, kao i obradu i prezentaciju dokaza. Trenutno se nalazimo u fazi pripreme dokumentacije za studije izvodljivosti koje će se baviti implementacijom udaljenih saslušanja i suđenja, uzimajući u obzir postojeće prostorne kapacitete. Cilj je identifikovati najbolje prakse i tehnička rješenja koja će omogućiti sudovima da efikasno provode procese saslušanja i suđenja na daljinu, čime se unapređuje pristup pravdi i omogućava veća fleksibilnost u radu sudova.
 - j) **Tehnička podrška:** Kontinuirani monitoring, održavanje i unapređenje IT infrastrukture na više od 30 lokacija širom Crne Gore, uključujući mrežne uređaje, računare, štampače, skenere i sisteme neprekidnog napajanja, kako bi se osigurala pouzdanost i efikasnost pravosudnog sistema.
 - k) **Korisnička podrška:** Pružanje kontinuirane korisničke podrške kroz monitoring, reviziju, testiranje i transformaciju podataka, kao i kroz izvještavanje, statistiku (uključujući po polu razvrstanu) i analitiku (uključujući bazičnu rodnu analizu), sa ciljem optimizacije Pravosudnog informacionog sistema i unapređenja korisničkog iskustva.
- 4. Bezbjednost, kontinuitet poslovanja i standardi**
- a) **Revizija i ažuriranje:** Kontinuirana revizija i ažuriranje opšte operativne dokumentacije, bezbjednosnih procedura, plana kontinuiteta poslovanja i registra rizika, usklađena sa standardom ISO 27001. Proces revizije obuhvata detaljnu analizu trenutnih politika i procedura sa ciljem njihovog usklađivanja sa najnovijim bezbednosnim trendovima i regulativama.
 - b) **Višefaktorska autentifikacija:** Implementirana višefaktorska autentifikacija pruža dodatni sloj zaštite od neovlaštenog pristupa ključnim sistemima, uključujući e-mail, interne mreže i informacione sisteme.
 - c) **SSO (Single Sign-On):** Trenutno se u Sekretarijatu Sudskog savjeta odvija pilot projekat SSO rješenja sa ciljem omogućavanja korisnicima da sigurno pristupe višestrukim aplikacijama i servisima koristeći jedinstveni set kredencijala. Očekuje se da će ovo poboljšati korisničko iskustvo i efikasnost, smanjujući potrebu za višestrukim prijavljivanjima. Ciljevi pilot projekta su procjena stabilnosti servisa i testiranje alternativnih načina pristupa prilikom simulacije nedostupnosti primarnog načina autentifikacije.
 - d) **Sistemi fizičke zaštite Data Centra:** Sprovodi se redovni monitoring, testiranje i unapređenje sistema fizičke zaštite, uključujući sisteme za gašenje požara, automatske dojave o požaru, alarmne sisteme, kontrolu pristupa i video nadzor. Proces revizije i polugodišnjeg testiranja protivpožarnih sistema, kao i mjesečna održavanja i testiranja, od klimatizacionih sistema do centrale za dojavu, se obavljaju shodno pozitivnim praksama vezanim za sisteme. Takođe se priprema dokumentacija za procedure postupanja u uslovima vanrednih situacija za zaposlene u zgradi suda gdje je i smješten Data Centar, čime se dodatno osigurava integritet i sigurnost Data Centra.
 - e) **Sistemi fizičke zaštite sudova:** Službenici IKT odjeljenja i odjeljenja za multimediju aktivno su uključeni u koordinaciju i kreiranje dokumentacije u saradnji sa vendorima, koja se odnosi na fizičku zaštitu objekata u kojima su smješteni sudovi. Ova saradnja uključuje razvoj i implementaciju opsežnih planova za sigurnost, uključujući pristupne kontrole, sisteme za nadzor i alarmne sisteme, sve u cilju osiguranja zaštite sudskih prostora, zaposlenih i posjetilaca. Kontinuitet ovih aktivnosti biće osiguran i u narednom periodu, sa posebnim fokusom na unapređenje postojećih sistema i implementaciju

novih tehnoloških rješenja kako bi se održao visok nivo sigurnosti. U procesu su stalne revizije i ažuriranja sigurnosnih protokola u skladu sa najnovijim standardima i praksama u oblasti fizičke sigurnosti.

5. Kadrovi, edukacije i obuke

- a) **Obuka i usavršavanje:** Kontinuirana edukacija i usavršavanje zaposlenih u sudovima za korišćenje ICT alata i rješenja su ključni za efikasnu implementaciju tehnoloških inovacija. Edukacije se provode kroz interne i eksterne edukacije, seminare i kurseve, sa naglaskom na praktičnu primjenu znanja. Definišemo politike i procedure obuka koje uključuju plan edukacije na godišnjem nivou, metode ocjenjivanja usvojenog znanja i postupke za stalno usavršavanje kadra. Edukacije će uključiti i postojeće i nove profile kadrova na različite teme u oblastima koje pokrivaju, a koje će omogućiti maksimalnu upotrebu ICT alata za analizu i monitoring stanja.
- b) **Iskusni kadrovi:** IKT odjeljenje se oslanja na iskusne IT stručnjake koji su ključni za održavanje, unapređenje i razvoj sudskog ICT sistema. Njihova samostalnost u planiranju, testiranju, razvoju i implementaciji projekata predstavlja osnovu za stabilnost i rast sistema. Zadržavanje ovih stručnjaka i podsticanje njihovog daljeg profesionalnog razvoja ostaje prioritet.
- c) **Postojeći profili:** Trenutno, odjeljenje za informaciono-komunikacione tehnologije i multimediju čini stručni tim od 20 članova sa specijalizacijama u oblastima kao što su upravljanje projektima, razvoj softvera i aplikacija, DevOps, sistem administracija, obuka i podrška korisnicima, statistika i analitika, tehnička podrška, multimedijalna podrška i Help Desk.
- d) **Novi profili:** Planirano je proširenje tima zapošljavanjem dodatnih IT stručnjaka za specifične oblasti, uključujući Database Administrator (DBA), stručnjake za sigurnost, dodatne developer-e softvera, analitičare podataka i audio-video specijaliste, kako bi se odgovorilo na sve veće potrebe i izazove unutar sudskog sistema.
- e) **Dodatno,** naglašavamo da su zaposleni u našem odjeljenju certificirani za standarde kao što su GDPR, ISO 9001, ISO 27001, ISO 22301 i druge, što dodatno podiže kvalitet našeg rada i omogućava određenim članovima tima da preuzmu pozicije kao što su ISMS menadžeri. Ova certifikacija ne samo da poboljšava našu stručnost i usklađenost sa međunarodnim standardima, već i potvrđuje našu posvećenost visokim standardima bezbjednosti i kvaliteta.

6. Ostalo

- a) **Međunarodna saradnja:** IKT odjeljenje Sekretarijata Sudskog savjeta i sudovi aktivno učestvuju u međunarodnoj saradnji, što predstavlja ključni segment našeg rada. Saradnja obuhvata kontakte sa partnerima i donatorima iz regiona, Ujedinjenih nacija, USA i Evropske unije. Ova saradnja uključuje razmjenu iskustava, najboljih praksi, tehnoloških rješenja i finansijskih sredstava. Kroz ove interakcije, nastojimo da prikupimo vrijedna saznanja i resurse koji će doprinijeti unapređenju efikasnosti, transparentnosti i dostupnosti pravosudnog sistema. Pored toga, težimo ka stvaranju snažnih veza koje će omogućiti kontinuiran razvoj i adaptaciju naših sistema i procedura, čineći pravosuđe pristupačnijim i adekvatnijim za potrebe građana i društva u cjelini. Ovakva saradnja takođe podstiče usklađenost naših standarda i praksi sa međunarodno priznatim normama, dodatno osnažujući našu sposobnost da odgovorimo na suvremene izazove u pravosuđu.

2.3.3 Državno tužilaštvo

1. Normativa, strategija, programi i planovi

U Državnom tužilaštvu se poslovni procesi odvijaju u skladu sa normativom koja reguliše krivično pravnu materiju, kao i pravilnici i poslovnici koji bliže uređuju rad u cjelokupnoj državno-tužilačkoj organizaciji. Sem toga podršku u radu, kao i pravce razvoja i unapređenja daju i interne procedure, nacionalne strategije i EU regulativa. Tokom implementacije Strategije informaciono-komunikacionih tehnologija pravosuđa za period 2016-2020 i Programa razvoja informaciono-komunikacionih tehnologija pravosuđa za period 2021-2023 prepoznata su izvjesna normativna ograničenja za potpunu realizaciju pojedinih mjera. Svakako ne treba zanemariti činjenicu da je u propisima i dalje primarno i do detalja opisano tzv. ručno vođenje upisnika i ostalih pratećih evidencija, dok su aplikativni softveri opisani ili kao sistemi za zavođenje podataka iz upisnika ili sistemi u kojima se mogu zavoditi podaci i elektronski. Isti slučaj je i sa audiovizuelnim snimanjem saslušanja. Ovakav način normiranja znatno umanjuje značaj, kako primjene, tako i IT podrške uopšte poslovnim procesima u pravosuđu.

2. IT Infrastruktura

- a) Državno-tužilačka organizacija ne posjeduje prostorne kapacitete za izgradnju data centra i shodno tome hardver (serveri i storage) za podršku rada aplikativnih rješenja se nalazi u data centru MJU, dok je ostatak opreme smješten u Vrhovnom državnom tužilaštvu u vrlo skromnim uslovima sa minimalno zadovoljenim standardima. Postojeći hardverski resursi virtuelnih mašina trenutno zadovoljavaju zahtjeve aplikacija, međutim operativni sistem na serverima je End of Life (EOL). Na njima su instalirane aplikacije: Aplikativni sistem Sekretarijata Tužilačkog savjeta i Case Manager System (CMS) Državnog tužilaštva, kao i baza podataka CMS-a. Upotreba operativnog sistema nakon njegovog EOL-a predstavlja značajan rizik i izazov za organizaciju.
- b) Državno-tužilačka organizacija raspolaže sa relativno novijom računarskom (prosjeck starosti je oko 5,5 godina) i mrežnom opremom novije generacije sa naprednim mogućnostima i redudansom na centralnoj lokaciji koja zadovoljava potrebne standarde sa bezbjednosnog aspekta. Svi računari su učlanjeni u domen Državnog tužilaštva sa odgovarajućim polisama i bezbjednosnim standardima, koji, između ostalog, uključuju, pored primarnog domen servera i replicirani na drugoj lokaciji. Kada je u pitanju WAN mreža državno-tužilačka organizacija se uveliko oslanja na resurse Ministarstva javne uprave, koji su različiti po lokacijama. Recimo u Podgorici je u upotrebi optički link, dok su ostale lokacije na wireless-u, sa različitim kapacitetima protoka. Uvođenjem optičkih linkova u sudove, nekoliko državnih tužilaštva, koja su u istim objektima sa sudovima, koristi dijeljene resurse optičkih linkova sudova. Komunikacija kroz sve navedene linkove je kriptovana i zaštićena uređajima državnog tužilaštva. Važno je istaći pitanje backup linkova, koje je riješeno jedino na wireless linkovima, naime provajder je na svim lokacijama postavio backup uređaje za slučaj otkazivanja primarnog uređaja. Međutim, ovo rješenje nije upotrebljivo u slučajevima otkazivanja ili havarija na baznim stanicama. Za pristup internetu i potrebe uspostavljanja svog mail servera državno-tužilačka organizacija je zakupila odgovarajuće linkove kod internet provajdera. Kako je LAN mreža zastarjela na većini lokacija, kroz implementaciju ICT Programa i iz sopstvenih sredstava kontinuirano se vrši njena zamjena.

- c) **ESB platforma:** Državno-tužilačka organizacija nije razvila svoju ESB platformu, pa razmjenu podataka sa ostalim organima i institucijama realizuje preko MUP-a ili uspostavljanjem direktnih VPN konekcija sa institucijama.
- d) **Disaster Recovery lokacija:** Državno-tužilačka organizacija ravnopravno učestvuje u projektu izgradnje Disaster Recovery lokacije za potrebe ISP-a, koja je u toku, a u saradnji sa Delegacijom EU.

3. Aplikativni softver i digitalni servisi (IT podrška poslovnim procesima)

Po prirodi poslova koje obavlja državno-tužilačka organizacija, IT podrška se uglavnom svodi na podršku poslovnim procesima koji se odvijaju u toku postupaka koje sprovodi, bilo Državno tužilaštvo, bilo Sekretarijat Tužilačkog savjeta. Informatička služba Vrhovnog državnog tužilaštva je nadležna i odgovorna za razvoj, unapređenje i održavanje resursa informacionog sistema (aplikacija, servisa i baza podataka koja sadrži po polu razvrstane podatke) državno-tužilačke organizacije, dok se odgovarajuća služba pri Sekretarijatu bavi održavanjem računarske i periferne opreme. U državno-tužilačkoj organizaciji egzistira veći broj softverskih rješenja realizovanih na različitim platformama:

- a) **Case Manager System:** Informacioni sistem Državnog tužilaštva, gotov proizvod konfigurisan i u upotrebi od 2016. godine. Tokom konfiguracije integrisan sa web servisima za pristupanje bazama podataka kaznene i prekršajne evidencije Ministarstva pravde, kao i UIKS-a. Tokom vremena nametala se potreba za pristup bazama podataka i drugih institucija od značaja za rad tužilaštva razvijana su nova aplikativna rješenja za te namjene. Uzrok ovakvog rješenja je što je CMS konfigurisano, a ne programirano rješenje, pa samim tim izmjene i/ili integracije većih razmjera zahtjeva potpunu reinstalaciju i ponovnu konfiguraciju sistema što iziskuje značajne finansijske troškove i ne može se realizovati u okviru ugovora za održavanje sistema, već faktički znači nabavku novog. Sem toga sistem je instaliran na operativnom sistemu koji je EOL i nemoguće ga je nadograditi bez potpuno nove instalacije CMS-a. Sistem nema ugovor za održavanje iz razloga što se niko nije prijavio na tender raspisan za tu namjenu.
- b) **Softverska rješenja za pristup eksternim bazama podataka:** Shodno navedenim problemima sa integracijom IBM CMS-a razvijene su posebne aplikacije, za pristup bazama podataka MUP-a (CRS, lične karte, lične karte stranaca, putne isprave, saobraćajne i vozačke dozvole, oružje, prelaz državne granice i krivične privije) i za pristup bazama podataka Centralne banke, Uprave Prihoda, Uprave Carina i FOJ-a.
- c) **CMS-DMS Sekretarijata Tužilačkog savjeta:** sistem razvijen na drugačijoj platformi i vrši funkciju evidentiranja i menadžiranja predmeta i dokumenata u Sekretarijatu. Osnovni nedostatak sistema je nemogućnost integracije sa CMS-om Državnog tužilaštva, kao i nedostatak pojedinih funkcionalnosti. Sistem nema ugovor za održavanje iz razloga što se niko nije prijavio na tender raspisan za tu namjenu.
Povezivanje aplikacija moguće bi bilo kroz servisnu arhitekturu, ali svaki servis na primjer između dvije aplikacije je dvosmjernan i potrebna je nadgradnja i jedne i druge aplikacije (API sloj i slično) da bi se servis implementirao. Međutim i da je moguće unaprijediti i povezati postojeće aplikacije, takvo rješenje bi uvijek imalo problematičnu održivost i isplativost i teško da bi se mogao stvoriti kvalitetan, jedinstven i skalabilan Informacioni sistem, državno-tužilačke organizacije.
U konačnom, uzimajući sve navedeno u obzir i na osnovu Analize postojećeg stanja, realizovane od strane eksternih eksperata, državno-tužilačka organizacija je donijela

odluku da pokrene postupak za nabavku novog, modernog i jedinstvenog informacionog sistema.

- d) **Aplikativni sistem za međunarodnu pravnu pomoć:** Donacijom projekta IPA 2014 "Međunarodna saradnja u krivičnom pravosuđu: Mreža tužilaca Zapadnog Balkana", razvijen je sistem za praćenje predmeta međunarodne pravne pomoći - LURIS, prvobitno instaliran kao posebna instanca u sistemu Ministarstva pravde. Početkom 2022. godine izvršeno je unapređenje sistema, čime je Državno tužilaštvo dobilo svoj sistem koji je instaliran na serverima tužilaštva i sa sistemom u Ministarstvu pravde razmjenjuje podatke preko web servisa. Od strane eksperta Eurol 3 sistem je pozitivno ocijenjen i u narednom periodu treba ga tehnički i bezbjednosno unaprijediti za buduću razmjenu podataka sa zemljama EU u okviru međunarodne pravne pomoći, a nakon pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji.
- e) **Sistem za računovodstvo i finansijsko poslovanje:** Aplikativno rješenje namjensku razvijano za potrebe računovodstva i finansija državno-tužilačke organizacije. Sistem je operativan i kontinuirano se unapređuje shodno prepoznatim potrebama. Sistem ima odgovarajuću podršku lokalnog partnera kroz obnavljanje godišnjih ugovora o održavanju.

4. Bezbjednost, kontinuitet poslovanja i standardi

Sa aspekta bezbjednosti na infrastrukturi državno-tužilačke organizacije su upotrijebljeni softveri i oprema koja zadovoljava nove bezbjednosne standarde koji pokrivaju širok spektar trenutnih izazova sa stanovišta potencijalnih prijetnji. Ukoliko bi se izdvajali pojedini segmenti bezbjednosti to je svakako činjenica da su svi računari u domenu Državnog tužilaštva koji polisama obezbjeđuje adekvatnu politiku dodjeljivanja pristupnih password-a i prava pristupa odgovarajućim sadržajima (npr. CMS Državnog tužilaštva i aplikativno rješenje za međunarodnu pravnu pomoć su integrisani sa domenom); a, takođe postoji i sekundarni repliciran domen na drugoj lokaciji; zatim Endpoint rješenje na radnim stanicama; mrežni segment je pokriven Next generation firewall-ovima što u konačnom i čini funkcionalnu cjelinu zaštite sistema.

Zaštita od eventualnog gubitka podataka obezbijeđena je redovnim backup-om (full & incremental) koji se čuvaju na dvije lokacije i eksternim diskovima. Kada je fizička bezbjednost u pitanju, oprema u Ministarstvu javne uprave podliježe svim procedurama zaštite koje posjeduje njihov data centar, oprema u prostorijama Vrhovnog državnog tužilaštva je pod stalnim obezbjeđenjem policijskih službenika i video nadzorom.

5. Kadrovi, edukacije i obuke

Po pitanju kadrova u državno-tužilačkoj organizaciji stanje je alarmantno. Naime u Informatičkoj službi Vrhovnog državnog tužilaštva popunjena su tri, od sedam sistematizovanih radnih mjesta, dok je u Sekretarijatu zaposlen samo jedan službenik. Broj popunjenih radnih mjesta ne bi bio problematičan da su popunjena ključna radna mjesta za IT bezbjednost i sistemski inženjeri. Iako je sistem dobro konfigurisan i povezan i da se veći broj intervencija može remote odraditi, ne treba zanemariti činjenicu da se radi o instituciji koja ima svoje kancelarije u 13 opština Crne Gore. Zbog vrste podataka i informacija kojima raspolaže Državno tužilaštvo izuzetno je teško obezbijediti ugovore o održavanju, koji i kada postoje uslovljavaju ponuđače da posrednim putem, preko zaposlenih, izvršavaju poslove održavanja. Dodatno, kadrovi u državno-tužilačkoj organizaciji trebaju da prođu širok opseg

edukacija u oblastima koje pokrivaju kako bi dosegli najviše standarde, u skladu sa međunarodno preuzetim obavezama.

Državno-tužilačka organizacija ima sertifikovane zaposlene za ISO 27001, GDPR, ISO 21500 Lead Project Manager, ISO 22301 Foundation. U Vrhovnom državnom tužilaštvu i u Sekretarijatu Tužilačkog savjeta sistematizovana su radna mjesta ISMS menadžera koja još uvijek nisu popunjena.

6. Ostalo

Na polju međunarodne saradnje Državno tužilaštvo je veoma aktivno, pa mu je, u pojedinim slučajevima, donirana i oprema, pa je tako na primjer u pet državnih tužilaštava zamijenjena zastarjela audiovizuelna oprema za snimanje saslušanja maloljetnika.

U dijelu opremljenosti video-konferencijskim sistemima Državno tužilaštvo posjeduje pet opremljenih sala i dva mobilna video-konferencijska sistema. Oprema za snimanje saslušanja punoljetnih lica je, uglavnom zastarjela i van upotrebe.

Što se tiče legalnog korišćenja softverskih rješenja sve neophodne licence se redovno obnavljaju kroz postupke javnih nabavki iz budžetskih sredstava Državnog tužilaštva i Tužilačkog savjeta.

2.3.4 Uprava za izvršenje krivičnih sankcija

Informacioni sistem UIKS-a možemo podijeliti na sisteme fizičke bezbjednosti i informatičku odnosno softversku infrastrukturu. Digitalizacija tih sistema se u prethodnim godinama vršila kontinuirano sa vrlo malim sredstvima koja su izdvajana iz redovnog budžeta, kao i iz budžeta koji se izdvajao iz strategija pravosuđa. Imajući u vidu da je UIKS razuđen sa objektima i nalazi se na površini od 30.000 m², osnovu gore navedenih sistema čini pasivna mrežna oprema, odnosno fizički linkovi. U prethodnom periodu UIKS je obnovio SKS mrežu sa dovoljnim kapacitetom kako za trenutno stanje tako i za narednih par desetina godina. Zaključak jeste da su sve krajnje tačke (oko 800) za potrebe IP komunikacije opslužene. U 2023. godini počeli smo sa izradom optičkog prstena, odnosno mrežne redundantnosti, gdje su potrebna dodatna ulaganja kako bi smanjili rizik od prekida komunikacije kako u redovnom poslovanju tako i u kriznim situacijama. Trenutno je u UIKS-u u upotrebi oko 50 mrežnih uređaja koji su većinom EOL i potrebno ih je zamijeniti, uz nabavku dodatnih uređaja za potrebe redundantnosti. Sva komunikacija fizičke bezbjednosti i informatičke odnosno softverske infrastrukture je segmentirana u Data Centar.

Data centar je opremljen svim elementima koji su u skladu sa standardima za prostoriju te namjene. Kao jedan od velikih rizika jeste lokacija samog data centra kao i njegov prostorni kapacitet koji je odavno ispunjen. Naime, povećanje obima mrežnog segmenta dovelo je toga da postojeći Data centar nije odgovarajući, odnosno treba izgraditi novi u narednom periodu. S tim u vezi UIKS je budžetom za 2024. godinu planirao izradu projekta za novi data centar, koji bi podržao sve postojeće i buduće sisteme UIKS-a.

Trenutno je za potrebe bezbjednosnih sistema u upotrebi 5 stand-alone servera, dok je za informatičku infrastrukturu u upotrebi 3 stand-alone servera. Povećanjem broja IP video kamera potrebna je nabavka još 4 servera kao bi u narednih 2 godine imali dovoljan kapacitet kamera koje planiramo da implementiramo. Što se tiče trenutne infrastrukture trenutni kapaciteti nisu dovoljni. Broj virtuelnih mašina prevazilazi kapacitet u iznosu od 2/3 zauzetosti resursa i u upotrebi je samo jedan STORAGE sistem što povećava rizik od uticaja na kontinuitet

poslovanja. Kao najkritičnije sisteme možemo izdvojiti SAPA aplikaciju životnog ciklusa zatvorenika i NAC sistem kontrole pristupa.

Svu opremu je potrebno inovirati, te postojeću iskoristiti kao backup lokaciju.

Kao jedan od velikih problema jeste nedostatak Security Operation Centra(SOC-a). UIKS je trenutno u posjedu gray log sistema sa kojim se prate logovi i filtriraju po potencijalnim napadima ali izostaje automatizacija aktivnosti nakon uočenih anomalija. Ta aktivnost je vrlo važna s obzirom na veoma male brojne kapacitete službe za IT UIKS-a.

2.3.5 Zajednička ICT rješenja pravosudnih institucija i aktuelni projekti

U okviru realizacije Strategija informaciono-komunikacionih tehnologija pravosuđa za period 2016-2020. u saradnji sa IKT odjeljenjima Sekretarijata Sudskog savjeta i VDT-a razvijena su dva softverska rješenja, čiji source kod je u vlasništvu MP, a koja su hostovana na infrastrukturi u Data centru Vrhovnog suda:

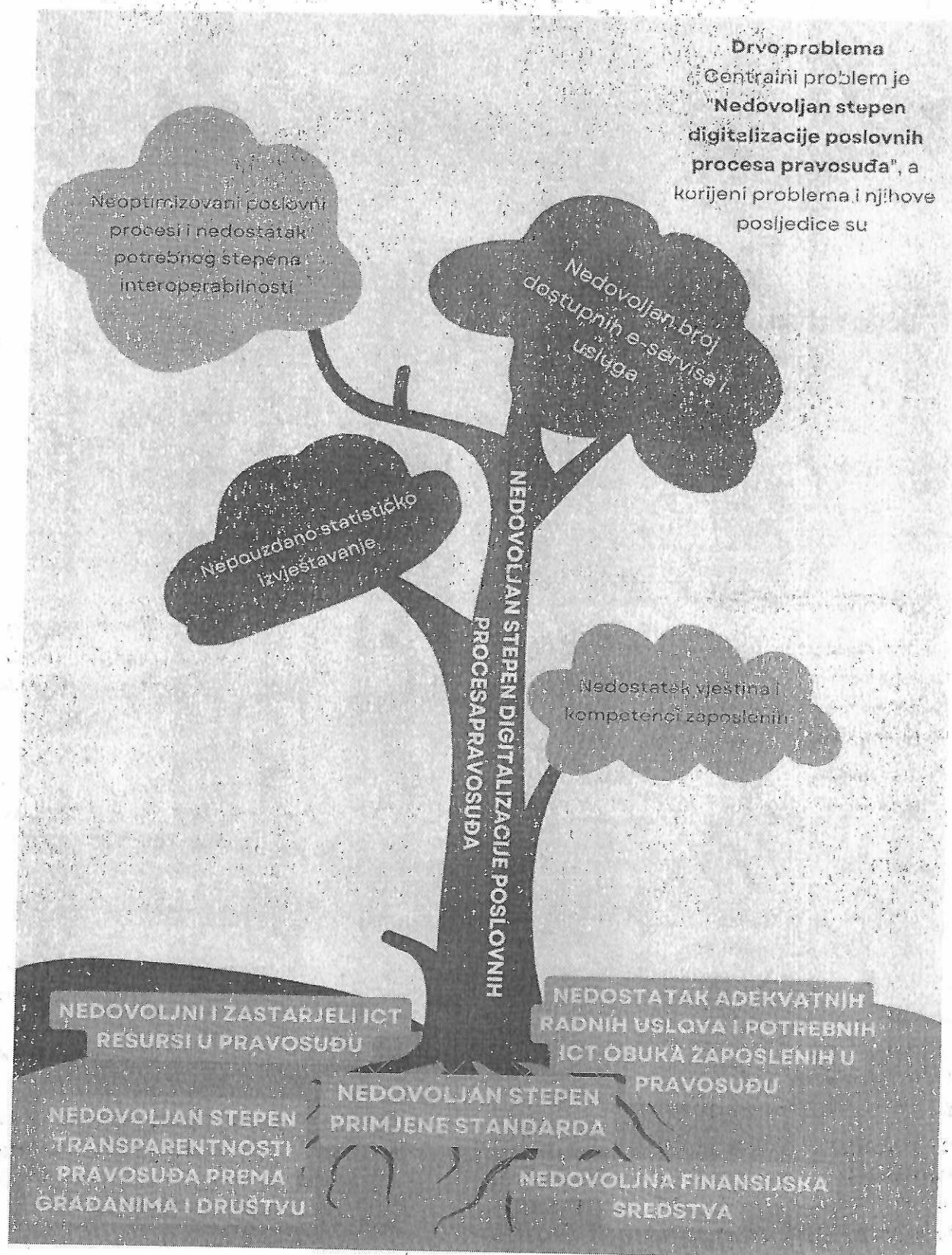
- a) **Modul za e-skeniranje**, namjensko softversko rješenje razvijeno sa ciljem da se u pisarnicama svih pravosudnih institucija od strane službenika vrši proces skeniranja i pohranjivanja arhivske građe, shodno Listama registratske građe koje definišu kategorije za čuvanje dokumentacije. Administraciju Modula obavljaju službenici Direktorata za ICT pravosuđa. Modul je u produkciji, ali se ne koristi od strane službenika pisarnica u procesu rada, iz razloga obimnosti zaostale arhivske građe u pravosuđu. Iz tog razloga je do sada u više iteracija angažovano od strane MP pravno lice, pri čemu je elektronski skenirano:
 - 364.217 strana dokumentacije u MP,
 - 640.000 strana dokumentacije u Osnovnom državnom tužilaštvu Podgorica,
 - 701.485 strana u sudovima i Sekretarijatu sudskog savjeta
- b) **Pravosudni web portal**, softversko rješenje razvijeno kao sistem portala pravosudnih institucija koji omogućava administratorima portala u institucijama jednostavniji unos sadržaja i lakšu administraciju, te integraciju portala sa podsistemima ISP-a, a prevashodno građanima i stručnoj javnosti lak pristup informacijama i uslugama iz pravosudnog sistema. Svaka institucija zasebno ima pristup portalu u cilju administracije i upload-a materijala. Trenutno se pokazuje potreba za nadogradnjom navedenih softverskih rješenja, jer su isti u produkciji od 2019. godine.
- c) **Završen je projekat masovnog e-skeniranja sudske prakse i arhivske građe u sudovima**, u kojem je elektronski skenirano 2.000.000 strana dokumentacije.
- d) **Sistem za indentifikaciju eksternih i internih korisnika podsistema ISP-a** koja se baziraju na SSO i PKI infrastrukturi radi podizanja ukupne bezbjednosti korisničkih naloga, servisa, mrežnih uređaja i ostale IT infrastrukture. Kupovina naprednih sertifikata je planirana u 2024. godini i sredstva su planirana budžetom Sekretarijata Sudskog savjeta.
- e) **Sistem poslovne inteligencije DWH/BI (Datawarehouse/Business Intelligence) za pravosuđe**, koji se realizuje kroz UNDP projekat koji kofinansira Vlada Kraljevine Norveške "Unapređenje efikasnosti pravosuđa" u toku je razvoj BI sistema koji će se povezati sa izvorima podataka-bazama podsistema ISP-a u skladu sa definisanim fakt tabelama, sa ciljem generisanja ad hoc analitičkih i statističkih izvještaja iz podsistema pravosuđa, u skladu sa smjernicama CEPEJ-a. Ova aktivnost treba da doprinese realizaciji preporuke Evropske komisije koja se odnosi na unapređenje strateškog monitoringa sistema krivičnog pravosuđa, kada je u pitanju objedinjavanje podataka iz sudskog i tužilačkog sistema za upravljanje predmetima organizovanog kriminala, korupcije, ali i drugih aktuelnih pojava oblika kriminala poput sajber kriminala, nasilja u porodici, neovlaštenog posjedovanja ili upotrebe vatrenog oružja, itd. Potreba za implementacijom BI sistema je prepoznata zbog

činjenice da će svi podsistemi ISP-a (sudovi, tužilaštvo, Ministarstvo pravde i UIKS) posjedovati zasebna softverska rješenja za obradu i analizu podataka iz svoje nadležnosti.

f) **Kroz IPA II projekat „EU Support to the Rule of Law and Fundamental Rights Sector in Montenegro“** - Application of Unique Information System of Judiciary, planiraju se sledeće važne aktivnosti, od kojih su neke u toku, dok je planirani rok završetka projekta I kvartal 2025. godine :

- Nabavka opreme i implementacija Disaster Recovery lokacije za potrebe ISP-a , projekat je u toku sa ciljem da se završi do kraja 2024. godine. Ovo je zajednička lokacija za sve podsisteme ISP-a, te je planirano da svaka institucija dobije svoje resurse na njoj, da se institucije staraju o administraciji svojih resursa, a da se održavanje lokacije kofinansira od strane institucija, shodno dobijenim resursima i kapacitetima, te da se uradi Disaster recovery plan .
- Dalja podrška implementaciji međunarodnog standarda za upravljanje bezbjednošću informacija (MEST ISO/IEC 27001), sa sertifikacijom institucija. MP je 2018. godini započelo projekat implementacije standarda MEST ISO/IEC 27001:2014 u pravosudnim institucijama, te je potrebno uraditi reimplementaciju u skladu sa novom edicijom standarda, te obaviti sertifikaciju institucija.
- Nabavka Sistema za prevenciju gubljenja podataka (Data Lost Prevention sistem) u MP i VDT-u.
- Nabavka SIEM sistema za potrebe MP.
- Nabavka i implementacija e-Filing sistema (e-podnesak) za sudove.
- Nadogradnja LAN mreže ISP-a. Planirana nadogradnja LAN mreže OS Bijelo Polje, ODT BP, suda za prekršaje BP i Višeg državnog tužilaštva BP.
- Edukacija za krajnje korisnike ISP-a(ECDL obuka) i specijalističke obuke za ICT staff pravosuđa. Planirana edukacija za start ECDL paket za 288 službenika pravosuđa u 2024,
- MP je pokrenulo interni projekat razvoja nove ESB platforme za razmjenu podataka, koja je planirana da bude u produkciji u III kvartalu 2024. Svi web servisi iz podsistema ISP –a za Ministarstvo pravde biti objavljeni na inoviranoj ESB platformi, koja može biti zajednička platforma za razmjenu podataka između podsistema ISP-a.

2.4 DRVO PROBLEMA

2.5 ORODNJAVANJE JAVNIH POLITIKA

Relevantnost ovog strateškog dokumenta u odnosu na potrebe žena i muškaraca treba posmatrati na više nivoa:

Najprije, uticaj na potrebe građana i građanki koji treba da uživaju benefite unapređenja pristupa pravdi i kvaliteta pravde. U tom smislu, veliki dio planiranih reformi u podjednakoj mjeri će se odnositi na žene i muškarce. Izuzetak predstavljaju aktivnosti u okviru realizacije operativnih ciljeva usmjerenih na upotrebu video linka, budući da se ovaj mehanizam pretežno koristi u kontekstu unapređenja pristupa pravdi za žene žrtve krivičnih nasilja, što će omogućiti dodatnu zaštitu i za žene žrtve trgovine ljudima i porodičnog nasilja koje su naročito osjetljive.

Pored toga, unapređenje pravosudnih statistika kroz razvoj informacionog sistema pravosuđa pružiće raščlanjenije podatke i statistike, čime će se omogućiti brža i adekvatnija reakcija zakonodavca u smislu kreiranja zakonskih rješenja usmjerenih na dodatnu zaštitu žena, koje se u sudskim postupcima pojavljuju u procesnom svojstvu okrivljenih, žrtava ili svjedoka krivičnih djela, ali i na njihovu efektivniju reintegraciju u društvo.

3 VIZIJA I IDENTIFIKOVANI STRATEŠKI PRAVCI

U srži Strategije digitalizacije pravosuđa Crne Gore za period 2024-2027 leži vizija kreiranja pravosudnog sistema koji je efikasan, transparentan i pristupačan svim građanima i građankama. Kroz implementaciju savremenih informacionih i komunikacionih tehnologija (ICT), naš cilj je omogućiti bržu dostupnost pravdi, bez izuzetka.

Pojedinačne specifičnosti unutar pravosudnih institucija, iako različite, dijele zajedničku potrebu za sinergijskim djelovanjem u cilju interoperabilnosti informacionih sistema, sa posebnim fokusom na podatke razvrstane po polu, kao i kontinuirano praćenje slučajeva rodno zasnovanog nasilja i nasilja nad ženama. Ovo uključuje saradnju i koordinaciju između Ministarstva pravde, Sudskog savjeta, sudova, tužilaštava, Uprave za izvršenje krivičnih sankcija i drugih relevantnih tijela. Cilj je izgradnja pouzdanog digitalnog okruženja koje omogućava optimizaciju poslovnih procesa i pruža podršku tekućim i budućim zahtjevima pravosudnog sistema.

Za uspješnu realizaciju ovog ambicioznog plana neophodna je podrška, neprekidna posvećenost, saradnja i inovativni pristupi. Implementacijom ove Strategije, Crna Gora se usmjerava ka kreiranju pravosudnog sistema pripremljenog za izazove budućnosti – sistema koji će fleksibilno odgovarati na dinamične potrebe modernog društva, dok istovremeno čuva temeljne vrijednosti pravde i pravne sigurnosti, ljudskih prava i rodne ravnopravnosti.

Ova Strategija postavlja čvrste temelje za buduću reformu pravosuđa kroz digitalizaciju, stvarajući pravosudni ekosistem koji je efikasniji, transparentniji i pristupačniji za sve građane i građanke. Naša vizija nije samo tehnološka promjena, već i promjena paradigme u pristupu pravdi, gdje digitalne inovacije služe kao ključ za otvaranje vrata pravde za svakog građanina i građanku Crne Gore.

3.1 Vizija budućnosti informacionog sistema pravosuđa

Naša vizija za period 2024-2027 temelji se na stvaranju sveobuhvatnog, pristupačnog i transparentnog digitalnog pravosudnog sistema. Cilj nam je da svim građanima omogućimo brz i

jednostavan pristup pravdi, uz istovremeno jačanje povjerenja kroz visoku efikasnost i sigurnost. Ključni elementi ove vizije uključuju:

- **Prilagodljivost promjenljivim potrebama društva:** Dinamičko prilagođavanje društvenim i tehnološkim trendovima je imperativ za kontinuirano unapređenje i inovaciju u pružanju pravosudnih usluga.
- **Interoperabilnost i integracija:** Razvoj interoperabilnih sistema za bezbjednu i efikasnu razmjenu podataka razvrstanih po polu ne samo unutar pravosudnog sistema, već i sa drugim državnim i međunarodnim tijelima.
- **Brzi i jednostavan pristup pravdi:** Skraćivanjem administrativnih procedura i poboljšanjem mehanizama za praćenje slučajeva, težimo ka stvaranju sistema koji omogućava efikasnost i transparentnost u svakom koraku.
- **Povećana dostupnost i transparentnost:** Omogućavanje javnog uvida u rad sudova i online pristupom, otvaramo vrata ka boljem razumijevanju i praćenju pravosudnih procesa od strane građana i građanki.
- **Pojačano povjerenje i efikasnost:** Uvođenjem standardizovanih procesa i smanjenjem administrativnih tereta, postićemo bržu i učinkovitiju pravdu za sve.
- **Inovativne usluge i bezbjednost:** Razvojem novih e-usluga, kao što su e-plaćanje i e-podnošenje, osiguravamo da pravosudni sistem prati potrebe i očekivanja modernog društva, uz visok nivo zaštite podataka i privatnosti.
- **Uključenost građana i građanki:** Aktivno učešće građana i građanki i pravne zajednice u razvoju digitalnih pravosudnih usluga osigurava da rješenja odgovaraju stvarnim potrebama korisnika/ca.
- **Edukacija i podizanje svijesti:** Informisanje građana o digitalnim pravima i mogućnostima koje digitalne pravosudne usluge nude je ključno za njihovo efikasno korištenje.
- **Prilagodljivost za osobe sa invaliditetom:** Razvoj pristupačnih digitalnih usluga koje omogućavaju lako korištenje svim građanima, bez obzira na fizička ograničenja.
- **Zaštita privatnosti i podataka:** Postizanje visokog nivoa sigurnosti podataka kroz strogu regulativu i kontinuirani nadzor digitalnih procesa.
- **Zeleno pravosuđe:** Implementacija održivih praksi u digitalizaciji pravosuđa, promovišući ekološku odgovornost.

Ovi temelji usmjeravaju razvoj ISP-a prema budućnosti u kojoj digitalne tehnologije služe kao most između građana i pravosudnog sistema, omogućavajući svima jednostavan pristup pravdi koji odgovara na potrebe društva uz očuvanje pravde i zakonitosti.

Strategija utvrđuje četiri glavna strateška cilja, koji će se tokom trajanja ovog strateškog plana ostvarivati kroz dvanaest (12) operativnih ciljeva. Ovi ciljevi su kreirani na temelju prethodnog perioda implementacije strategije, prilagođavajući se brzom napretku u oblasti savremenih tehnologija.

Vizija Strategije			
Naša vizija je da stvorimo digitalno okruženje koje omogućava svim građanima i građankama lak pristup informacijama i uslugama pravde, istovremeno garantujući visok nivo zaštite podataka i privatnosti. Kroz inovacije, digitalizaciju i primjenu novih tehnologija, želimo poboljšati kvalitet i efikasnost pravosuđa, dok u potpunosti poštujemo vladavinu prava i osiguravamo suštinska i procesna prava svih građana. Naša misija je da integrišemo digitalne alate u pravosudne procese kako bismo ih učinili bržim, efikasnijim i prilagodljivijim potrebama modernog društva. Ova vizija predstavlja našu posvećenost izgradnji transparentnog pravosudnog sistema koji odražava vrijednosti pravde, jednakosti i sigurnosti za sve građane Crne Gore. U tom procesu, kontinuirano ćemo se zalagati za visoke standarde zaštite podataka i privatnosti, osiguravajući da digitalizacija pravosuđa donosi korist svim građanima i građankama, bez kompromisa u pogledu integriteta i sigurnosti njihovih ličnih informacija.			
Opšti cilj Strategije			
Sveobuhvatno unapređenje informacionog sistema pravosuđa, kroz modernizaciju i integraciju postojećih digitalnih sistema, kao i razvoj specifičnih informacionih sistema unutar pojedinačnih pravosudnih entiteta, rukovodeći se principima rodne ravnopravnosti. Ključno je osigurati da se ni jedan segment pravosudnog sistema ne izostavi, jer bi to moglo ugroziti ostvarivanje cilja o stvaranju jedinstvenog, funkcionalnog i efikasnog digitalnog okruženja. Za postizanje ovog cilja neophodna je koordinacija i zajednički rad svih relevantnih subjekata, uključujući Ministarstvo pravde, Sudski savjet, sudstvo, tužilaštvo, Upravu za izvršenje krivičnih sankcija, kao i ostale ključne aktere uključene u proces razvoja i implementacije informaciono-komunikacionih tehnologija. Cilj je da se kroz koordinisane napore i međusobnu saradnju postigne visok nivo digitalizacije pravosudnog sistema, čime se obezbeđuje brži pristup pravdi, veća transparentnost postupaka i efikasnija zaštita prava građana i građanki.			
Strateški cilj 1	Strateški cilj 2	Strateški cilj 3	Strateški cilj 4
Standardizacija i upravljanje procesom digitalizacije pravosuđa	Unaprjeđenje ICT infrastrukture pravosuđa, digitalizacija poslovnih procesa i razvoj digitalnih servisa	Razvoj i unapređivanje digitalnih vještina i kompetencija pravosuđa	Jačanje transparentnosti pravosuđa primjenom savremenih tehnologija

4.1 Strateški cilj 1

STANDARDIZACIJA I UPRAVLJANJE PROCESOM DIGITALIZACIJE PRAVOSUĐA

Opis:

Uspjeh digitalizacije pravosuđa prevashodno leži u jačanju međuinstitucionalne koordinacije i saradnje. Prvi korak predstavlja uspostavljanje **Koordinacionog tijela zaduženog za standardizaciju i upravljanje procesom digitalizacije**. Ovo tijelo će imati zadatak da obezbijedi uvođenje efikasnih upravljačkih mehanizama za IT sisteme pravosuđa, usklađenih sa međunarodnim standardima.

Fokus će biti na upravljanju rizicima, sigurnosti informacija, kontinuitetu poslovanja i analizi uticaja na poslovanje, uz primjenu smjernica za unapređenje upravljanja IT uslugama.

Usaglašen normativni okvir takođe je jedan od preduslova za uspješnu digitalizaciju pravosuđa, kroz definisanje mehanizma za pokretanje inicijativa za analize, uključujući i rodne analize i izmjene normativnog okvira. Cilj je postići visok nivo konzistentnosti, efikasnosti i usklađenosti unutar ISP-a, čime se postavljaju temelji za uspješno i održivo digitalizovano pravosuđe.

Strateški cilj 1: Standardizacija i upravljanje procesom digitalizacije pravosuđa

U okviru Strateškog cilja 1 definisani su sljedeći operativni ciljevi:

- OC 1.1. Uspostavljanje operativnih mehanizama za koordinaciju procesa digitalizacije pravosuđa
- OC1.2. Implementacija standarda za upravljanje rizikom, bezbjednošću informacija i kontinuitetom poslovanja
- OC 1.3. Obezbijediti kontinuitet poslovanja u slučaju prekida rada ili vanrednih situacija

Operativni ciljevi u okviru Strateškog cilja 1

4.1.1 Operativni cilj 1.1

USPOSTAVLJANJE OPERATIVNIH MEHANIZAMA ZA KOORDINACIJU PROCESA DIGITALIZACIJE PRAVOSUĐA

OC1.1 se fokusira se na uspostavljanje formalnih operativnih mehanizama za koordinaciju i saradnju među relevantnim institucijama u pravosudnom sektoru. Cilj je formiranjem Koordinacionog tijela obezbijediti bolju povezanost, razmjenu informacija i resursa, te koherentniji pristup digitalizaciji pravosuđa uključujući rodno odgovorno djelovanje.

Ključne aktivnosti:

- **Formiranje Koordinacionog tijela**
 - Uspostavljanje Koordinacionog tijela za praćenje procesa digitalizacije pravosuđa i realizaciju aktivnosti Akcionog plana
- **Održavanje redovnih sastanaka**
 - Organizovanje periodičnih sastanaka Koordinacionog tijela i radnih grupa za praćenje napretka i razmjenu informacija.
- **Izveštavanje o napretku**
 - Redovno izveštavanje o napretku i realizaciji aktivnosti definisanih Akcionim planom prema nadležnim institucijama.
- **Analiza postojećeg stanja koordinacije**
 - Detaljna analiza trenutnog nivoa saradnje i razmjene informacija između pravosudnih institucija, identifikacija postojećih mehanizama koordinacije i prepreka za efikasnu saradnju uključujući i podatke razvrstane po polu, te razmjenu podataka u slučajevima rodno zasnovanog nasilja i nasilja nad ženama.
- **Izbor ili dizajniranje koordinacionih mehanizama**
 - Razmatranje i odabir optimalnih formalnih mehanizama za koordinaciju, uključujući mogućnost zaključivanja memoranduma o razumijevanju i saradnji između institucija.
- **Razvoj platforme za upravljanje projektima**

- Implementacija digitalne platforme koja će služiti za upravljanje projektima, upravljanje rizicima, elektronsku komunikaciju i razmjenu informacija među članovima koordinacionog tijela i radnih grupa.

OC1.1	Indikator	Početna vrijednost u 2023.	Prelazna vrijednost do kraja 2025.	Ciljana vrijednost do kraja 2027.
1.	Broj održanih sastanaka Koordinacionog tijela za standardizaciju i upravljanje procesom digitalizacije pravosuđa na godišnjem nivou	0	16	40
2.	Broj godišnjih i završnih izvještaja o realizaciji Strategije i Akcionog plana	0	1	2
3.	Platforma za elektronsku komunikaciju funkcionalna	NE	DA	DA

Indikatori realizacije Operativnog cilja 1.1

4.1.2 Operativni cilj 1.2

IMPLEMENTACIJA STANDARDA ZA UPRAVLJANJE RIZIKOM, BEZBJEDNOŠĆU INFORMACIJA I KONTINUITETOM POSLOVANJA

OC1.2 ima za cilj ostvariti transparentnost, odgovornost i efikasnost u upravljanju resursima, projektima i promjenama koji proizlaze iz procesa digitalizacije. Ključni aspekt ovog operativnog cilja je unapređenje upravljanja informacionim tehnologijama i IT uslugama unutar pravosudnog sektora. To se postiže primjenom najboljih praksi i principa priznatih na međunarodnom nivou u oblasti upravljanja IT uslugama i rizicima, a koji uključuju integrisanje rodnog aspekta.

Specifične akcije uključuju razvoj i implementaciju sveobuhvatnih procedura koje će adresirati upravljanje problemima, incidentima i promjenama, sa ciljem osiguranja kontinuiteta poslovanja i zaštite informacija. Kroz primjenu ovih praksi, pravosudni sistem će biti osnažen da efikasno upravlja svojim informacionim resursima, poboljša kvalitet usluga i pojača svoju otpornost na potencijalne izazove u digitalnom okruženju.

Ključne aktivnosti:

- **Analiza trenutnog stanja**
 - Detaljna analiza trenutnog upravljanja informacionim sistemima pravosuđa, identifikacija rizika, procjena efikasnosti upravljanja i usklađenost sa međunarodnim standardima.
- **Plan implementacije ISO standarda**
 - Izrada plana za usvajanje i implementaciju ključnih standarda, kao što su ISO 31000 (upravljanje rizicima), ISO 27001 (sigurnost informacija), ISO 22301 (kontinuitet poslovanja) i ISO 53800 (rodna ravnopravnost i osnaživanje žena), uzimajući u obzir potrebe, kapacitete i rokove.
- **Implementacija ISO standarda i metodologija**
 - Organizovanje obuka za upoznavanje sa standardima, uspostavljanje i prilagođavanje procedura i alata koji podupiru politike upravljanja rizikom, sigurnošću informacija i kontinuitetom poslovanja.

- **Razvoj i implementacija procedura za upravljanje IT uslugama**

- Definisanje i dokumentovanje procedura za upravljanje problemima, incidentima, promjenama i drugim aspektima upravljanja IT uslugama, sa jasnim ulogama i odgovornostima.

- **Obuka i implementacija**

- Edukacija zaposlenih o novim procedurama i standardima, te certifikacija ključnog osoblja u skladu sa relevantnim standardima, uključujući i standarde rodne ravnopravnosti.

- **Praćenje i evaluacija**

- Kontinuirano praćenje uspjeha i efikasnosti implementiranih politika i procedura kroz interne i eksterne revizije, osiguravajući usklađenost sa postavljenim standardima.

Kroz ove aktivnosti, stvara se robustan okvir za upravljanje informacionim tehnologijama i uslugama unutar pravosudnog sistema, povećava se sigurnost informacija i osigurava kontinuitet poslovanja, čime se unapređuje cjelokupno pružanje pravosudnih usluga.

OC1.2	Indikator	Početna vrijednost u 2023.	Prelazna vrijednost do kraja 2025.	Ciljana vrijednost do kraja 2027.
1.	Broj usvojenih politika upravljanja u skladu sa ISO standardima	0	3	3
2.	Broj usvojenih GAP analiza	0	4	4
3.	Procenat implementiranih politika upravljanja - za operativne rizike, bezbjednost informacija i kontinuitet poslovanja	0 %	70 %	100 %

Indikatori realizacije Operativnog cilja 1.2

4.1.3 Operativni cilj 1.3

OBEZBIJEDITI KONTINUITET POSLOVANJA U SLUČAJU PREKIDA RADA ILI VANREDNIH SITUACIJA

U svrhu jačanja otpornosti pravosudnog sistema na nepredviđene događaje, ovaj operativni cilj fokusira se na ključnu potrebu za razvojem sveobuhvatnih planova za kontinuitet poslovanja. To podrazumijeva preciznu analizu uticaja na poslovanje (BIA) i izradu detaljnih planova za kontinuitet poslovanja (BCP), koji će osigurati neprekinuto funkcionisanje ključnih procesa i usluga pravosudnih institucija u situacijama poput prirodnih nepogoda, tehničkih kvarova ili sajber napada.

Kroz ovo strateško planiranje, identifikovaće se kritični procesi i resursi, definisaće se alternativni načini rada i komunikacije, i organizovaće se obuke za osoblje o procedurama postupanja u slučaju vanrednih situacija, poštujući principe rodne ravnopravnosti. Implementacija ovih mjera omogućiće pravosudnim institucijama da održe kontinuitet u pružanju svojih usluga građanima, čime se čuva i pojačava povjerenje u efikasnost i pouzdanost pravosudnog sistema, čak i pod izazovnim okolnostima.

Ključne aktivnosti:

- **BIA - Analiza uticaja na poslovanje**
 - Identifikovati ključne funkcije i poslovnih procese u institucijama pravosudnog sistema.
 - Ocijeniti kritičnost i odrediti prioritet ključnih funkcija i poslovnih procesa na osnovu:
 - Uticaja na pružanje usluga građanima i privredi.
 - Funkcionisanje pravosudnog sistema.
- **Procjena rizika i prijetnji**
 - Identifikovati potencijalne prijetnje i moguće incidente koji mogu prekinuti ili otežati rad ISP-a. Ovo može uključivati:
 - Prirodne katastrofe (zemljotresi, poplave).
 - Tehnički kvarovi (hardver, softver, napajanje).
 - Cyber napadi (malware, DDoS napadi).
 - Ljudske greške i propusti.
 - Ocijeniti vjerovatnoću i potencijalni učinak svakog rizika na kritične poslovne procese.
- **Izrada plana kontinuiteta poslovanja**
 - Izraditi sveobuhvatni plan kontinuiteta poslovanja koji definiše strategije za održavanje kritičnih procesa u slučaju vanrednih situacija.
 - Plan treba da sadrži sljedeće elemente:
 - Strategije za identifikaciju i reagovanje na incidente.
 - Procedure za obnovu kritičnih poslova i usluga.
 - Plan komunikacije za obavješćavanje korisnika i javnosti.
 - Uloge i odgovornosti osoblja za vrijeme vanrednih situacija.
 - Procedura za testiranje i ažuriranje plana kontinuiteta poslovanja.
- **Implementacija plana kontinuiteta poslovanja**
 - Utvrditi resurse potrebne za implementaciju plana, uključujući ljudske resurse, hardver, softver i finansije.
 - Obezbijediti rezervna hardverska i softverska rješenja za kritične procese.
 - Utvrditi lokacije za alternativno obavljanje rada u slučaju da je primarna lokacija nedostupna.
 - Uskladiti plan kontinuiteta poslovanja sa drugim relevantnim planovima
- **Kontinuirano unapređenje**
 - Redovno pregledati i ažurirati plan kontinuiteta poslovanja kako bi se održao u skladu sa promjenama u pravosudnom sistemu, tehnologiji i identifikovanim rizicima.
 - Sprovoditi testove, vježbe i simulacije da bi se provjerila efektivnost planova kontinuiteta poslovanja i uočile i ispravile eventualne slabosti koje mogu ugroziti kontinuitet rada ISP.
 - Uključiti iskustva iz testova i simulacija u ažuriranje plana.
 - Pratiti najbolje prakse u oblasti kontinuiteta poslovanja i implementirati nove tehnologije i rješenja za poboljšanje otpornosti pravosudnog sistema.
 - Promovisati kulturu upravljanja rizikom i kontinuitetom poslovanja unutar pravosudnih institucija.

Kroz ove ključne aktivnosti, pravosudni sistem Crne Gore teži ka uspostavljanju robustnog okvira za upravljanje rizicima i osiguranju kontinuiteta poslovanja, čime se jača otpornost na izazove i neizvjesnosti modernog doba.

OC1.3	Indikator	Početna vrijednost u 2023.	Prelazna vrijednost do kraja 2025.	Ciljana vrijednost do kraja 2027.
1.	Broj usvojenih rodno odgovornih Analiza uticaja na poslovanje (BIA)	0	4	4
2.	Broj usvojenih rodno odgovornih Planova kontinuiteta poslovanja (BCP)	0	4	4
3.	Implementacija planova kontinuiteta poslovanja (BCP) pravosudnih institucija	NE	NE	DA

Indikatori realizacije Operativnog cilja 1.3

4.2 Strateški cilj 2

UNAPREĐENJE ICT INFRASTRUKTURE, DIGITALIZACIJA POSLOVNIH PROCESA I RAZVOJ DIGITALNIH SERVISA

Opis:

Unapređenje digitalne infrastrukture je neophodan preduslov za realizaciju ambicija digitalizacije pravosuđa. Ovaj cilj obuhvata širok spektar aktivnosti usmjerenih na modernizaciju i jačanje tehnoloških kapaciteta, što uključuje nadogradnju hardverskih resursa (server, storage, računari, i mrežna oprema), kao i implementaciju savremenih softverskih rješenja, uključujući operativne sisteme, baze podataka, aplikativni softver, kao i podatke razvrstane po polu.

Za osiguranje efikasne komunikacije i razmjene podataka između različitih informacionih sistema, izgradnja integrisane infrastrukture za razmjenu podataka postaje imperativ. Ovo uključuje uspostavljanje Enterprise Service Busa, čime se obezbjeđuje efikasna razmjena podataka i poboljšava koordinacija unutar pravosudnog sektora.

Standardizacija podataka i procesa igra važnu ulogu u uspostavljanju konsistentnosti, smanjenju redundantnosti i omogućavanju preciznosti informacija. Ovaj proces ne samo da olakšava internu komunikaciju unutar pravosudnog sektora, već i interakciju sa eksternim organizacijama.

Fokus ovog strateškog cilja takođe je na razvoju digitalnih servisa koji omogućavaju građanima i građankama i korisnicima/cama pravosudnih usluga lakši i brži pristup pravdi kroz digitalne kanale. Razvoj online platformi za podnošenje dokumenata, praćenje sudskih predmeta i elektronsko plaćanje taksi predstavljaju samo neke od digitalnih alata koji će doprinijeti većoj dostupnosti i transparentnosti pravosudnih usluga.

Planiranje i razvoj zajedničkih ICT resursa esencijalni su za racionalnost i efikasnost ISP-a, kao sistema koji integriše više različitih sistema pravosudnih institucija, osiguravajući optimalno iskorištavanje dostupnih tehnoloških resursa.

Realizacijom ovog strateškog cilja, pravosudni sistem Crne Gore teži ka izgradnji snažne, modernizirane digitalne infrastrukture, sposobne da podrži efikasan rad pravosudnih institucija i

pruži visokokvalitetne ročno odgovorne digitalne servise, doprinoseći time većoj dostupnosti, efikasnosti i transparentnosti.

Strateški cilj 2: Unapređenje ICT infrastrukture, digitalizacija poslovnih procesa i razvoj digitalnih servisa

U okviru Strateškog cilja 2 definisani su sljedeći operativni ciljevi:

- OC 2.1. Standardizacija podataka i procesa u pravosudnom sektoru
- OC 2.2. Razvoj zajedničkih ICT resursa, unapređenje hardverskih i softverskih kapaciteta u pravosudnom sektoru
- OC 2.3. Razvoj digitalnih servisa i platformi za građane i druge korisnike/ce usluga pravosudnog sektora

Operativni ciljevi u okviru Strateškog cilja 2

4.2.1 Operativni cilj 2.1

STANDARDIZACIJA PODATAKA I PROCESA U PRAVOSUDNOM SEKTORU

OC2.1 se fokusira na potrebu standardizacije podataka i procesa unutar pravosudnog sistema Crne Gore. Ova inicijativa ima za cilj da optimizira komunikaciju i saradnju između pravosudnih institucija, kao i sa drugim relevantnim organizacijama, čime se postiže efikasnija razmjena informacija, smanjuje redundantnost poslovnih procesa i automatizuju dosadašnji manuelni procesi. Kroz ovaj pristup, teži se ka uspostavljanju jedinstvenih standarda koji će osigurati dosljednost, tačnost i sigurnost podataka kroz sve pravosudne procese.

Ključne aktivnosti:

- Analiza i identifikacija podataka i ključnih procesa

- **Identifikacija tipova podataka:** Detaljno pregledati i identifikovati različite tipove podataka koji se koriste u pravosudnim institucijama, uključujući dokumente, evidencije, i izvještaje i posebno sagledati rodne aspekte.
- **Mapiranje toka podataka:** Izvršiti detaljno mapiranje kako podaci teku kroz različite faze pravosudnih procesa, identifikovati ključne tačke razmjene i analizirati postojeće metode obrade podataka.

- Razvoj standarda za podatke i procese

- **Standardizovani formati podataka:** Razviti i usvojiti standardizovane formate za obradu i razmjenu svih relevantnih tipova podataka unutar pravosudnog sektora uključujući i podatke razvrstane po polu.
- **Pravila imenovanja i klasifikacije:** Uspostaviti jasna pravila za imenovanje i klasifikaciju podataka kako bi se olakšala njihova identifikacija, pretraga i upotreba.
- **Mehanizmi validacije:** Definirati i implementirati mehanizme za validaciju podataka kako bi se osigurala njihova tačnost, integritet i pouzdanost.

Realizacijom ovog operativnog cilja, pravosudni sistem Crne Gore će postaviti temelje za efikasnu digitalizaciju, omogućavajući brži pristup tačnim i pouzdanim informacijama, te povećavajući transparentnost i efikasnost pravosudnih procesa. Kroz standardizaciju podataka i procesa, pravosuđe postaje dinamičniji sistem, spreman da se suoči sa izazovima modernog društva i pruži pravdu na brz i efikasan način.

OC2.1	Indikator	Početna vrijednost u 2023.	Prelazna vrijednost do kraja 2025.	Ciljana vrijednost do kraja 2027.
1.	Identifikovani podaci i procesi	NE	DA	DA
2.	Usvojeni standardi za podatke i procese	NE	NE	DA

Indikatori realizacije Operativnog cilja 2.1

4.2.2 Operativni cilj 2.2

RAZVOJ ZAJEDNIČKIH ICT RESURSA, UNAPREĐENJE HARDVERSKIH I SOFTVERSKIH KAPACITETA U PRAVOSUDNOM SEKTORU

OC2.2 se fokusira na modernizaciju i efikasnost pravosudnog sistema Crne Gore kroz centralizaciju i optimizaciju ICT resursa. Ova inicijativa podrazumijeva razvoj zajedničkih aplikativnih rješenja i digitalnih servisa koji će biti integrisani u centralne ICT resurse. Implementacijom ovog pristupa ostvaruje se efikasnija razmjena podataka i unapređuje koordinacija među pravosudnim institucijama, doprinoseći time većoj efikasnosti i transparentnosti pravosudnog sistema.

Ključne aktivnosti:

- **Analiza i definisanje potreba ICT resursa**
 - **Ocjenjivanje postojećih resursa:** Detaljna analiza postojećih hardverskih i softverskih resursa unutar pravosudnog sistema, identifikacija nedostataka i potreba za nadogradnjom ili zamjenom.
 - **Standardizacija konfiguracije opreme:** Definisanje jedinstvenih specifikacija za javne nabavke ICT opreme kako bi se osigurala kompatibilnost, smanjila kompleksnost i optimizovali troškovi.
 - **Razvoj zajedničkih ICT resursa:** Identifikacija mogućnosti za razvoj i dijeljenje resursa koji mogu biti korisni za više pravosudnih institucija, uključujući centralizovane baze podataka i aplikacije.
- **Unapređenje ICT resursa**
 - **Implementacija novih tehnoloških rješenja:** Nabavka, konfiguracija i instalacija novog hardvera i softvera, migracija podataka i sistema na moderniju infrastrukturu.
 - **Uspostavljanje Enterprise Service Bus (ESB) platforme:** Omogućavanje sigurne i efikasne razmjene podataka između različitih informacionih sistema unutar pravosuđa.
 - **Integracija digitalnih servisa sa centralnim resursima:** Povezivanje postojećih aplikativnih rješenja sa novim centralizovanim resursima za bolju interoperabilnost i koordinaciju.
- **Disaster Recovery (DR) lokacija pravosuđa**
 - **Planiranje i implementacija DR lokacije:** Određivanje lokacije i tehničkih specifikacija za DR sistem koji će omogućiti kontinuitet rada pravosudnih sistema u slučaju katastrofe ili tehničkih problema.
 - **Održavanje DR lokacije:** Redovno testiranje i ažuriranje DR sistema kako bi se osigurala njegova efikasnost i spremnost.

Kroz realizaciju ovog operativnog cilja, pravosudni sistem Crne Gore napraviće značajan korak ka digitalizaciji, obezbeđujući visok nivo efikasnosti, sigurnosti i dostupnosti pravosudnih usluga građanima i pravnom sektoru. Ovim pristupom, stvara se snažna osnova za dalje unapređenje digitalnih servisa, omogućavajući pravosuđu da odgovori na sve zahtjeve savremenog društva.

OC2.2	Indikator	Početna vrijednost u 2023.	Prelazna vrijednost do kraja 2025.	Ciljana vrijednost do kraja 2027.
1.	Urađena analiza i definisane potrebe ICT resursa ISP-a	NE	DA	DA
2.	Unaprijeđena ICT infrastruktura	NE	NE	DA
3.	Funkcionalan Data Centar Ministarstva pravde na novoj lokaciji	NE	DA	DA
4.	Prosječna starost računarske opreme u godinama	5.62 godine	5,2	4.4 godine
5.	% sudova u kojima je implementiran e-Spis	0 %	50%	100%
6.	% sudova u kojima je implementiran PRIS v2	0 %	100%	100%
7.	% sudova u kojima je implementiran ERP	0 %	100%	100%
8.	% aktivnih predmeta koji su digitalizovani	0 %	30%	100 %
9.	% usvojenih projekata za unapređenje mjera fizičke i tehničke bezbjednosti pravosudnih objekata	0 %	30 %	100%

Indikatori realizacije Operativnog cilja 2.2

4.2.3 Operativni cilj 2.3

RAZVOJ DIGITALNIH SERVISA I PLATFORMI ZA GRAĐANE I DRUGE KORISNIKE/CE USLUGA PRAVOSUDNOG SEKTORA

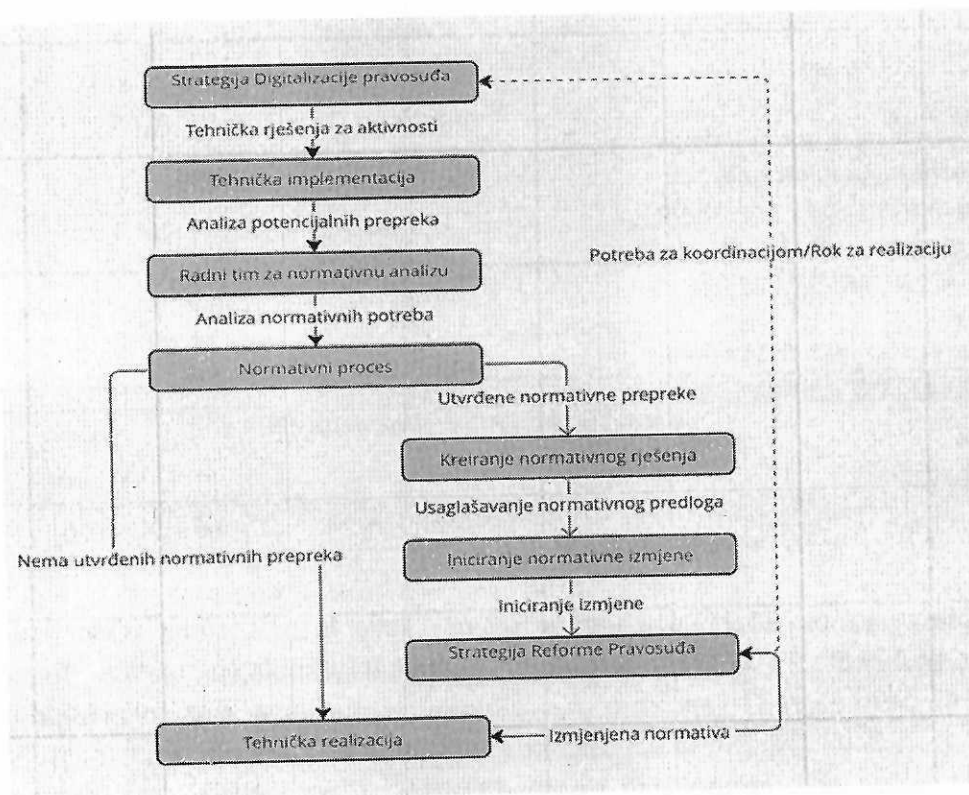
OC 2.3. usmjerava pravosudni sektor ka stvaranju digitalnog okruženja koje će korisnicima - građanima, pravnim profesionalcima, sudijama i ostalim učesnicima u pravosudnom sistemu - omogućiti lakši, brži i transparentniji pristup pravosudnim uslugama. U središtu ovog operativnog cilja je razvoj digitalnih servisa koji će transformisati i modernizovati interakciju sa pravosudnim sistemom, uz naglasak na poboljšanje korisničkog iskustva, efikasnost procesa i smanjenje administrativnih tereta imajući u vidu rodni jaz u razvoju kao i u primjeni digitalnih servisa i platformi za građane i građanke.

Ključne aktivnosti:

- Analiza potreba i planiranje digitalnih servisa

- **Procjena potreba:** Identifikacija i analiza poslovnih procesa unutar pravosuđa kojima je potrebna digitalizacija.
- **Prioritizacija i idejna rješenja:** Određivanje prioriteta za razvoj digitalnih servisa na osnovu analize potreba uzimajući u obzir rodnu dimenziju, uz izradu idejnih rešenja koja će omogućiti njihovu praktičnu implementaciju.

U tabeli je data logička šema ovog procesa:

- Razvoj i implementacija digitalnih servisa

- **Razvoj digitalnih alata:** Kreiranje ili nabavka novih digitalnih servisa, uključujući:
 - **Portal za građane/ke:** Sa detaljnim informacijama o pravosudnim uslugama i mogućnostima pristupa i sa posebnim fokusom na usluge koje se odnose na najranjivije kategorije stanovništva, žrtve nasilja i druge nosioce prava na besplatnu pravnu pomoć i drugih prioritetnih pravosudnih servisa.
 - **Digitalizacija dokumentacije:** Anonimizacija pravosudnih dokumenata za objavu na web portalu.
 - **E-filing sistem:** Za elektronsko podnošenje dokumenata, sa mogućnošću digitalnog potpisivanja.
 - **Online plaćanje:** Portal za plaćanje novčanih kazni i sudskih troškova.
 - **Pregled pravosudnih registara:** Digitalni pristup registrima notara, advokata, sudskih tumača i drugih, koji sadrže po polu razvrstane podatke.
- **Testiranje i implementacija:** Detaljno testiranje funkcionalnosti i bezbjednosti novih digitalnih rješenja prije njihove zvanične implementacije, uz osiguranje dostupnosti za sve korisnike, uključujući osobe sa invaliditetom i integrišući princip rodne ravnopravnosti.

Implementacijom ovog operativnog cilja, pravosudni sektor Crne Gore će napraviti značajan korak ka digitalizaciji, omogućavajući korisnicima pristup pravosudnim uslugama na moderan, efikasan i user-friendly način. Kroz ovaj proces, pravosudni sistem će se transformisati u otvoreniju, transparentniju i pristupačniju instituciju koja je u stanju da odgovori na dinamične zahtjeve i izazove modernog društva.

OC2.3	Indikator	Početna vrijednost u 2023.	Prelazna vrijednost do kraja 2025.	Ciljana vrijednost do kraja 2027.
1.	Urađena analiza potreba i izrađena idejna rješenja za digitalizaciju poslovnih procesa u pravosuđu	NE	DA	DA
2.	Broj razvijenih i implementiranih rodno odgovornih digitalnih servisa	5	7	9
3.	Mogućnost usluge elektronskog plaćanja za digitalne servise	NE	DA	DA

Indikatori realizacije Operativnog cilja 2.3

4.3 Strateški cilj 3

RAZVOJ I UNAPREĐIVANJE DIGITALNIH VJEŠTINA I KOMPETENCIJA PRAVOSUĐA

Opis:

SC3 naglašava važnost ulaganja u ljudske resurse kako bi pravosudni sektor imao adekvatne kadrovske kapacitete za efikasno korišćenje digitalnih tehnologija i alata. To podrazumijeva identifikaciju potreba za IT kadrom u pravosudnim institucijama, kao i planiranje i sprovođenje programa za jačanje kapaciteta zaposlenih u oblasti informacionih tehnologija. Kroz ovaj cilj, pravosudni sektor teži regrutovanju i osposobljavanju IT stručnjaka, kroz procese formalnog i neformalnog obrazovanja, koji će biti sposobni da podrže razvoj i održavanje informacionih sistema, kao i da pruže podršku korisnicima unutar pravosudnih institucija. Osim toga, cilj je unaprijediti postojeće kompetencije IT kadrova putem edukativnih programa, procesa stručnog i profesionalnog certifikovanja. U ovom procesu će se voditi računa o principu rodne ravnopravnosti, te će se osigurati ravnopravan pristup ženama i muškarcima u IT sektoru. Takođe, edukacije će imati integrisane rodne aspekte u oblastima ključnim za dalji razvoj kapaciteta koji će doprinijeti rodno odgovornom djelovanju ICT kadrova i zaposlenih u pravosuđu.

Takođe, SC3 prepoznaje važnost inkluzivnog pristupa obuci i podizanju svijesti o korišćenju informacionih tehnologija među svim zaposlenima u pravosuđu, a ne samo ICT kadrom. Kroz njihovu kontinuiranu edukaciju i obuke, pravosudni sektor teži da obezbijedi da zaposleni prate najnovije tehnološke trendove i najbolje prakse u oblasti IT-a.

Brza, stručna i pristupačna podrška korisnicima ICT rješenja i servisa u pravosudnom sistemu obezbijediti će efikasno korišćenje IT rješenja iz domena pravosuđa.

Realizacija SC3 će osnažiti pravosudni sektor kroz investiranje u razvoj IT kadrova i obuku zaposlenih kao i pružanje podrške krajnjim korisnicima, čime će se osigurati da pravosudne institucije imaju potrebne resurse i kompetencije za uspješnu implementaciju digitalizacije.

Strateški cilj 3: Razvoj i unapređivanje digitalnih vještina i kompetencija pravosuđa

U okviru Strateškog cilja 3 definisani su sljedeći operativni ciljevi:

- OC 3.1. Jačanje kadrovskih ICT kapaciteta pravosudnog sektora
- OC 3.2. Unapređenje digitalnih kompetencija zaposlenih u pravosuđu
- OC 3.3. Efikasna podrška korisnicima ICT rješenja i servisa

Operativni ciljevi u okviru Strateškog cilja 3

4.3.1 Operativni cilj 3.1

JAKANJE KADROVSKIH ICT KAPACITETA PRAVOSUDNOG SEKTORA

OC 3.1 ima za cilj jačanje kadrovskih ICT kompetencija i kapaciteta zaposlenih u pravosudnom sektoru. Prioritet je privlačenje visoko kvalifikovanih ICT profesionalaca i stvaranje adekvatnih materijalnih, prostornih i tehničkih uslova, kao i stimulativnog radnog okruženja koje podstiče kontinuirano profesionalno usavršavanje i zadržavanje talentovanih, kvalitetnih stručnjaka.

Ključne aktivnosti:

- **Analiza postojećeg stanja ICT kadra**
 - Temeljna analiza trenutnih kapaciteta, uključujući broj zaposlenih, nivo vještina, specijalistička znanja i identifikaciju oblasti gdje postoje kadrovski deficiti i potreba za dodatnim kompetencijama. Cilj je detaljno razumjeti trenutnu kadrovsku strukturu, uključujući razvrstavanje po polu i definisati jasne smjernice za njen dalji razvoj.
- **Definisanje profila potrebnog ICT kadra**
 - Na osnovu analize, precizirati koje profile, vještine i znanja je potrebno regrutovati ili dodatno razviti unutar postojećeg kadra, uključujući afirmativne mjere za žene u ICT tehnologijama.
 - Ovo obuhvata definisanje specifičnih ICT pozicija koje su ključne za podršku digitalizaciji pravosudnog sistema.
- **Razvoj i implementacija plana regrutacije i razvoja kadra**
 - Sveobuhvatni plan koji obuhvata mehanizme za privlačenje novih talenata, kao i programe za edukaciju, certifikaciju i profesionalni razvoj postojećih zaposlenih vodeći računa o jednakim prilikama i za žene i muškarce. Plan treba da uključi i mjere za zadržavanje visoko kvalifikovanih stručnjaka, poput stimulativnih materijalnih uslova i kreiranje pozitivnog radnog okruženja.
- **Optimizacija radnih uslova**
 - Optimalni uslovi rada modernizacijom radnih prostora i opremanjem istih najsavremenijom ICT opremom. Usvajanje principa rada koji počivaju na poštovanju ljudskih prava, rodne ravnopravnosti i nenasilja, kojima se podstiče stvaranje podsticajnog ambijenta i kulture ravnopravnosti. Ovo je vrlo važno za stvaranje produktivnog i motivišućeg okruženja koje privlači i zadržava talentovane i kvalitetne stručnjake.
- **Popunjavanje upražnjenih pozicija i prilagođavanje sistematizacije**
 - Aktivno istraživati tržište u cilju popunjavanja svih upražnjenih ICT pozicija unutar pravosudnih institucija, uz mogućnost prilagođavanja sistematizacije potrebama digitalizacije. Ovo podrazumjeva i razmatranje dopuskog angažovanja ICT stručnjaka na projektima od značaja za pravosudni sistem, uvodeći afirmativne mjere za privlačenje i zapošljavanje više žena u ovoj oblasti

Implementacijom ovog operativnog cilja, pravosudni sistem će biti osposobljen da uspješno odgovori na izazove digitalne ere, obezbjeđujući da su kadrovski resursi u skladu sa tehnološkim potrebama i ambicijama digitalizacije.

OC3.1	Indikator	Početna vrijednost u 2023.	Prelazna vrijednost do kraja 2025.	Ciljana vrijednost do kraja 2027.
1.	Urađena analiza postojećeg ICT kadra, definisani potrebni ICT profili i obuke, uključujući rodne dimenzije	NE	DA	DA
2.	Razvijen plan regrutacije za popunjavanje ICT pozicija i definisan Plan edukacije	NE	DA	DA
3.	% popunjenosti ICT radnih mjesta	67,34 %	70 %	75%
4.	Broj realizovanih obuka i edukacija	4	6	10

Indikatori realizacije Operativnog cilja 3.1

4.3.2 Operativni cilj 3.2

UNAPREĐENJE DIGITALNIH KOMPETENCIJA ZAPOSLENIH U PRAVOSUĐU

OC3.2 se fokusira na osnaživanje zaposlenih u pravosuđu kroz razvoj i poboljšanje digitalnih kompetencija, omogućavajući im da efikasno koriste digitalne alate i tehnologije. Program obuke će se fokusirati na identifikaciju i adresiranje specifičnih potreba za obukom, koristeći prilagođene module i raznovrsne obrazovne formate.

Ključne aktivnosti:

- **Procjena digitalne pismenosti**
 - Sprovesti sveobuhvatnu procjenu postojećih nivoa digitalnih vještina među zaposlenima koristeći alate poput anketa, testova i fokus grupa, a koji počivaju na integriranim principima rodne ravnopravnosti. Ova procjena pomoći će u identifikaciji područja koja zahtijevaju unapređenje i formiranju baze za razvoj ciljanih obrazovnih programa.
- **Razvoj prilagođenih obuka**
 - Kreirati modularne obuke koje odgovaraju specifičnim potrebama i nivoima znanja zaposlenih uključujući adresiranje rodnog jaza. Obuke treba da pokriju širok spektar tema, od osnovnih digitalnih vještina do specijalizovanih oblasti relevantnih za pravosudni sistem. Predviđeni formati učenja uključuju predavanja, radionice, e-learning platforme, koje trebaju biti dostupne i prilagodljive svim zaposlenima.
- **Mentorska podrška**
 - Implementirati sistem mentorske podrške koji će omogućiti zaposlenima da se efikasno nose sa izazovima digitalizacije i primjene stečenih znanja u praksi. Mentorski program treba da podstakne razmjenu znanja i iskustava unutar pravosudnog sistema i bude baziran na principima rodne ravnopravnosti, kako u svom sadržaju, tako i u broju žena uključenih u mentorstvo i među korisnicima mentorstva.
- **Kontinuirani razvoj i evaluacija**
 - Uspostaviti mehanizme za kontinuirano praćenje i unapređenje digitalnih kompetencija, uključujući redovne evaluacije obuka, ankete o zadovoljstvu, i testiranje učinka sa posebnom osvrtom na rodni jaz. Osim toga, obezbjediti resurse za samostalno učenje i profesionalni razvoj, kao što su online biblioteke, vodiči, i video tutorijali.
- **Saradnja i razmjena iskustava**

- Razviti saradnju sa drugim institucijama i organizacijama aktivnim u području digitalizacije i edukacije, kako bi se omogućila razmjena znanja, iskustava, i najboljih praksi. Uključivanje u zajednicu praksi i učešće na relevantnim seminarima i konferencijama doprinijet će dodatnom profesionalnom razvoju i osnaživanju ICT kapaciteta pravosudnog sistema.

Realizacijom ovog operativnog cilja, pravosudni sektor će biti bolje spreman da se nosi sa izazovima digitalne ere, omogućavajući zaposlenima da efikasno koriste digitalne alate i tehnologije u svom radu, što doprinosi poboljšanju pristupa pravdi i efikasnosti pravosudnih procesa

OC3.2	Indikator	Početna vrijednost u 2023.	Prelazna vrijednost do kraja 2025.	Ciljana vrijednost do kraja 2027.
1.	Sprovedena analiza i definisane potrebne obuke zaposlenih u pravosuđu	NE	DA	DA
2.	Broj specijalističkih obuka uključujući i obuke o integrisanju rodne perspektive	0	3	5

Indikatori realizacije Operativnog cilja 3.2

4.3.3 Operativni cilj 3.3

EFIKASNA PODRŠKA KORISNICIMA ICT RJEŠENJA I SERVISA

OC3.3 je uspostaviti pouzdan i efikasan sistem podrške korisnicima ICT rješenja unutar pravosudnog sistema, osiguravajući brz i stručan odgovor na upite i probleme. To uključuje razvoj višekanalne podrške, obuku stručnog tima za podršku, i uspostavu standardizovanih procesa za prijavu i rješavanje problema.

Ključne aktivnosti:

- Razvoj Pravila o podršci korisnicima

- Izraditi detaljne smjernice i procedura za organizaciju i pružanje tehničke podrške, osiguravajući konzistentnost i visoki kvalitet usluge.

- Formiranje tima za podršku korisnicima

- Strukturirati tim stručnjaka posvećenih pružanju podrške, osposobljenih za efikasno adresiranje i rješavanje tehničkih izazova korisnika.

- Implementacija višekanalne podrške

- Uspostaviti različite kanale za kontakt i podršku (npr., help desk, telefonska linija, e-mail, online platforma); dostupne 24/7 u skladu sa potrebama korisnika, omogućavajući lak i brz pristup pomoći.

- Obuka ICT kadrova

- Osigurati da tim za podršku posjeduje detaljno znanje o svim korišćenim ICT rješenjima i servisima, omogućavajući im da brzo i efikasno reaguju na korisničke zahtjeve i probleme.

- Obezbeđivanje resursa za rad

- Neophodne pravne, tehničke i materijalne resurse koji će omogućiti timu za podršku da efikasno funkcioniše i pruža kvalitetnu uslugu.
- **Standardizacija procesa rješavanja problema**
 - Uvesti unificirane procedure za prijavu, eskalaciju, i rješavanje tehničkih problema, poboljšavajući efikasnost i brzinu odgovora.
- **Razvoj baze znanja**
 - Kreirati centralizovanu bazu znanja koja će sadržati često postavljana pitanja, rješenja za poznate probleme i druge korisne informacije, olakšavajući samopomoć i smanjujući broj upita za podršku.

OC3.3	Indikator	Početna vrijednost u 2023.	Prelazna vrijednost do kraja 2025.	Ciljana vrijednost do kraja 2027.
1.	Usvojena Pravila o organizaciji i koordinaciji pružanja podrške korisnicima ISP-a	NE	DA	DA
2.	Formiran tim za podršku korisnicima	NE	DA	DA
3.	Razvijena baza znanja u cilju kontinuiranog unapređenja kvaliteta usluga	NE	NE	DA

Indikatori realizacije Operativnog cilja 3.3

4.4 Strateški cilj 4

JACANJE TRANSPARENTNOSTI PRAVOSUĐA PRIMJENOM SAVREMENIH TEHNOLOGIJA

Opis:

Ovaj strateški cilj stavlja akcenat na poboljšanje transparentnosti pravosudnog sistema kroz široku primjenu digitalnih tehnologija. Cilj je omogućiti javnosti bolji uvid i razumijevanje pravosudnih procesa, odluka, i dostupnosti usluga. Kroz efikasnu komunikaciju i promociju digitalnih alata, građani i građanke će biti bolje informisani o svojim pravima i mogućnostima koje pruža digitalizovano pravosuđe.

U tom cilju su razvoj i promocija online platformi i alata koji olakšavaju pristup pravosudnim informacijama, dokumentima i uslugama od primarnog značaja. Sprovedenjem informativnih kampanja, edukativnih radionica, i pružanjem jasnih uputstava za korišćenje digitalnih servisa, teži se povećanju svijesti i upotrebi digitalnih resursa. Osim toga, podsticanje otvorene komunikacije i feedback-a od strane korisnika doprinosi neprekidnom poboljšanju kvaliteta i dostupnosti pravosudnih digitalnih usluga uzimajući u obzir rodni jaz.

Proaktivno objavljivanje informacija, uključujući po polu razvrstane podatke, kao i digitalno praćenje sudskih predmeta i odluka, kao što su slučajevi rodno zasnovanog nasilja i nasilja nad ženama, ne samo da povećava transparentnost pravosuđa, već i jača povjerenje građana i građanki u pravosudni sistem. Uvođenjem ovih mjera, pravosuđe Crne Gore nastoji da se pozicionira kao otvoren, dostupan, i odgovoran sistem koji aktivno koristi savremene tehnologije za poboljšanje pristupa pravdi i usluga koje pruža svojim građanima.

Ovaj proces predstavlja trajnu obavezu pravosudnog sistema ka modernizaciji, povećanju efikasnosti, i izgradnji snažne veze između pravosudnih institucija i građana, čime se osigurava da pravosuđe bude pristupačnije i razumljivije svima.

Strateški cilj 4: Jačanje transparentnosti pravosuđa primjenom savremenih tehnologija

U okviru Strateškog cilja 4 definisani su sljedeći operativni ciljevi:

- OC 4.1. Povećati informisanost javnosti o digitalnim uslugama pravosuđa
- OC 4.2. Unaprijediti transparentnost pravosudnog sistema kroz digitalne servise
- OC 4.3. Promovisati javno učešće i interakciju sa pravosudnim sistemom

Indikatori realizacije Strateškog cilja 4

4.4.1 Operativni cilj 4.1

POVEĆATI INFORMISANOST JAVNOSTI O DIGITALNIM USLUGAMA PRAVOSUĐA

OC4.1 se fokusira na podizanje svijesti i razumijevanje javnosti o dostupnim digitalnim servisima i alatima koje pravosudni sistem nudi, čime se promoviše lakši pristup pravosudnim uslugama i informacijama. Realizacijom ovog cilja, teži se ka povećanju transparentnosti pravosudnog sistema i jačanju povjerenja u digitalizaciju pravosuđa.

Ključne aktivnosti:

- Informativne kampanje

- Izbor marketinških kanala (TV, radio, štampa, online mediji, društvene mreže), vodeći računa o izboru kanala koji koriste i žene i muškarci.
- Kreiranje materijala za kampanju (slogani, video klipovi, radio spotovi, baneri), targetirajući i žene i muškarce različite dobi i mjesta stanovanja
- Organizacija medijskih aktivnosti za promociju kampanje, uključujući rodno odgovorni pristup.
- Razvoj sadržaja za informativne brošure i vodiče o digitalnim uslugama (vrste digitalnih usluga, koraci za korišćenje, prednosti i koristi) usmjeren ka svim strukturama društva sa rodno osviještenim pristupom.
- Prilagođavanje materijala različitim ciljnim grupama (starije osobe, mlađe osobe, osobe sa invaliditetom, žene i muškarci).
- Prevod materijala na nacionalne manjinske jezike

- Organizacija edukativnih programa

- Program radionica i seminara o korišćenju digitalnih usluga pravosuđa
- Saradnja sa civilnim sektorom i udruženjima građana za organizaciju edukacija
- Izvođenje radionica i seminara u fizičkim lokacijama i online formatu.

- Digitalne usluge za građane i građanke

- Razvoj kratkih video snimaka o korišćenju pojedinih digitalnih servisa integrišući princip rodne ravnopravnosti
- Organizacija informativnih štandova u pravosudnim zgradama i na javnim mjestima usmjerenim na različite strukture populacije, a vodeći računa o dosegu ka svim

kategorijama stanovništva bez obzira na pol, dob, nacionalnost, jezik kojim govore ili regiju u kojoj žive).

- Saradnja sa medijima za objavljivanje članaka i intervjua o digitalnim uslugama pravosuđa koji počivaju na principu rodne ravnopravnosti i poštovanju ljudskih prava.

Ovim operativnim ciljem, pravosudni sistem teži ka izgradnji otvorene i interaktivne veze sa javnošću, istovremeno promovišući rodno odgovornu digitalizaciju kao ključan element u pružanju efikasnijih i dostupnijih pravosudnih usluga.

OC4.1	Indikator	Početna vrijednost u 2023.	Prelazna vrijednost do kraja 2025.	Ciljana vrijednost do kraja 2027.
1.	Broj realizovanih informativnih kampanja	0	1	3
2.	Implementiran Program radionica i seminara o korišćenju digitalnih usluga pravosuđa	0	1	3
3.	Promovisane nove digitalne usluge	NE	DA	DA

Indikatori realizacije Operativnog cilja 4.1

4.4.2 Operativni cilj 4.2

UNAPRIJEDITI TRANSPARENTNOST PRAVOSUDNOG SISTEMA KROZ DIGITALNE SERVICE

OC4.2 je fokusiran na unapređivanju transparentnosti pravosudnog sistema, koristeći digitalne kanale za pružanje otvorenog pristupa informacijama o pravosudnim procesima, odlukama i aktivnostima od javnog interesa. Kroz ovaj pristup, cilj je promovisati otvorenost i odgovornost pravosuđa, jačajući povjerenje građana i građanki u pravosudni sistem.

Ključne aktivnosti:

- **Standardizacija i poboljšanje web stranica pravosuđa**

- Razviti i implementirati jedinstvene standarde za sadržaj i format svih web stranica pravosudnih institucija, osiguravajući dosljednost i lakoću korišćenja.
- Prilagoditi dizajn web stranica kako bi se poboljšala preglednost i intuitivnost pristupa digitalnim uslugama i informacijama na rodno odgovoran način.
- Omogućiti višejezičnost web stranica, uključujući jezike nacionalnih manjina, kako bi se informacije učinile dostupnim široj javnosti.
- Osigurati rodno odgovoran dizajn svih komunikacionih sadržaja shodno međunarodnim standardima za rodno odgovorne komunikacije

- **Ažuriranje i proaktivno objavljivanje sadržaja na web stranicama**

- Povećati broj objavljenih anonimiziranih sudskih rješenja i odluka na pravosudnom portalu, pružajući građanima uvid u rad pravosuđa i donesene presude.
- Redovno i transparentno objavljivanje dokumenata, izvještaja i statističkih podataka razvrstanih po polu koji odražavaju aktivnosti pravosudnih institucija i omogućavaju javni nadzor i evaluaciju njihovog rada.

- **Unapređenje digitalnih servisa za veću transparentnost**

- Razviti i promovisati digitalne alate koji omogućavaju lakši pristup pravosudnim informacijama, uključujući online registre, platforme za praćenje statusa predmeta i digitalne arhive dokumenata.
- Implementirati interaktivne servise koji podržavaju dijalog i povratnu informaciju između građana i građanki i pravosudnih institucija, jačajući participativni aspekt pravosudnog sistema i motivišući i žene i muškarce, mlade i stare, kao i osobe koje žive u ruralnim i urbanim oblastima.

Kroz realizaciju ovog operativnog cilja, pravosudni sistem Crne Gore stremlji ka ostvarenju visokog stepena transparentnosti i dostupnosti, koristeći savremene digitalne tehnologije za jačanje povjerenja i razumijevanja javnosti prema pravosudnim procesima.

OC4.2	Indikator	Početna vrijednost u 2023.	Prelazna vrijednost do kraja 2025.	Ciljana vrijednost do kraja 2027.
1.	Unaprijeđene web stranice i dostupni rodno odgovorni digitalni servisi	NE	DA	DA
2.	Objavljeni ažurni podaci razvrstani po polu i dokumenta na pravosudnom web portalu	DA	DA	DA

Indikatori realizacije Operativnog cilja 4.2

4.4.3 Operativni cilj 4.3

PROMOVISATI JAVNO UČEŠĆE I INTERAKCIJU SA PRAVOSUDNIM SISTEMOM

OC4.3 se fokusira na osnaživanje građanskog učešća u pravosudnom sistemu, podsticanjem aktivnog dijaloga i interakcije između građana i pravosudnih institucija. Kroz razvoj i implementaciju online platforme za javno učešće, omogućava se direktno izražavanje sugestija, mišljenja i ideja o radu pravosuđa. Ovaj pristup ima za cilj unaprijediti transparentnost, efikasnost i odgovornost pravosudnog sistema, kao i podstaknuti konstruktivan dijalog između građana i pravosuđa.

Ključne aktivnosti:

- Razvoj i implementacija online platforme za participaciju građana i građanki

- Kreirati online platformu koja omogućava građanima i građankama da daju sugestije, učestvuju u javnim raspravama i glasanjima o različitim aspektima rada pravosuđa.
- Uključiti sekciju za forum i javne debate, gdje građani i građanke mogu otvoreno diskutovati o pravosudnim temama, zakonima i politikama.
- Implementirati funkcionalnosti za glasanje i rangiranje prijedloga i sugestija građana, omogućavajući pravosudnim organima da identifikuju prioritete zajednice rukovodeći se rodno aspektima proizašlim iz analiza.

- Analiza i unapređenje digitalnih servisa na osnovu povratnih informacija:

- Redovno prikupljati i analizirati povratne informacije korisnika putem online platforme, uključujući po polu razvrstane korisnike, identifikovati ključna područja za unapređenje digitalnih servisa i sačiniti rodne analize.
- Prioritetno adresirati identifikovane oblasti za poboljšanje, oslanjajući se na važnost i potencijalni uticaj na korisničko iskustvo i efikasnost pravosudnog sistema svih kategorija stanovništva sagledanih iz ugla pola, dobi, nacionalnosti, prebivališta, itd.
- Obezbijediti javnost procesa i transparentnost u odgovaranju na sugestije i ideje građana i građanki, promovisući otvoren dijalog i izgradnju međusobnog povjerenja.

Implementacijom ovog operativnog cilja, pravosudni sistem Crne Gore teži izgradnji dinamičnog i inkluzivnog okruženja, u kojem građani imaju aktivnu ulogu u oblikovanju pravosudnih politika i servisa rokovodeći se principima rodne ravnopravnosti. Kroz povećanu transparentnost, interakciju i učešće javnosti, cilj je jačanje demokratskih principa i povjerenja u pravosudni sistem.

OC4.3	Indikator	Početna vrijednost u 2023.	Prelazna vrijednost do kraja 2025.	Ciljana vrijednost do kraja 2027.
1.	Razvijena online platforme za pružanje sugestija i razmjenu ideja o radu pravosuđa	NE	DA	DA
2.	Stepen zadovoljstva korisnika uslugama portala(skala od 1 do 5)	0	3	4
3.	Implementacija preporuka i sugestija korisnika online platforme	NE	DA	DA

Indikatori realizacije Operativnog cilja 4.3

5 MONITORING, IZVJEŠTAVANJE I EVALUACIJA

U skladu sa Metodologijom razvijanja politika, izrade i praćenja sprovođenja strateških dokumenata, Strategija definiše plan monitoringa, izvještavanja i evaluacije kao osnovni preduslov za njeno uspješno sprovođenje. Ovim se obezbjeđuje transparentnost u sistemu digitalizacije pravosuđa, omogućavajući javnosti i zainteresovanim stranama da prate napredak. Takođe, na ovaj način se promoviše participacija relevantnih aktera u procesu implementacije Strategije, uz obezbjeđivanje odgovornosti za postizanje ciljeva.

Sprovođenje Strategije digitalizacije pravosuđa Crne Gore realizovaće se kroz dva akciona plana za period od 2024. do 2025. godine i period od 2026. do 2027. godine. Ovi planovi će sadržati detaljan pregled aktivnosti, nosioce aktivnosti i partnere, rokove za realizaciju, indikatore učinka, iznos sredstava i način finansiranja.

Monitoring će se obavljati redovnim prikupljanjem i analizom podataka o postizanju ciljeva i rezultata tokom sprovođenja aktivnosti, fokusirajući se na Akcioni plan i realizaciju godišnjih aktivnosti. Pravosudne institucije identifikovane kroz Strategiju i Akcioni plan vršiće monitoring pojedinačnih ciljeva i pripadajućih indikatora.

Izvještavanje o primjeni Strategije zasnivaće se na praćenju indikatora rezultata iz Akcionog plana i doprinosa koji realizacija Akcionog plana (2024-2025 i 2026-2027) daje ostvarivanju operativnih ciljeva. Sistem monitoringa, izvještavanja i evaluacije će pratiti napredak prema strateškim i operativnim ciljevima digitalizacije pravosuđa, prepoznati izazove i oblasti za poboljšanje, i obezbijediti kvalitetno donošenje odluka o politici i resursima za sprovođenje Strategije.

To podrazumjeva da će se podaci o ostvarivanju aktivnosti predviđenih za svaku godinu primjene prikupljati kontinuirano, a na kraju svake godine će se obavljati godišnji pregled ostvarivanja Akcionog plana, koji će biti osnova za pripremu godišnjeg izvještaja o realizaciji.

Za praćenje realizacije Strategije i nadzor nad kvalitetom i dinamikom planiranih aktivnosti, u skladu sa prvim strateškim ciljem, formiraće se Koordinaciono tijelo za praćenje sprovođenja Strategije. Radom Koordinacionog tijela rukovoditi će Ministarstvo pravde, a obuhvatiće i predstavnike sudstva, tužilaštva, UIKS-a i drugih relevantnih institucija i organizacija, važnih u procesu implementacije Strategije i Akcionog plana.

Koordinaciono tijelo za praćenje digitalizacije pravosuđa pružaće stručnu podršku kako bi osiguralo efikasno sprovođenje Strategije i aktivnosti iz Akcionog plana. Njegovi zadaci obuhvataju informisanje Ministarstva pravde Crne Gore o ključnim pitanjima vezanim za digitalizaciju pravosuđa i primjenu informaciono-komunikacionih tehnologija. Takođe, tijelo će usmjeravati, koordinisati i pratiti aktivnosti povezane sa digitalizacijom pravosuđa unutar pravosudnih institucija, civilnog sektora, organa javne uprave i drugih relevantnih subjekata.

Ostali zadaci uključuju razmatranje stručnih pitanja u oblasti ICT-a relevantnih za digitalizaciju pravosuđa i davanje preporuka za njihovo rješavanje, kao i analizu i razmatranje zakonskih i planskih dokumenata iz oblasti digitalizacije pravosuđa radi unapređenja procesa digitalizacije pravosudnog sistema. Takođe, tijelo će inicirati izmjene postojeće zakonske regulative kada je to potrebno radi poboljšanja efikasnosti

digitalnih procesa u pravosudnom sistemu. Rad na unapređenju saradnje i međunarodne razmjene iskustava takođe su dio aktivnosti koordinacionog tijela.

Ministarstvo pravde Crne Gore će, u okviru Koordinacionog savjeta za praćenje sprovođenja Strategije digitalizacije pravosuđa Crne Gore, pripremati godišnje Izvještaje o sprovođenju Akcionog plana. Ovi izvještaji će biti objavljeni na zvaničnoj internet stranici Ministarstva pravde Crne Gore.

Institucije zadužene za realizaciju aktivnosti iz Strategije dužne su da do kraja januara tekuće godine dostave Ministarstvu pravde Crne Gore podatke o stepenu realizovanih aktivnosti iz Akcionog plana za prethodnu godinu. U narednom četvorogodišnjem periodu, ove institucije će izvještavati Ministarstvo pravde Crne Gore i dostavljati sve potrebne podatke koje Ministarstvo zatraži. Godišnji izvještaj će biti pripreman u skladu sa Metodologijom razvijanja politika, izrade i praćenja sprovođenja strateških dokumenata.

Evaluacija strateškog dokumenta biće sprovedena ex post u III i IV kvartalu 2027. godine, kao spoljašnja finalna evaluacija od strane nezavisnog stručnjaka, odnosno eksternih eksperata zbog složenosti i obuhvata, ali i zbog obezbjeđivanja većeg stepena objektivnosti. Ova evaluacija će biti usmjerena na sagledavanje ostvarenosti operativnih i strateških ciljeva i na uticaj realizovane Strategije na stanje u oblasti digitalizacije pravosuđa u Crnoj Gori. Za ovu evaluaciju će biti planirana sredstva koja će se obezbijediti iz budžeta i donatorskih izvora.

Izvještaj o realizaciji Strategije će se upućivati Vladi Crne Gore koja će donositi odluku o njegovom usvajanju. Usvojeni izvještaji biće dostupni javnosti na sajtu Ministarstva pravde.

6 PROCJENA FINANSIJSKIH SREDSTAVA POTREBNIH ZA SPROVOĐENJE STRATEGIJE

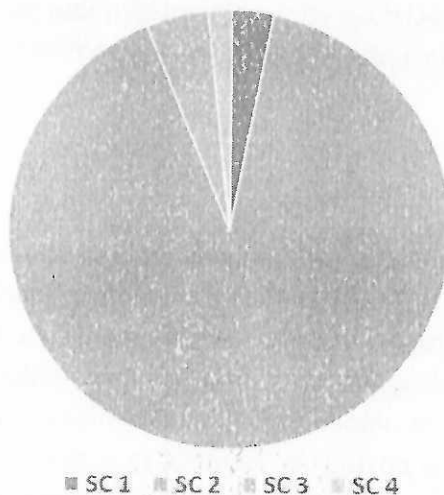
Strategija digitalizacije pravosuđa 2024 – 2027. godine, odnosno njene pojedinačne aktivnosti finansiraće se iz budžeta i sredstava koja su objezbijedena kroz IPA 2018. Kroz Akcioni plan za sprovođenje Strategije digitalizacije pravosuđa 2024 – 2027. za period 2024 – 2025. godine, za realizaciju svih planiranih aktivnosti predviđen je utrošak u ukupnom iznosu od 3,761.540.00 EUR, dok će se sljedećim Akcionim planom za 2026 – 2027. godinu definisati preostala finansijska sredstva.

Planirana projekcija za 2024. godinu je 1,533.410.00 EUR, dok za 2025. godinu iznosi 2,228,130.00 EUR, sa sledećim izvorima finansiranja:

Godina	Budžet CG	IPA	Ukupno
2024. godina	673,410.00 €	860,000.00 €	1,533.410.00 €
2025. godina	1,528,130.00 €	700,000.00 €	2,228.130.00 €
Ukupno	2,201,540.00 €	1,560,000.00 €	3,761.540.00 €

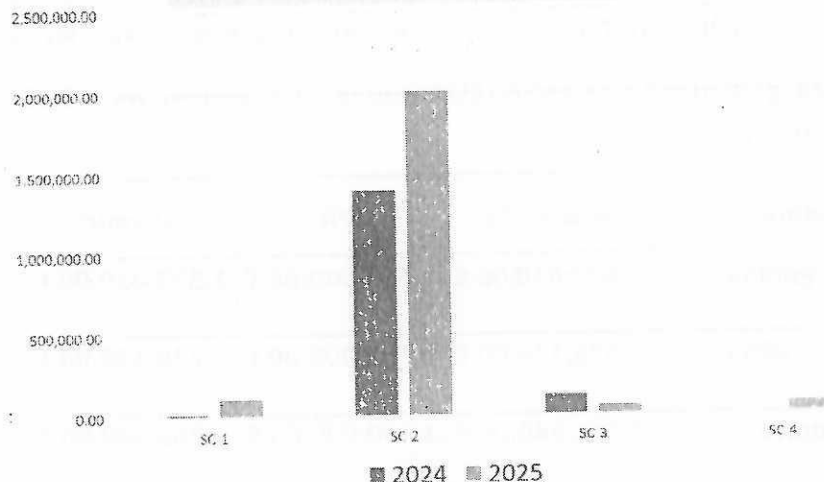
Struktura ukupnih troškova po strateškim ciljevima je sljedeća:

SC 1	117,590.00 €
SC 2	3,408,950.00 €
SC 3	170,000.00 €
SC 4	65,000.00 €

Po godinama i strateškim ciljevima struktura troškova je sljedeća:

	2024. godina	2025. godina
SC 1	12,000.00 €	105,590.00 €
SC 2	1,399,410.00 €	2,009,540.00 €
SC 3	122,000.00 €	48,000.00 €
SC 4	0 €	65,000.00 €

Ekstrapolacijom procjene troškova za Akcioni plan za sprovođenje Strategije, može se procijeniti da će za implementaciju aktivnosti u periodu 2026 – 2027. godine neophodna sredstva biti okvirno najmanje na nivou troškova druge godine implementacije, odnosno u iznosu od 2,228,130.00 EUR po godini. Time se ukupni troškovi za sprovođenje Strategije mogu okvirno procijeniti na nivou od 8,217,800.00 EUR. Tri scenarija finansiranja:

1. Optimistički scenario

Ovaj scenario se zasniva na pretpostavci da će za sve aktivnosti neophodni dodatni resursi biti u najvećoj mjeri obezbijeđeni putem budžeta i da dodatna budžetska sredstva neće biti neophodna za sprovođenje planiranih aktivnosti.

2. Realni scenario

Iako planirani ekonomski razvoj i dosadašnja iskustva u saradnji sa donatorima ukazuju da će neophodni dodatni resursi za sprovođenje planiranih aktivnosti i postizanja ciljeva Strategije biti u dovoljnoj mjeri obezbijeđeni putem budžeta i donatorske podrške, uvijek postoji određena mogućnost da oba izvora finansiranja, dosadašnji nivo budžetskih izdvajanja i donatorska podrška, neće u potpunosti obezbijediti sve neophodne dodatne resurse za implementaciju aktivnosti. Ukoliko se nakon prve godine implementacije Strategije procijeni da postoji vjerovatnoća za ovakvim scenarijom, biće neophodno da se u budžetu za 2025. godinu predvide eventualno nedostajuća neophodna finansijska sredstva.

3. Pesimistički scenario

Ukoliko se, iz bilo kojih razloga, ekonomski rast ne ostvari u planiranoj mjeri i/ili dođe do povlačenja donatora iz Crne Gore, realizacija aktivnosti bi bila značajno ugrožena i postojala bi velika vjerovatnoća da operativni i strateški ciljevi ne budu ostvareni.

Kalkulacija troškova po izvorima finansiranja za prve dve godine implementacije je zasnovana na prethodno opisanom realnom scenariju.

VLADA CRNE GORE
MINISTARSTVO PRAVDE

**AKCIONI PLAN ZA SPROVOĐENJE STRATEGIJE
DIGITALIZACIJE PRAVOSUĐA 2024-2027 ZA PERIOD
2024 - 2025. GODINE**

- Nacrt -

Podgorica, jun 2024. godine

UVOD

Strategija digitalizacije pravosuđa za period 2024-2027 (u daljem tekstu "Strategija") predstavlja ključni dokument koji ima za cilj da kontinuirano unaprijedi digitalizaciju pravosudnog istema, nadograđujući se na temelje postavljene Strategijom razvoja IKT pravosuđa 2016-2020 i Programom razvoja IKT pravosuđa 2021-2023. Cilj je da se kroz četiri strateška (4) i dvanaest (12) operativnih ciljeva adresira i prevaziđe izazove sa kojima se pravosudni sistem suočava, koristeći iskustva i dostignuća iz prethodnih perioda.

Akcioni plan za sprovođenje Strategije za prve dvije godine (2024-2025) razvijen je u skladu sa Vladinom Metodologijom razvoja politika, sa jasno definisanim koracima i mjerama koje će omogućiti efikasno ostvarivanje zacrtanih ciljeva. Ovaj dokument detaljno opisuje aktivnosti, odgovorne institucije, rokove, potrebna finansijska sredstva i izvore finansiranja, te načine praćenja i evaluacije uspjeha sprovođenja aktivnosti.

Sadržaj:

- **Pregled ciljeva:** Uključuje strateške i operativne ciljeve sa indikatorima uticaja i učinka.
- **Definisanje aktivnosti:** Precizira aktivnosti za ostvarivanje operativnih i opštih ciljeva.
- **Indikatori uspjeha:** Postavlja kriterijume za praćenje uspjeha aktivnosti.
- **Odgovorne institucije:** Imenuje institucije zadužene za implementaciju i praćenje.
- **Vremenski okvir:** Određuje početak i rok za završetak aktivnosti.
- **Finansijski plan:** Navodi potrebna sredstva i izvore finansiranja.

Akcioni plan je integralni dio Strategije. Rezultati njegovog sprovođenja biće evaluirani u drugoj polovini 2025, nakon čega slijedi razvoj novog Akcionog plana za 2026-2027.

AKCIONI PLAN ZA SPROVOĐENJE STRATEGIJE DIGITALIZACIJE PRAVOSUĐA 2024-2027. ZA PERIOD 2024-2025. GODINE	
Dokument javne politike:	Strategija digitalizacije pravosuđa 2024-2027.
Akcioni plan:	Akcioni plan za sprovođenje Strategije digitalizacije pravosuđa 2024-2027. za period 2024-2025. godine
Koordinacija i izvještavanje :	Koordinaciono tijelo za praćenje procesa digitalizacije pravosuđa i realizaciju aktivnosti Akcionog plana
OPŠTI CILJ:	Sveobuhvatno unapređenje informacionog sistema pravosuđa(ISP) kroz digitalizaciju poslovnih procesa, ostvarivanje interoperabilnosti, povećanje transparentnosti sistema kroz elektronske servise, kao i jačanje analitičkih kapaciteta pravosudnih institucija, ključni su ciljevi Strategije i pripadajućeg Akcionog plana.
Institucija/tijelo nadležno za praćenje i kontrolu:	Ministarstvo pravde/Koordinaciono tijelo za praćenje procesa digitalizacije pravosuđa i realizaciju aktivnosti Akcionog plana

SC1

STANDARDIZACIJA I UPRAVLJANJE PROCESOM DIGITALIZACIJE PRAVOSUĐA

USPOSTAVLJANJE OPERATIVNIH MEHANIZAMA ZA KOORDINACIJU PROCESA DIGITALIZACIJE PRAVOSUĐA									
1.1.1		Indikator		Početna vrijednost		Vrijednost do kraja 2024.		Vrijednost do kraja 2025.	
1.	Broj održanih sastanaka Koordinacionog tijela za standardizaciju i upravljanje procesom digitalizacije pravosuđa na godišnjem nivou			0		4		16	
2.	Implementacija Platforme za elektronsku komunikaciju			0		DA		DA	
3.	Broj godišnjih i završnih izvještaja o realizaciji Strategije i Akcionog plana			0		0		1	
Aktivnost									
	1.	Formiranje i rad Koordinacionog tijela za praćenje razvoja ISP-a i sprovođenja Strategije digitalizacije pravosuđa 2024-2027	Odgovorne institucije	Rok		Indikator	Finansije		
				Početak	Završetak		Sredstva	Izvor sredstava	
			MP, SS, DT, UIKS	III Q 2024	IV Q 2025	Kordinaciono tijelo formirano, članovi imenovani	36,000 €	Budžet	
	2.	Implementacija platforme za elektronsku komunikaciju i razmjenu informacija za potrebe Koordinacionog tijela	MP	III Q 2024	IV Q 2024	Platforma funkcionalna, zadovoljava potrebe kordinacionog tijela u cijlu praćenja i izvještavanja aktivnosti	Nisu potrebna dodatna sredstva, koristiće se platforma Strategije reforme pravosuđa	EUROL 3	

IMPLEMENTACIJA STANDARDA ZA UPRAVLJANJE RIZIKOM, BEZBIJEDNOŠĆU, KONTINUITETOM I PRUŽANJEM IT USLUGA									
1.1.2		Indikator	Početna vrijednost		Vrijednost do kraja 2024.		Vrijednost do kraja 2025.		
1.	Broj usvojenih politika upravljanja u skladu sa ISO standardima		0		0		3		
2.	Broj usvojenih GAP analiza		0		0		4		
3.	Procenat implementiranih politika upravljanja - za operativne rizike, bezbjednost informacija i kontinuitet poslovanja		0 %		0 %		70 %		
Aktivnost									
Odgovorne Institucije			Rok		Indikator		Finansije		
			Početak	Završetak			Sredstva	Izvor sredstava	
1.	Izrada GAP analiza po bezbjednost informacija i kontinuitet poslovanja za sve institucije pravosuđa		MP, SS, DT, UIKS	IV Q 2024	II Q 2025	Usvojena GAP analiza		19,360 €	Budžet

2.	Izrada Politike bezbjednosti informacija ISP-a sa pratećim pravilima	II Q 2025	IV Q 2025	Usvojene politike	3,180 €	Budžet
3.	Izrada Politike kontinuiteta poslovanja ISP-a				3,180 €	Budžet
4.	Izrada Politike upravljanja rizicima ISP-a				2,730 €	Budžet

OBEZBIJEDITI KONTINUITET POSLOVANJA U SLUČAJU PREKIDA RADA ILI VANREDNIH SITUACIJA										
1.1.3		Indikator	Početna vrijednost	Vrijednost do kraja 2024.		Vrijednost do kraja 2025.				
1.	Broj usvojenih Analiza uticaja na poslovanje (BIA)		0	0		4				
2.	Broj usvojenih Planova kontinuiteta poslovanja (BCP)		0	0		4				
3.	Implementacija planova kontinuiteta poslovanja (BCP) pravosudnih institucija		NE	NE		NE				
Aktivnost		Odgovorne institucije	Rok		Indikator	Finansije				
			Početak	Završetak		Sredstva	Izvor sredstava			
1.	Izrada pojedinačnih Analiza uticaja na poslovanje (BIA) u institucijama pravosuđa		MP	I Q 2025	IV Q 2025	Urađena BIA analiza	4,235 €			Budžet
			SS				4,235 €			
			DT				4,235 €			
			UIKS				4,235 €			
2.	Izrada pojedinačnih Planova kontinuiteta poslovanja (BCP) u institucijama pravosuđa		MP	I Q 2025	IV Q 2025	Urađeni i usvojeni BCP planovi	6,050 €			Budžet
			SS				6,050 €			
			DT				6,050 €			
			UIKS				6,050 €			

UNAPREĐENJE ICT INFRASTRUKTURE, DIGITALIZACIJA POSLOVNIH PROCESA I RAZVOJ DIGITALNIH SERVISIA										
2.2.1 STANDARDIZACIJA PODATAKA I PROCESA U PRAVOSUDNOM SEKTORU										
Indikator		Početna vrijednost		Vrijednost do kraja 2024.		Vrijednost do kraja 2025.				
1.	Identifikovani podaci i procesi	NE		NE		DA				
2.	Usvojeni standardi za podatke i procese	NE		NE		NE				
Aktivnost		Odgovorne institucije	Rok		Indikator	Finansije				
			Početak	Završetak		Sredstva	Izvor sredstava			
1.	Izrada Analize i identifikacije podataka i procesa koje koriste pravosudne institucije	MP, SS, DT, UIKS	I Q 2025	IV Q 2025	Urađena analiza					Budžet
2.2.2 RAZVOJ ZAJEDNIČKIH ICT RESURSA, UNAPREĐENJE HARDVERSKIH I SOFTVERSKIH KAPACITETA U PRAVOSUDNOM SEKTORU										
Indikator		Početna vrijednost		Vrijednost do kraja 2024.		Vrijednost do kraja 2025.				
1.	Urađena analiza i definisane potrebe ICT resursa ISP-a	NE		NE		DA				
2.	Unaprijeđena ICT infrastruktura	NE		NE		NE				
3.	Funkcionalan Data Centar Ministarstva pravde na novoj lokaciji	0		NE		DA				
4.	Prosječna starost računarske opreme u godinama	5,62		5,4		5,2				
5.	% sudova u kojima je implementiran e-Spis	0 %		0 %		50%				
6.	% sudova u kojima je implementiran PRIS v2	0 %		0 %		100%				
7.	% sudova u kojima je implementiran ERP	0 %		0%		100%				
8.	% aktivnih predmeta koji su digitalizovani	0 %		0%		30%				
9.	% usvojenih projekata za unapređenje mjera fizičke i tehničke bezbjednosti pravosudnih objekata	0 %		0 %		30 %				
Aktivnost		Odgovorne institucije	Rok		Indikator	Finansije				
			Početak	Završetak		Sredstva	Izvor sredstava			
1.	Izrada elaborata za projekat opremanja Data Centra Ministarstva pravde na novoj lokaciji	MP	III Q 2024	III Q 2024	Elaborat urađen	7,260 €	Budžet			
2.	Nabavka potrebne opreme i sistema u cilju opremanja Data Centra Ministarstva pravde	MP	IV Q 2024	IV Q 2025	Nabavka završena	300,000 €	Budžet			
3.	Nabavka opreme za Disaster Recovery Lokaciju pravosuđa i Data centar Vrhovnog suda	MP, SS, DT, UIKS	III Q 2024	IV Q 2025	Funkcionalna DR lokacija	860,000 €	IPA II			
4.	Nadogradnja LURIS sistema Ministarstva pravde i Državnog tužilaštva	MP, DT	III Q 2024	IV Q 2025	Nadogradnja završena	250,000 €	Budžet			
5.	Nadogradnja softverskog rješenja za Upravu za izvršenje krivičnih sankcija	MP, UIKS	I Q 2025	IV Q 2025	Nadogradnja završena	135,000 €	Budžet			

6.	Unapređenje funkcionalnosti informacionog sistema Ministarstva pravde u cilju integracije sa ostalim sistemima pravosuđa i državne uprave, u skladu sa izmjenama normativnog okvira	MP	I Q 2025	IV Q 2025	Završeno unapređenje	165,000 €	Budžet
7.	Nadogradnja i implementacija PRIS v2	SS	I Q 2024	IV Q 2025	Uspješna nadogradnja i implementacija	Nisu potrebna dodatna sredstva	
8.	Implementacija ERP sistema za sudove	SS	III Q 2024	II Q 2025	Implementacija završena	Nisu potrebna dodatna sredstva	
9.	Razvoj i implementacija e-Spis rješenja u sudovima	SS	III Q 2024	IV Q 2025	Završen razvoj i implementacija	Nisu potrebna dodatna sredstva	
10.	Studija izvodljivosti sistema za udaljena saslušanja, suđenja, svjedočenja, prezentaciju dokaza i sl.	SS, MP, DT, UIKS	II Q 2025	IV Q 2025	Studija izvodljivosti završena	8,170 €	Budžet
11.	Implementacija sistema IP telefonije u Ministarstvu pravde, Državnom Tužilaštvu i Tužilačkom Savjetu	MP, DT	IV Q 2024	IV Q 2025	Sistem implementiran	60,000 €	Budžet
12.	Nabavka, razvoj i implementacija podsistema ISP-a za državno tužilačku oranizaciju	MP, DT,	III Q 2024	IV Q 2026	Nabavka izvršena	300,000 €	Budžet (fazno)
13.	Implementacija novog Registra novčanih kazni i prekršajne evidencije	MP	I Q 2024	IV Q 2024	Implementacija završena	Nisu potrebna dodatna sredstva	
14.	Razvoj Informacionog sistema Sudske prakse za Vrhovni sud	MP, SS	III Q 2024	III Q 2025	Implementacija završena	125,000 €	IPA II
15.	Razvoj sistema ePodnesak (eFiling sistem)	MP, SS	III Q 2024	III Q 2025	Implementacija završena	125,000 €	IPA II
16.	Nabavka Sistema za email i SMS notifikacije	MP, SS	III Q 2024	III Q 2025	Implementacija završena	100,000 €	IPA II
17.	Nadogradnja lokalnih mreža u institucijama pravosuđa (LAN)	MP, SS, DT, UIKS	III Q 2024	III Q 2025	Nadogradnja završena	60,000 €	IPA II
18.	Nabavka sistema za prevenciju gubitka podataka	MP, DT	III Q 2024	III Q 2025	Nabavka završena	120,000 €	IPA II
19.	Nabavka Log management sistema	MP	III Q 2024	III Q 2025	Sistem nabavljen	50,000 €	IPA II

20.	Izrada projekata za unapređenje mjera fizičke i tehničke bezbjednosti pravosudnih objekata	MP, DT, SS, UIKS	I Q 2025	IV Q 2025	Urađen projekat	100,000 €	Budžet
21.	Biznis analiza razvoja i implementacije centralizovanog notarskog sistema	MP, Notarska Komora	III Q 2024	I Q 2025	Analiza završena	12,100 €	Budžet
22.	Prototip sistema za transkripciju govora (speech to text) – Faza I	MP, SS, DT, UIKS	I Q 2025	IV Q 2025	Sistem implementiran	50,000 €	Budžet
23.	Biznis analiza razvoja i implementacije informacionog sistema za potrebe Centra za alternativno rješavanje sporova(CzARS)	MP, CzARS	IV Q 2024	II Q 2025	Završena Analiza	18,150 €	Budžet
24.	Biznis analiza razvoja i implementacije informacionog sistema za potrebe Centra za obuku u sudstvu i državnom tužilaštvu(COSDT)	MP, COSDT, SS, DT	IV Q 2024	II Q 2025	Završena Analiza	12,100 €	Budžet
25.	Razvoj i implementacija sistema automatske anonimizacije podataka o ličnosti	SS	II Q 2025	IV Q 2025	Završen razvoj i implementacija	30,000 €	Budžet
26.	Nabavka računarske opreme za potrebe pravosudnih institucija	MP, SS, DT, UIKS	I Q 2025	IV Q 2025	Oprema nabavljena	300,000 €	Budžet
27.	Nabavka aktivnog softvera za Security Operations Centar (SOC) Uprave za izvršenje krivičnih sankcija	MP, UIKS	II Q 2025	IV Q 2025	Izvršena nabavka softvera	100,000 €	Budžet
28.	Izgradnja elaborata za potrebe formiranja server sale UIKS-a	MP, UIKS	I Q 2025	II Q 2025	Urađen elaborat	3,630 €	Budžet
29.	Izrada projekta internog optičkog prstena pasivne mrežne opreme	MP, UIKS	I Q 2025	II Q 2025	Urađen projekat	3,180 €	Budžet
30.	Unapređenje modula za e-skeniranje arhivske građe	MP, SS, DT, UIKS	II Q 2025	IV Q 2025	Izvršeno unapređenje	75,000 €	Budžet
31.	Implementacija pravosudnog ESB-a (Enterprise Service Bus)	MP, SS, DT, UIKS	III Q 2025	IV Q 2025	Završena implementacija ESB platforme	Nisu potrebna dodatna sredstva	

RAZVOJ DIGITALNIH SERVISA I PLATFORMI ZA GRAĐANE I DRUGE KORISNIKE USLUGA PRAVOSUDNOG SEKTORA						
Indikator	Početna vrijednost		Vrijednost do kraja 2024.		Vrijednost do kraja 2025.	
1.	Urađena analiza potreba i izrađena idejna rješenja za digitalizaciju poslovnih procesa u pravosuđu		NE		NE	
2.	Broj razvijenih i implementiranih digitalnih servisa		5		7	
3.	Mogućnost usluge elektronskog plaćanja za digitalne servise		NE		NE	
Aktivnost	Odgovorne institucije	Rok		Indikator	Finansije	
		Početak	Završetak		Sredstva	Izvor sredstava

1.	Razvoj integriranih e-servisa sa podrškom online plaćanja na pravosudnom portalu	SS, MP	III Q 2024	IV Q 2025	Završena integracija e-servisa	20,000 €	Budžet
----	--	--------	------------	-----------	--------------------------------	----------	--------

SC3 RAZVOJ I UNAPREĐIVANJE DIGITALNIH VJEŠTINA I KOMPETENCIJA PRAVOSUĐA									
3.3.1 JAČANJE KADROVSKIH ICT KAPACITETA PRAVOSUDNOG SEKTORA									
Indikator		Početna vrijednost		Vrijednost do kraja 2024.		Vrijednost do kraja 2025.			
1.	Urađena analiza postojećeg ICT kadra, definisani potrebni ICT profili i obuke	NE		NE		DA			
2.	Razvijen plan regrutacije za popunjavanje ICT pozicija i definisan Plan edukacije	NE		NE		DA			
3.	% popunjenosti ICT radnih mjesta	67,34 %		69 %		70 %			
4.	Broj realizovanih obuka i edukacija	4		5		6			
Aktivnost		Odgovorne institucije	Rok		Indikator	Finansije			
			Početak	Završetak		Sredstva	Izvor sredstava		
1.	Analiza profila i izrada plana za unapređenje ICT kapaciteta u pravosudnom sektoru	MP, SS, DT, UIKS			Urađena analiza i program ICT edukacije	5,000 €	Budžet		
			Obuke realizovane	55,000 €	IPA II , budžet				
					Popunjena slobodna radna mjesta	Nisu potrebna dodatna sredstva			
2.	Realizacija obuka i edukacije	MP	III Q 2024 IV Q 2025		Obuke realizovane	55,000 €	IPA II , budžet		
3.	Popunjavanje slobodnih ICT radnih mjesta	SS			Popunjena slobodna radna mjesta	Nisu potrebna dodatna sredstva			
		DT							
		UIKS							
3.3.2 UNAPREĐENJE DIGITALNIH KOMPETENCIJA ZAPOSLENIH U PRAVOSUĐU									
Indikator		Početna vrijednost		Vrijednost do kraja 2024.		Vrijednost do kraja 2025.			
1.	Sprovedena analiza i definisane potrebne obuke zaposlenih u pravosuđu	NE		NE		DA			
2.	Broj specijalističkih obuka	0		2		3			
Aktivnost		Odgovorne institucije	Rok		Indikator	Finansije			
			Početak	Završetak		Sredstva	Izvor sredstava		
1.	Saradnja sa ekspertima i akademskim institucijama za razvoj specifičnih obuka	MP, SS, DT, UIKS	I Q 2025	IV Q 2025	Uspostavljena saradnja, definisane i sprovedene potrebne obuke zaposlenih u pravosuđu	20,000 €	Budžet		

2.	ECDL obuke za zaposlene u pravosuđu	MP, SS, DT, UIKS	IV Q 2024	IV Q 2025	sprovedene potrebne obuke zaposlenih u pravosuđu	80,000 €	IPA II
----	-------------------------------------	---------------------	-----------	-----------	--	----------	--------

EFIKASNA PODRŠKA KORISNICIMA ICT RIJEŠENJA I SERVISA							
3.3.3		Indikator		Početna vrijednost		Vrijednost do kraja 2024.	
						Vrijednost do kraja 2025.	
1.	Usvojena Pravila o organizaciji i koordinaciji pružanja podrške korisnicima ISP-a	NE		NE		DA	
2.	Formiran tim za podršku korisnicima	NE		NE		DA	
3.	Razvijena baza znanja u cilju kontinuiranog unapređenja kvaliteta usluga	NE		NE		NE	
		Aktivnost		Odgovorne institucije		Indikator	
				Rok		Finansije	
				Početak	Završetak	Sredstva	Izvor sredstava
1.	Izrada Pravila o organizaciji i koordinaciji pružanja podrške korisnicima ISP-a	MP, SS, DT, UIKS		I Q 2025	II Q 2025	Urađen pravilnik	Nisu potrebna dodatna sredstva
2.	Jačanje timova za podršku korisnicima i standardizacija procesa rješavanja problema, uključujući razvoj i ažuriranje FAQ sekcija i drugih resursa	MP, SS, DT, UIKS		IV Q 2024	IV Q 2025	Formiran tim i ojačani kapaciteti za podršku	10,000 € Budžet

JAČANJE TRANSPARENTNOSTI PRAVOSUĐA PRIMJENOM SAVREMENIH TEHNOLOGIJA									
SC4									
POVEĆATI INFORMISANOST JAVNOSTI O DIGITALNIM USLUGAMA PRAVOSUĐA									
4.4.1									
Indikator		Početna vrijednost		Vrijednost do kraja 2024.		Vrijednost do kraja 2025.			
1.	Realizovane informativne kampanje	0		0		1			
2.	Implementiran Program radionica i seminara o korišćenju digitalnih usluga pravosuđa	0		0		1			
3.	Promovisane digitalne usluge	NE		NE		DA			
Aktivnost		Odgovorne institucije	Rok		Indikator		Finansije		
			Početak	Završetak			Sredstva	Izvor sredstava	
1.	Organizacija edukativnih programa, informativnih kampanja i promocija digitalnih usluga	MP, SS, DT, UIKS	I Q 2025	IV Q 2025	Realizovane informativne kampanje, edukativni programi i promocije digitalnih usluga		20,000 €	Budžet	
UNAPRIJEDITI TRANSPARENTNOST PRAVOSUDNOG SISTEMA KROZ DIGITALNE SERVICE									
4.4.2									
Indikator		Početna vrijednost		Vrijednost do kraja 2024.		Vrijednost do kraja 2025.			
1.	Unaprijeđene web stranice i dostupni digitalni servisi	NE		NE		DA			
2.	Objavljeni ažurni podaci i dokumenta na pravosudnom web portalu	DA		DA		DA			
Aktivnost		Odgovorne institucije	Rok		Indikator		Finansije		
			Početak	Završetak			Sredstva	Izvor sredstava	
1.	Unapređenje pristupačnosti Portalu pravosuđa za lica sa smetnjama u razvoju	MP, SS, DT, UIKS		IV Q 2025	Portal prilagođen		20,000 €	Budžet	
2.	Transparentnost pravosudnih postupaka kroz objavu anonimizovanih odluka i procesa				Povećana transparentnost pravosudnih postupaka	Nisu potrebna dodatna sredstva			
PROMOVISATI JAVNO UČEŠĆE I INTERAKCIJU SA PRAVOSUDNIM SISTEMOM									
4.4.3									
Indikator		Početna vrijednost		Vrijednost do kraja 2024.		Vrijednost do kraja 2025.			
1.	Razvijena online platforme za pružanje sugestija i razmjenu ideja o radu pravosuđa	NE		NE		DA			
2.	Stepen zadovoljstva korisnika usluga portala(skala od 1 do 5)	0		0		3			
3.	Implementacija preporuka i sugestija korisnika online platforme	NE		NE		DA			
Aktivnost		Odgovorne	Rok		Indikator		Finansije		

		institucije	Početak	Završetak		Sredstva	Izvor sredstava
1.	Poboljšanje interakcije sa javnošću kroz pravosudni portal	MP, SS, DT, UJKS	II Q 2025	IV Q 2025	Interakcija unaprijeđena	20,000 €	Budžet